

Kvindelige aktører om

Oplevet Andethed i Musikbranchen

Frida Hedevang Malmø

Abstract

This study presents a method to examine the experience of otherness described by female agents from the music industry in Denmark. The term “oplevelset andethed” (translation: Experienced otherness) describes the various ways representatives from the feminine gender experience being the “other”. A role caused by the historic reproduction of gender stereotypes through behavior, norms and values according to Simone de Beauvoir. The aim of this study is to answer the following research question:

How do female agents describe the connection between identity and music, and how are these descriptions connected to the experiences of otherness in the music industry?

Through online surveys distributed in two Facebook groups, the participants describe their perception of the importance of music, and their experiences of otherness in the music industry in Denmark. 31 participants with an average age of 31,9 years are involved in the study, where 97 % are female and 3 % non-binary gender. 81 % of the participants describe music as a necessity and essential part of their lives, despite of 84 % report experiences of otherness in the music industry.

6 groups identified in the participants descriptions, represent the various expressions of experienced otherness. The groups are based on theoretical approaches to the female role and gender behavior in music and society including recent research on *microaggressions* and theory from Judith Butler, Pierre Bourdieu and Lucy Green.

1) Objectification (identified in 45 % of the descriptions) are experiences of judgement of the female agents' appearance rather than her music, of sexual harassment in work relations, humoristic comments with sexual connotations and unwanted advice from male colleagues on how to increase sexual attraction by altering the female agents' physical appearance. 2) Doubt in abilities (identified in 59 % of descriptions) are expressions of *microinsults*, where subconscious behavior or language stresses doubt in the female agents' abilities by not recognizing of her work, abilities or position. 3) Discrimination (identified in 62 % of descriptions) expresses a lack of access to opportunities, exclusion from social/work communities due to an experience of not fitting in or talking the right language. 4) Wrong gender behavior (identified in 59 % of descriptions), is a punishment of deviant gender behavior called *microassult* which is conscious behavior that accuses the gender of being female agents' shortcut to success. 5) Time (identified in 31 % of descriptions) mentions time or the accumulation of experiences over time. 6) Invalidations (identified in 21 % of descriptions) is experiences of *Microinvalidations* where surroundings invalidate the experiences of otherness by claiming them to be singular events. The 6 groups are represented in a diagram (p. 63) which offers the possibility of comparing and identifying the specific behavior of experienced otherness and its frequency in the music industry.

Furthermore, the most supported suggestions to increase diversity in the music industry proposed by the participants, are a change of gender roles in music education and creation of awareness of gender bias in the society and music industry.

The majority of the participants are members of MB19, which acts as safe space for minorities in the music industry, and for this reason generalization of the results of this study should be executed with carefulness.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Figurliste	4
1. Introduktion til emnefeltet	5
1.2 Musikbranchen og kønsfordeling	7
1.3 Baggrund for interessen for feltet	10
1.4 Projektets struktur og afgrænsning	12
2. Metode	13
2.1 Målgruppe: MB19 & DMB	13
2.2 Spørgeskemaundersøgelse (Bilag 2)	14
2.3 Distribution af spørgeskema	16
2.4 Metodisk tilgang	16
2.5 Musikbranchen	17
2.6 Refleksioner og overvejelser ved valg af metode	19
2.7 Formidling af statistik	20
2.8 Begrebsafklaring	20
2.9 Videnskabsteoretisk ståsted	23
4. Teoretisk ramme	25
3.1 Kvindens rolle i samfundet	25
3.2 Identitet & musik	30
3.3 Køn i musik	32
3.4 Opsamling på teori	34
5. Analyse	36
4.1 Kvantitative del af spørgeskema	36
4.2 Kvalitative del af spørgeskema	39
4.3. Årsager til indmeldelse i MB19 & DMB	41
4.4 Musiks betydning for individets identitet & narrativ	44
4.5 Oplevet andethed i musikbranchen	48
4.5.1 Objektivisering (t)	49
4.5.2 Tvivl på evner (u)	52
4.5.3 Forskelsbehandling (v)	53
4.5.4 Forkert kønsadfærd (x)	55
4.5.5 Tid (y)	57
4.5.6 Bagatallisering (z)	57
4.5.7 Musikbranchens repræsentation i grupperingerne	60
4.5.8 Oplevelser af andethed sammenlignet på tværs af musikbranchen	63
4.6 Tiltag som kan skabe kønslig diversitet i musikbranchen	65
4.7 Betydning af balanceret kønsfordeling i musikbranchen	70
4.8 Opsamling på analysen	72

6. Diskussion 76

5.1 Diskussion af det empiriske grundlag	76
5.2 Spørgeskema	77
5.3 Inddeling i grupperinger	78
5.4 Diskussionen om lige rettigheder & lige muligheder	79
5.5 Fra safe space til aktiv deltagelse i åben samfundsdebat	80
5.6 Opsamling på diskussion	82

6. Konklusion 83

Litteraturliste 86

Bilag 1 Indledende tekst til 1. og 2. facebook opslag.	92
Bilag 2 Spørgeskemaet	94
Bilag 3 Diversitet i musikbranchen: kvantitativ del	97
Bilag 4 Musikbevægelsen af 2019: kvantitativ del	99
Bilag 5 Musikbevægelsen af 2019 & Diversitet i musikbranchen: Kvalitativ del	102
Bilag 6 Oversigt over grupperinger i kvalitativ del	110
Bilag 7 Gruppering af besvarelser til spørgsmål 9 & 10	111
Bilag 8 Musiks betydning i grupperinger.	116
Bilag 9 Diskurser fremkommet ved analyse i de forskellige dele af musikbranchen, opsat i tabel.	118

Figurliste

Fig. 1 Billede fra rapporten om diversitet i musikbranchen (Dansk Musiker Forbund et al., 2017, s. 8)	8
Fig. 2 Gruppebeskrivelse og retningslinjer for MB19.	13
Fig. 3 Altereret model over kategorier i musikbranchen (R.R. Pedersen, 2018). Tilføjelsen af musikformidlere som 4. kategori.	18
Fig. 4 Respondenternes angivelse af primær tilknytning til musikbranchen.	37
Fig. 5 Gennemsnitligt antal timer pr. uge opdelt i tidsintervaller. X-aksen angiver tidsintervaller, mens y-aksen den procentvise repræsentation af tidsintervallerne fra 27 respondenter.	37
Fig. 6 Oplevet forskelsbehandling i musikbranchen i % fra 31 respondenter.	38
Fig. 7 Oversigt over alle grupperinger/markeringer for respondenternes besvarelser. € = en gruppering pr. besvarelse, # = mulighed for flere grupperinger pr. besvarelse.	40
Fig. 8 Årsager til indmeldelse i MB19 & DMB af 30 besvarelser.	41
Fig. 9 Musiks betydning inddelt i essentiel og uundværlig del af livet (r) eller Hobby eller mindre betydningsfuld del af livet (s) af 31 besvarelser.	45
Fig. 10 Musiks betydning; inddelt i arbejde/levevej & Ruuds 3 rum af 31 besvarelser.	47
Fig. 11 Procentangivelse af grupperingernes (t-z) repræsentation af 29 besvarelser.	58
Fig. 12 Fordeling af markeringer af oplevet andethed i musikbranchen fra 29 besvarelser.	60
Fig. 13 Livemusik: Fordeling af markeringer i 6 grupperinger (t-z) fra 20 besvarelser.	61
Fig. 14 Musikformidling: Fordeling af markeringer i 6 grupperinger (t-z) fra 6 besvarelser.	62
Fig. 15 Oplevelser af andethed (t-z) med sammenligning relation mellem kategorier af musikbranchen fra 29 besvarelser.	63
Fig. 16 Respondenternes forslag til ændringer i musikbranchen (f-m) af 31 besvarelser.	65
Fig. 17 Inddeling af indvirkningen af en mere balanceret kønsfordelingsrespondenters liv af 31 besvarelser.	70
Fig. 18 Illustration over debatten om lige muligheder vs. Lige behandling i musikbranchen.	79

1. Introduktion til emnefeltet

Dette projekt handler om kvindelige aktører, deres beskrivelser af forbindelsen mellem musik og identitet, samt om oplevelser af at være den ”anden” i musikbranchen.

Indtil 1800 var den gennemsnitlige kvindeskæbne betinget af ægtemandens økonomi og sociale status¹. Ved indførslen af den demokratiske forfatning Grundloven i 1849 fik mænd valgret, mens universiteter, seminarer og latinskoler var forbeholdt mænd. I 1859 fik kvinder adgang til at tage eksamen og undervise i kommuneskoler, men til 2/3 af mænds løn. Argumentet var, at de ugifte kvinder skulle lønnes lavere ”...fordi de på grund af deres fysiske og psykiske svagelighed ydede mindre end mænd” (Larsen, 2018). I 1915 blev kvinders stemmeret vedtaget ved lov i Danmark, dog var sambeskatning² stadig gældende indtil 1983. I 1960erne kom debatten om fri abort og kvinders ret til ligeløn, mens 1970-2010 var præget af temaer som kvinder i u-lande, prostitution, handel med kvinder, indvandrerkvinders rettigheder, fædres barselsorlov og ligeløn (Lous, 2011). Set fra et historisk perspektiv er de rettigheder, som vi i dag antager for en selvfølge, et relativt nyt fænomen. Spørgsmålet er, om vi har ændret vores vaner, adfærd og normer om køn på 105 år, eller om der kan være spor af de traditionelle kønsroller, som stammer fra en tid, hvor patriarkalske³ strukturer var dominerende i samfundet?

I et studie fra Københavns Universitet har dataloger analyseret 3,5 millioner bøger og fundet frem til, at mænd overvejende beskrives med ord om opførsel og egenskaber som f.eks. brave, righteous, honorable, just, brutal, wounded, lawless. Kvinder derimod beskrives overvejende med tillægsord, som handler om udseendet; Beautiful, fertile, sexy, classy, heartbroken, nagging, underweight etc. Desuden viste studiet, at negative tillægsord om kroppen og udseendet bruges 5 gange oftere om kvinder end om mænd (Augenstein, 2019).

Et andet studie har optalt antallet afbrydelser foretaget af kvinder og mænd ved møder, hvor der i løbet af sammenlagt 900 minutters møde var 314 afbrydelser. Mændene stod for 212 afbrydelserne (67,5 %), mens kvinderne stod for 102 afbrydelserne (32,5 %). Optællingerne viste også, at 75 % af

¹ Medmindre kvinden var nonne, hvor gestlig uddannelse gav adgang til viden og uddannelse (Larsen, 2018).

² Sambeskatning var en del af lovgivningen fra 1913, hvor kvindens formue hørte under hendes ægtefælles, hvilket virkede forstærkende for den økonomiske ulighed mellem kønnene og modvirkede den gifte kvindes incitament til lønnet beskæftigelse udenfor familien (Ravn, 2005).

³ Patriarkatet er en samfundsstruktur præget af ældre mænds herredømme over kvinder og børn i familie og samfundslivet. Den centrale figur er den faderlige autoritet og i patriarkatet vil kun mandlige arvinger være berettiget til at arve værdier. I patriarkatet er manden typisk hovedforsøger med arbejde udenfor hjemmet, mens kvinden er underordnet manden og arbejder i hjemmet (Rosenbeck & Jacobsen, 2017).

mændenes afbrydelser var af kvinder, mens 87 % af kvindernes afbrydelser, var af andre kvinder og kun sjældent (13 %) var afbrød kvinderne mænd (Liebermann, 2014). Disse to studier er indikationer på kønnenes fremstilling og regler for adfærd i samfundet, men hvordan ser tilstanden ud for ligestilling i Danmark?

World Economic forum fremlagde i 2019 den årlige rapport om ligestilling, som beskrev, at hvis ligestillingen fortsætter i nuværende tempo, vil der gå 100 år, før der opnås kønsligestilling i Danmark. Rapporten viste også, at Island, Norge, Finland og Sverige udgør ligestillingens top fire, mens Danmark befinder sig på en 14. plads efter lande som Nambia og Costa Rica (Crotti, Geiger, Ratcheva, & Zahidi, 2019). En af årsagerne til denne lave placering skyldes, at rollen som primær omsorgsperson tilfalder kvinden:

Danish society assigns women the central caregiver role through gender stereotypes and parental-leave policies, influencing men's and women's preferences and prioritizations. Women take on the larger role at home, and in many couples, the mother reduces the priority of her work by taking more parental leave and part-time employment.

(Poulsen, Pollmann-Larsen, & Hansen, 2019, s. 6-7)

Statistisk set tager kvinderne i det danske samfund 90 % af barselsorloven og 75 % af barnets sygedage. Dertil har de hovedansvaret for børn og familie, hvilket betyder, at kvinderne er de primære omsorgsgivere (Poulsen et al., 2019). I rapporten foreslås tiltag, som kan fremme ligestilling, hvor første tiltag er en anonymisering af kønnet i jobsøgningsprocessen, så ansøgeren udelukkende bedømmes på kvalifikationer. Derved påvirkes ansættelsen ikke af arbejdsgiverens, mere eller mindre ubevidste, kønsbias⁴. Et andet forslag for at komme lønforskellen mellem kønnene til livs, er at have lønåbenhed, samt at kræve åbenhed gennem politiske initiativer. Et eksempel på dette ses i Island, hvor virksomhederne skal dokumentere ligeløn, og hvor en mangel på dette, resulterer i bøder (Busk Olsen, 2018). Det tredje forslag er en ændring af barsel, som under de nuværende forhold påvirker kvinders økonomi og karriere negativt. Ved at øremærke barsel til mænd, stiger antallet af fædre, som tager barsel, og kvindens økonomi og karriere påvirkes derved også mindre af familieførelsen (Jul Jacobsen, Heegaard klynge, & Holt, 2013).

3 % af mænd i Danmark ser 'diversity bias' som et problem, hvilket er væsentligt lavere end f.eks. i Norge, hvor 23 % af mændene anser 'diversity bias' som en problematik (Poulsen et al., 2019).

⁴ Kønsbias er en præference eller fordomme mod et køn. Bias kan være bevidst eller ubevidst og manifesterer sig på mange forskellige måder f.eks. gennem adfærd, sprog eller normer. Et kendt kønsbias er f.eks., at piger ikke interesserer sig lige så meget for naturvidenskabelige fag som drenge, hvilket kan resultere i en lavere andel af kvindelige naturvidenskabelige forskere ("What is Gender Bias?," 2020)

Ligeledes er procentdelen af kvinder i ledelsespositioner stagneret på 27 %, hvilket placerer Danmark på en 95. plads sammenlignet med de øvrige lande i verden (Crotti et al., 2019). I sportens verden oplever kvindelige atleter, at deres bedrifter værdisættes lavere end deres mandlige kollegaers (W. J. Madsen, 2020). I kunstens verden er blot 2 % af den solgte kunst på verdensplan skabt af kvinder (Burns & Halperin, 2019), mens der i den akademiske verden ligeledes er stor forskel i repræsentationen af kønnene, som tildeles Ph.D.-stillinger, professorater og stipendier (Friss, 2019) & (Samuel, 2020). Ovenstående tydeliggør udfordringerne omkring ligestilling af kønnene i samfundet og i det kommende afsnit ser vi nærmere på kønsfordelingen i musikbranchen.

1.2 Musikbranchen og kønsfordeling

I 2012 udkom rapporten ”Kønsbalancen i Rytmask musik”, som kortlagde den rytmask musikbranches aktører, indtægter og muligheder. Rapporten blev kendt som 80/20 rapporten, fordi den peger på en klar tendens til underrepræsentation af kvinder i branchen. Hovedpointerne fra rapporten er, at 80 % af midler, jobs og muligheder var besat af mænd, mens 20 % var besat af kvinder. Samtidig viste tallene, at 90 % af gatekeepers⁵ i branchen er mænd (Dansk Artist Forbund, Dansk Musiker Forbund, Danske sangskrivere og Komponister, & DPA, 2012). I den opfølgende rapport fra 2017 ”Diversitet i Musikbranchen” har statistikken ikke ændret sig i nævneværdig grad, (se fig. 1 fra Dansk Musiker Forbund, Dansk Artist Forbund, Gramex, JazzDanmark, & Dansk Live, 2017). På bookingområdet er den kvindelige andel på mellem 26-27 %, mens der fortsat er en underrepræsentation af kvindekønnet i genrerne i den rytmask musikbranche (se fig.1).

⁵ Gatekeeper er et begreb, der dækker over nøglepersoner i musikbranchen, som bestemmer hvilke kunstnere, der får adgang til betydningsfulde jobs, kontrakter, koncerter, fondsmidler, uddannelse etc. (Dansk Musiker Forbund et al., 2017)

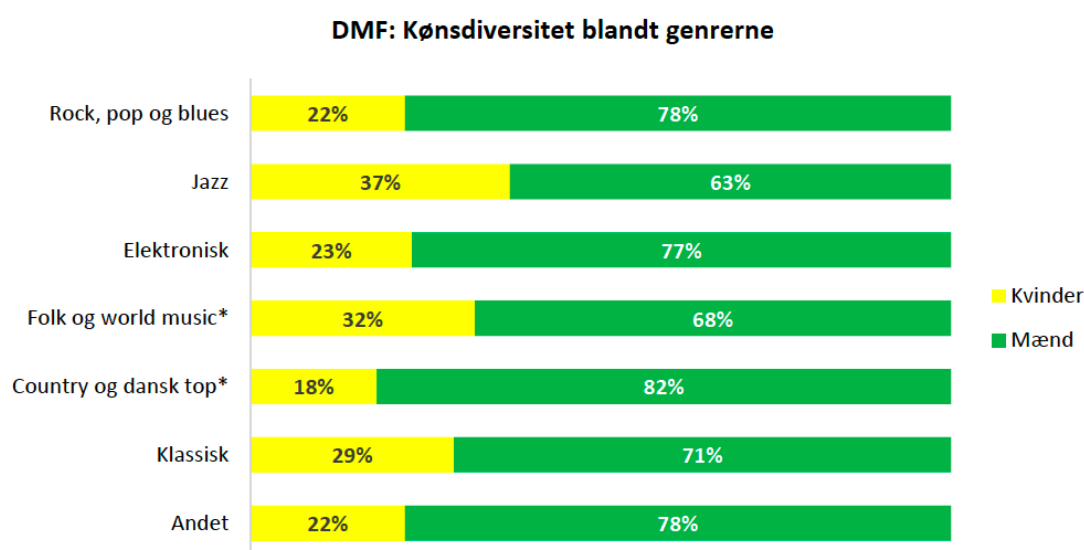

Fig. 1 Billede fra rapporten om diversitet i musikbranchen (Dansk Musiker Forbund et al., 2017, s. 8)

Kønsdebattør og musikforsker Henrik Marstal gjorde i 2010 opmærksom på de manglende minoriteter i den rytmiske musikbranche. Siden 2010 har den danske rapscene nydt stor fremgang, hvilket har haft positiv indflydelse på samfundets syn på borgere med anden etnisk herkomst end dansk (Ringsager, 2015). Marstal påpeger, at Kodaudbetalingen til kvinder i perioden 1997- 2007 lå på 11 % (Marstal, 2010), mens den seneste opgørelse fra Koda viser, at fik kvinder stadig får 11 % af Kodaudbetalingerne i 2019 (Roliggard, 2019). Dette tyder på, at der siden 1997 har været en uændret fordeling af køn i den skabende del af musikbranchen. Et andet aspekt af repræsentationen af kvinder i musikbranchen ses ved antallet af bookinger af kvinder på de danske festivaler, som i 2018 var 17,5 % (Ellegaard, 2018).

Argumenterne for den manglende inddragelse af de kvindelige kunstnere omfatter bl.a. mangel på talentmasse, barsel, manglende kvindelige forbilleder og gatekeepers, som er 90 % mænd (Dahl, Marstal, Frej, & Al, 2017) & (Dansk Musiker Forbund et al., 2017). Ser vi på vores lyttevaner på streamingtjenesterne fra 2017-2019, er blot 20 % af den afspillede musik skabt af kvindelige kunstnere (Hayes, 2019). Ser vi nærmere på den digitale musikdistribution, har Spotify 43,4 % kvindelige lyttere, men kun 22,1% af deres streams er af kvindelige eller mix-gender kunstnere. Når lytterne selv vælger deres musik streames 20,4 % kvindelige kunstnere, og når lytterne benytter ”Discover weekly” playlist⁶, streames der blot 17,3 % kvindelige kunstnere (”Spotify Listening

⁶ Discover weekly er en playliste genereret af Spotifys algoritmer. Algoritmerne tager udgangspunkt i de musikpræferencer som algoritmen opfanger ved data, som genereres ved søgning, skift til nyt nummer eller valg af playlister.

Patterns by Gender,” 2020). Den svenske musikforsker Ann Werner beskriver, hvorledes Spotifys algoritmer forstærker allerede eksisterende magtstrukturer:

Acknowledging that popular music genres are shaped by nation, race, gender... they also articulate historical injustices such as colonialism, slavery, sexism and oppression of women, and violence against transgender persons. The organizing and representation of musical taste and social groups on Spotify are thus not coincidental, or innocent, but reinforcing patterns of power. (Werner, 2020, s. 88)

Algoritmerne på musiktjenesten Spotify kodes således, at under hvert 4. foreslåede stream på tjenesten er skabt af en kvindelig kunstner (Mokoena, 2018). Pga. den faldende eksponering af kvindelige kunstere, rangerer musik af kvindelige kunstere lavere i algoritmerne, hvilket forårsager, at færre kvindelige kunstere foreslås til brugerne. Hvis ikke der foretages initiativer til at bryde den negative spiral, vil de kvindelige kunstere få stadigt færre muligheder for at blive hørt af lyttere. Løsningen for et selskab som Spotify er at lave dedikerede kvinde-playlister (Pelly, 2018). Listerne som defineres i højere grad af kønnet end musikken, tydeliggør problematikken omkring musik skabt af andre end mandlige kunstere:

These playlists overtly contribute to the continued “othering” and marginalizing of non-male artists. Further, they make normal the idea that gender is a genre, or the idea that women artists should be valued for their gender instead of their music. (Pelly, 2018)

Et eksempel på tiltag som skaber opmærksomhed på kønsproblematikken er f.eks. spillestedet ”Forbrændingen” der valgte, at hele programmet i 2019 skulle bestå udelukkende af kvindelige kunstere (Geil, 2019). Beslutningen om at have et program udelukkende bestående af kvindelige kunstere skabte stor debat om positiv særbehandling af kvinder, men spillestedet Forbrændingen fik dispensation fra ligestillingsloven og tilladelse til at have et program udelukkende med kvindelige kunstere⁷. Et andet initiativ er PigeBeat, som tilbyder musikalske bootcamps for piger og unge kvinder i alderen 13-20 år. Projektet har til formål, at få unge kvinder til at spille i bands og øge kvindernes interesse for rytmisk musik. Projektet er støttet af bl.a. Statens Kunstfond og flere spillesteder, og instruktørerne på PigeBeats bootcamp er hovedsageligt kvindelige musikere, som agerer forbilleder. Et andet projekt er konceptprojektet ’HUNSOLO’, der præsenterer et mangfoldigt udvalg af kvindelige kunstere og arrangerer solokoncerter med kvindelige kunstere (Teglbjærg,

⁷ Ved kvindelige kunstere, menes hovednavne eller bandleder af feminint køn. Mandlige musikere som akkompagnerede de kvindelige hovednavne, spillede også ved koncerter på Forbrændingen i 2019.

Jacobi, & Poulsen, 2016). Projekter som PigeBeat og Hunsolo sætter kvinder i rytmisk musik på dagsordenen, og vidner om en spirende interesse for kønsbalancen i musikbranchen.

1.3 Baggrund for interessen for feltet

I dette afsnit vil jeg kort beskrive nogle af de faktorer, som har haft betydning for min personlige interesse for feltet.

I folkeskolen havde vi en dygtig musiklærer, som havde en forkærlighed for systemer og inkluderende undervisning. Jeg elskede at spille trommer, øvede med lukkede øjne og forsøgte at lave et stabilt beat, som de andre kunne læne sig op ad. Skulle Frida 9 år selv sige det, var jeg formenligt den bedste til at spille trommer i klassen, men blev altid placeret oppe blandt sangerne. Samme mønster gentog sig ved musikundervisningen i gymnasiet og universitetet, hvor en medstuderende på musikuddannelsen sagde: *"Piger skal ikke spille guitar, bas eller trommer. Det er mega usexet og virker bare underligt..."* Dengang studsede jeg hverken over valget af ordet "pige", behovet for seksualisering af kvindelige musikere, eller hvorfor det skulle være særligt underligt, at se en kvinde spille et andet instrument end klaver eller sang.

Fra august 2017 til juli 2019 boede jeg i Qaqortoq i Sydgrønland og arbejdede som underviser i musik på Sydgrønlands Gymnasium. Når eleverne havde mulighed for at benytte musikinstrumenterne, enten til samspil eller i frikvarterne, tog mændene altid styringen over instrumenterne og samspillet. Først efterfølgende fik de kvindelige elever mulighed for at synge eller spille mindre bærende roller i samspillet. Ved rytmeøvelser, eller når vi spillede akustisk guitar, bemærkede jeg, at lige mange kvinder som mænd kunne spille guitar, bas og trommer, og det undrede mig, hvorfor disse evner ikke blev brugt i samspilssituationen. Når eleverne beskrev deres yndlingsbands, bestod disse altid af mandlige musikere, og hvis en kvinde blev nævnt, var vedkommende sanger. Jeg undersøgte musikhistorien i Grønland og fandt frem til, at indtil 1990'erne ansås kvinder i musik som sangere og ikke som udøvende musikere. Først da Mariina⁸ i 1992 fik stor succes med sit album "Utaqqivunga" (Oversættelse: Jeg venter), fik de kvindelige forsangere mere status, men deres mandlige kollegaer skrev stadig deres tekster. Det var først, da den grønlandske sing & songwriter Nive Nielsen⁹ i 2009 kom frem, at der blev rykket ved den kvindelige rolle i grønlandsk musik (Otte,

⁸ Mariina er Grønlands første store sangerinde som udgav sin første cd i 1992, hvori teksterne er skrevet af bl.a. Hans Lange og Ole Kristiansen (Otte, 2013).

⁹ Nive Nielsen er grønlandsk sanger og sangskriver, som spiller guitar og har oplevet stor anerkendelse internationalt, dog er hendes popularitet ikke så udbredt i Grønland, hvilket kan skyldes, at teksterne er engelsksprogede (Otte, 2013).

2013). Herfra udledte jeg, at mine elever måske manglede nogle aktive musikalske, kvindelige forbilleder.

Da jeg i august 2019 flyttede tilbage til Danmark, havde oplevelsen af at være en del af det dansktalende mindretal i Grønland, skærpet min opmærksomhed på minoriteter i Danmark. Hurtigt efter hjemkomsten blev jeg også medlem af facebookgruppen "Musikbevægelsen af 2019" (herefter benævnt med forkortelsen MB19), efter en snak med en kvindelig musikskaber. MB19 er en meget aktiv facebookgruppe med 1294 medlemmer, flere daglige opslag om b.l.a. barselsregler, dagpenge, søgning af kontakter og links til artikler, hvor kønsbalancen i samfundet debatteres. Det store antal af aktive kvinder i den danske musikbranche og opslagene fra MB19 skabte en nysgerrighed omkring forskelsbehandlingen i musikbranchen, som betød, at jeg i efteråret 2019 foretog et kvalitativt interview med en kvindelig sangskriver. Interviewet handlede om hendes forhold til musikbranchen og oplevelser med censurering i forbindelse med en sang om spontan abort. Hun havde oplevet, at budskabet om accept af spontan abort blev censureret, fordi emnet var tabubelagt. Interviewet med den kvindelige sangskriver og indmeldelsen i MB19 vakte min nysgerrighed for kvindernes oplevelser af at være i musikbranchen. Derfor besluttede jeg at undersøge, hvordan kvinderne i musikbranchen oplever forskellen mellem dem og deres mandlige kollegaer, hvis de overhovedet bemærker det? Formålet med dette projekt er at høre narrativerne bag statistikkerne, og få sat ord på hvordan det føles først og fremmest at være den "anden" i musikbranchen. Jeg ønsker derfor at undersøge oplevelsen af andethed i musikbranchen anno 2020 ved at indsamle narrativer om oplevelser af andethed i musikbranchen fra facebookgrupperne MB19 og DMB. Gennem en analyse af narrativerne, undersøges for fællestræk for at se om der er sammenhæng mellem oplevelserne, hvilket derefter vil kunne specificere hvor, hvordan og hvornår der opstår oplevelser af andethed. Hvilket leder til problemformuleringen som lyder således:

Hvordan beskriver kvindelige aktører¹⁰ forbindelsen mellem identitet og musik, og hvordan knytter disse beskrivelser sig til oplevelser af andethed i musikbranchen?

¹⁰ I undersøgelsen indgår en respondent (3%), som identificerer sig selv som nonbinær. Da majoriteten (97 %) af respondenterne identificerer sig som kvinder benyttes betegnelsen 'kvindelige aktører' i mangel på bedre, mere inkluderende begreb for grupperingen.

1.4 Projektets struktur og afgrænsning

Projektet indledes med beskrivelse af den metodiske tilgang, spørgeskemaet, begrebsafklaring og målgruppen. Dernæst introduceres den teoretiske ramme for projektet herunder kvindens rolle i samfundet, forbindelsen mellem identitet og musik, og køn i musik. Teorien som præsenteres i dette kapitel, danner baggrund for grupperingerne som benyttes i analysen. I analysen behandles først den kvantitative empiri fra besvarelsene af spørgeskemaet, hvorefter den kvalitative del behandles. I den kvalitative del grupperes først respondenternes angivne årsager til indmeldelse i MB19 og DMB, dernæst deres beskrivelser af musiks betydning og beskrivelser af oplevet andethed (se metodekapitel for definition) i musikbranchen. Grupperingerne til beskrivelsen af musik betydning og oplevet andethed er baseret på begreber fra den teoretiske ramme. Herefter gennemgås respondenternes forslag til tiltag som kan skabe kønslig diversitet i musikbranchen og deres beskrivelse af indvirkning af en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen. I diskussionen reflekteres over den anvendte metode og resultater, mens konklusionen samler op på projektets diskussioner og resultater.

Dette projekt beskæftiger sig hovedsageligt med kvindelige aktørers¹¹ oplevelser i musikbranchen. Da målgruppen har ophav i facebookgrupper med eksplicitte interesser i diversitet i musikbranchen, bør denne undersøgelse anses som et pilotprojekt, hvor der udvikles en metode at undersøge de forskellige diskurser oplevet af kvindelige aktører. Undersøgelsens formål er at give plads til de kvindelige aktørers beskrivelser af oplevelser af andethed i musikbranchen og undersøge de forskellige diskurser heri.

¹¹ Med undtagelse af den ene non-binær respondent.

2. Metode

I det følgende kapitel forklares de metodiske valg for undersøgelsen ved at beskrive målgruppen, spørgeskemaets opbygning, distribution, den metodiske tilgang ved analysen af empirien, overvejelser i forbindelse med udvælgelsen af metode og teori samt det videnskabelige ståsted for undersøgelsen.

2.1 Målgruppe: MB19 & DMB

I sommeren 2019 startede en lille gruppe udøvende, kvindelige musikere en facebookgruppe og kaldte den Musikbevægelsen af 2019 (herefter benævnt med MB19), som skulle være et frirum for kvinder, nonbinære og transpersoner i musikbranchen (se fig. 2) (Thomsen, 2019).

Fig. 2 Gruppebeskrivelse og retningslinjer for MB19.

Siden har kendskabet til gruppen spredt sig, og den har i øjeblikket over 1315 medlemmer. Facebookgruppen er kun for kvinder, non-binære og transpersoner og ønsket er at skabe et rum og en kultur, hvor medlemmer hjælper, bruger og synliggør hinanden. Gruppens formål er at skabe et

inkluderende miljø, og der postes dagligt b.l.a. artikler om musikbranchen, jobs, søgning af kontakter i netværket og skabelse af playlister med kvindelige kunstnere.

”Safe space”- begrebet stammer fra amerikanske universiteter, hvor konceptet startede i kvindebevægelsen omkring 1960-1970 (Harris, 2015) som et fysisk sted, hvor marginaliserede individer kunne samles og støtte hinanden: ”(...) intended to be free of bias, conflict, criticism, or potentially threatening actions, ideas, or conversations” (“Safe space,” 2020). Facebookgruppen MB19 fungerer som et digitalt safe space, hvor medlemmerne kan dele, diskutere og støtte hinanden. Facebookgruppen adskiller sig fra andre facebookgrupper om musikbranchen ved at have specifikke krav til medlemmernes køn (kvinde, nonbinær eller transperson), hvilket betyder at mænd ikke har mulighed for at deltage i gruppen.

Facebookgruppen Diversitet i musikbranchen (herefter benyttes forkortelsen DMB) er en gruppe med 357 medlemmer, har færre daglige opslag end MB19 og beskrivelsen af gruppen indeholder færre retningslinjer.

FB-gruppe der knytter sig til de fem musikorganisationers (DMF, Dansk Live, DAF, JazzDanmark og Gramex) arbejde med køn og diversitet i musikbranchen.

(Sørensen & Severin-Nielsen, 2016)

Hvor MB19 har klare krav til medlemmers køn, er DMB en åben gruppe, som tillader adgang for alle køn, og har 357 medlemmer. I den kommende analyse vil besvarelserne fra respondenterne fra DMB være markeret med kursiv og indgå i den samlede statistik for MB19.

Ved at uddele et spørgeskema i MB19 opstået et fælleskab, som er opstået pga. et udtalt behov for at have et safe space, som kun består af minoriteterne fra musikbranchen, og besvarelserne repræsenterer derfor et udsnit af de mest engagerede i kønsdebatten i musikbranchen. Derfor kan de ikke anses for at være en gennemsnitlig repræsentation af de kvindelige musikeres oplevelse af musikbranchen. Men da den indledende interesse for feltet var at høre de kvindelige aktørers oplevelser i musikbranchen og da jeg pga. mit køn, interesse og netværk havde adgang til MB19, var var det oplagt at få kontakt med respondenter som har interesse for feltet og erfaring med musikbranchen igennem MB19.

2.2 Spørgeskemaundersøgelse (Bilag 2)

SurveyXact er et online værktøj, som benyttes til indsamling af data vha. spørgeskemaer, der overholder alle gældende regler for anonymiseret behandling af data og GDPR (Rambøll, 2020). Da

respondenternes oplysninger og besvarelser kan være af personlig karakter, skal disse behandles fortroligt (Kvale & Brinkmann, 2009), hvilket er hovedårsagen til valget af SurveyXact.

Målet for antallet af respondenter er 20, da 20 besvarelser er tilstrækkelig empiri til at foretage et pilotprojekt (Olsen, 2006). Et pilotprojekt er en undersøgelse i mindre skala, hvis formål er at afprøve undersøgelsen i et mindre skalaforhold før den endelige undersøgelse foretages. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen er at undersøge emnet og udarbejde en metode til at indsamle empiri. Spørgeskemaet består af 12 spørgsmål og et afkrydsningsspørgsmål til kommentarer eller spørgsmål (Bilag 2). Spørgsmålene er formuleret så direkte, som muligt for at undgå misforståelser eller tvivl om spørgsmålets agenda (Kvale & Brinkmann, 2009).

Der er overordnet 2 forskellige slags spørgsmål, kvantitative og kvalitative spørgsmål. SurveyXact udbyder forskellige design til spørgsmålene, hvilket betyder, at man frit kan tilpasse designet af hvert spørgsmål. Som hovedregel er designtypen ”kategorispørgsmål” benyttet til de kvantitative spørgsmål, som består af et hovedspørgsmål og x antal afkrydsningsfelter. Hvis respondenterne ønsker at uddybe sit svar, kan en tekstboks udfoldes. Til de kvalitative spørgsmål er benyttet designtypen ”kommentarfelt”, hvilket tillader at respondenterne selv bestemmer længden og graden af nuancering i besvarelserne. Indledningsvis er en tekst, som beskriver formålet med undersøgelsen, den anslåede tid spørgeskemaet tager og anonymiseringen af data (se Bilag 2). Formålet med den indledende tekst er at forvarsle respondenterne om spørgeskemaets emne og indhold, således at de kender de overordnede emner. De 5 første spørgsmål er kvantitative og er relativt nemme og hurtige at besvare, da består af afkrydsningsfelter om køn, alder, beskæftigelse osv. og derfor ikke kræver meget tid fra respondenterne. De kvalitative spørgsmål er åbne spørgsmål, der begynder et hv-spørgsmål, hvormed respondenterne opfordres til at beskrive sine oplevelser med egne ord.

Forinden distributionen af spørgeskemaet, blev spørgeskemaet afprøvet af en bekendt, som passer ind i målgruppen. Responsen lød på at skabe mulighed for en uddybende beskrivelse af forskelsbehandling udenfor musikbranchen, hvilket blev indført i spørgeskemaet forinden distribution af linket i facebookgrupperne. Ved at indføre muligheden for beskrivelser af forskelsbehandling udenfor musikbranchen, skabes en mulighed for at se om respondenterne oplever af andethed i forbindelse med andre arenaer end musikbranchen. Ved at præteste spørgeskemaet er der større sandsynlighed for, at spørgsmålene opfattes som intenderede, og at der ikke er misforståelser af ord eller intentioner. Spørgeskemaet distribueres via et link, som deles via opslag på væggen på facebookgrupperne MB19 og DMB. Besvarelserne fra spørgeskemaet anvendes i

undersøgelsen som eksemplificering af grupperinger, mens eventuelle slå og stavfejl i besvarelsene ikke redigeres, således at respondenternes sproglige fremstilling står uændret.

2.3 Distribution af spørgeskema

Spørgeskemaet blev distribueret tirsdag den 11. feb. 2020 kl. 15.18 på MB19. På Bilag 1, opslag 1 ses introduktionsteksten. I den første uge kom der 11 besvarelser af spørgeskemaet. 11 besvarelser var ikke nok empiri til at foretage et pilotprojekt. Derfor kontaktede jeg WILM¹² (Woman in Live music) for at komme i kontakt med flere kvinder. WILM henviste til facebookgruppen DBM, hvor et identisk spørgeskema og opslag blev slået op, hvorfra der ankom 2 besvarelser. Besvarelsene adskiller sig ikke væsentligt fra indholdet i øvrige besvarelser og af praktiske hensyn ville det helt klart være nemmest at udelukke disse 2 besvarelser. Men da respondenter har brugt tid og bidraget med deres fortællinger, mener jeg at have et ansvar for at benytte disse. Besvarelsene fra DMB er markeret med *kursiv* både i bilagene og i teksten. Efter 10 dage blev linket i MB19 genopslået med et billede og en ny introduktionstekst, som stiller spørgsmål ved problematikken, hvilket opfordrer respondenterne til engagement i undersøgelsen (se Bilag 1, opslag 2). Herefter ankom 18 besvarelser, hvilket betød en sum på 31 besvarelser. Ikke alle respondenter har udfyldt alle felter i spørgeskemaet, derfor vil det præcise antal besvarelser pr. spørgsmål fremgå i analysen. Det maksimale antal besvarelser pr. spørgsmål er 31, mens det laveste antal besvarelser pr. spørgsmål er 27. Årsagen til at nogle spørgsmål har besvarelser fra alle respondenter, mens andre ikke har, kan skyldes, at spørgsmålene har været for krævende at besvare, pga. tidsnød eller at respondenterne er blevet forstyrret undervejs. I besvarelsene af spørgsmål 9 og 10, kan ubesvarede spørgsmål også vidne om, at respondenterne ikke har oplevet forskelsbehandling.

2.4 Metodisk tilgang

Designfasen for empiriindsamlingen er inspireret af den svenske musikforsker Alf Gabrielsson, som har lavet en systematisk optegnelse over 900 menneskers frie beskrivelse af stærke musikoplevelser med generaliserede kategoriseringer af oplevelserne. Gabrielssons forskning giver læseren et indblik i, hvordan mennesker beskriver, opfatter og tillægger musikalske oplevelser værdi (Gabrielsson, 2011). Metoden er anvendelig i dette projekt, fordi den tillader respondenter at

¹² WILM (Women In Live Music) er en europæisk platform og fælleskab for kvinder, som arbejder bag scenen som eksempelvis lyd/lysdesignere, tour manegere, back liners etc. (Kaas, 2020).

beskrive oplevelser med egne ord anonymt. Den metodiske tilgang kaldes mixed methods, fordi der indsamles både kvantitative og kvalitative empiri (Kvale & Brinkmann, 2009).

Den kvantitative empiri består af respondenternes alder, køn, beskæftigelse, etc., mens den kvalitative empiri består af respondenternes narrativer om dels musiks betydning for deres identitet, oplevelser af andethed og forslag til ændringer i musikbranchen. Den åbne besvarelsesform er valgt, for at grupperingerne baseres på respondenternes besvarelser fremfor fastlagte svarmuligheder. Fastlagte svarmuligheder havde uden tvivl lettet databehandlingsprocessen, men ville også have medført, at interessante nuancer og diskurser aldrig var blevet identificeret.

Den kvalitative empiri er essentiel for undersøgelsen, da den bl.a. beskriver hvor, hvordan og hvornår respondenterne har oplevelser af andethed. Den metodiske tilgang er en identifikation af hyppigt forekomne tematikker, som tildeles en gruppering og dertilhørende bogstav (a-å). Proceduren i at udvælge grupperinger er baseret på indholdet af besvarelserne, så hvis f.eks. to respondenter beskriver, at fælleskab er årsagen til indmelding i MB19, skabes en gruppering (b). I nogle af spørgsmålene tages udgangspunkt i begreber fra den teoretiske ramme som basis for grupperinger, mens andre grupperinger i stedet viser graden af indvirkning eller betydning. Besvarelserne inddeles i grupperingerne, hvilket angives med et bogstav, som kaldes en markering, hvorefter der dannes statistik og figurer til formidlingen af resultaterne. På Bilag 6 (fig. 7) er alle resultaterne samlet, således at læseren kan danne sig et overblik over de forskellige spørgsmål og grupperinger. Farvekodningen, som er gældende for de forskellige grupperinger i fig. 7, vil være gennemgående i figurerne i analysen for at lette formidlingen af resultaterne.

2.5 Musikbranchen

For at kunne beskrive hvor de kvindelige aktører har oplevelser af andethed i musikbranchen, er det relevant at definere, hvad der menes med begrebet musikbranchen. Den danske musikforsker Rasmus Rex Pedersen foreslår, at man anser musikbranchen som et netværk bestående af "... løst forbundne systemer, hvor forbindelserne er stærkere internt i de enkelte systemer end eksternt" (R. R. Pedersen, 2018, s.122). En udbredt forståelse af musikbranchen består af en tredeling af markedet: *Livemusik, indspillet musik og rettighedsforvaltning*. I fig. 3 inddeles de forskellige aktører i musikbranchen, dog arbejdes der i dette projekt med en 4. kategori, som består af musikformidlere. Den 4. kategori er skabt for at favne alle aktive aktører, som arbejder med musik, og her indgår musikundervisere, terapeuter, forskere og studerende. Tilføjelsen af den 4. kategori er muligvis overflødig i den traditionelle opfattelse af musikbranchen, men den er nødvendig i dette projekt for at kunne beskrive,

hvor i musikbranchen respondenterne oplever at være den ”anden”. Uden denne ekstra kategori udelukkes muligheden for, at oplevelserne kan foregå som en del af et uddannelsesforløb eller i arbejdet med musikformidling.

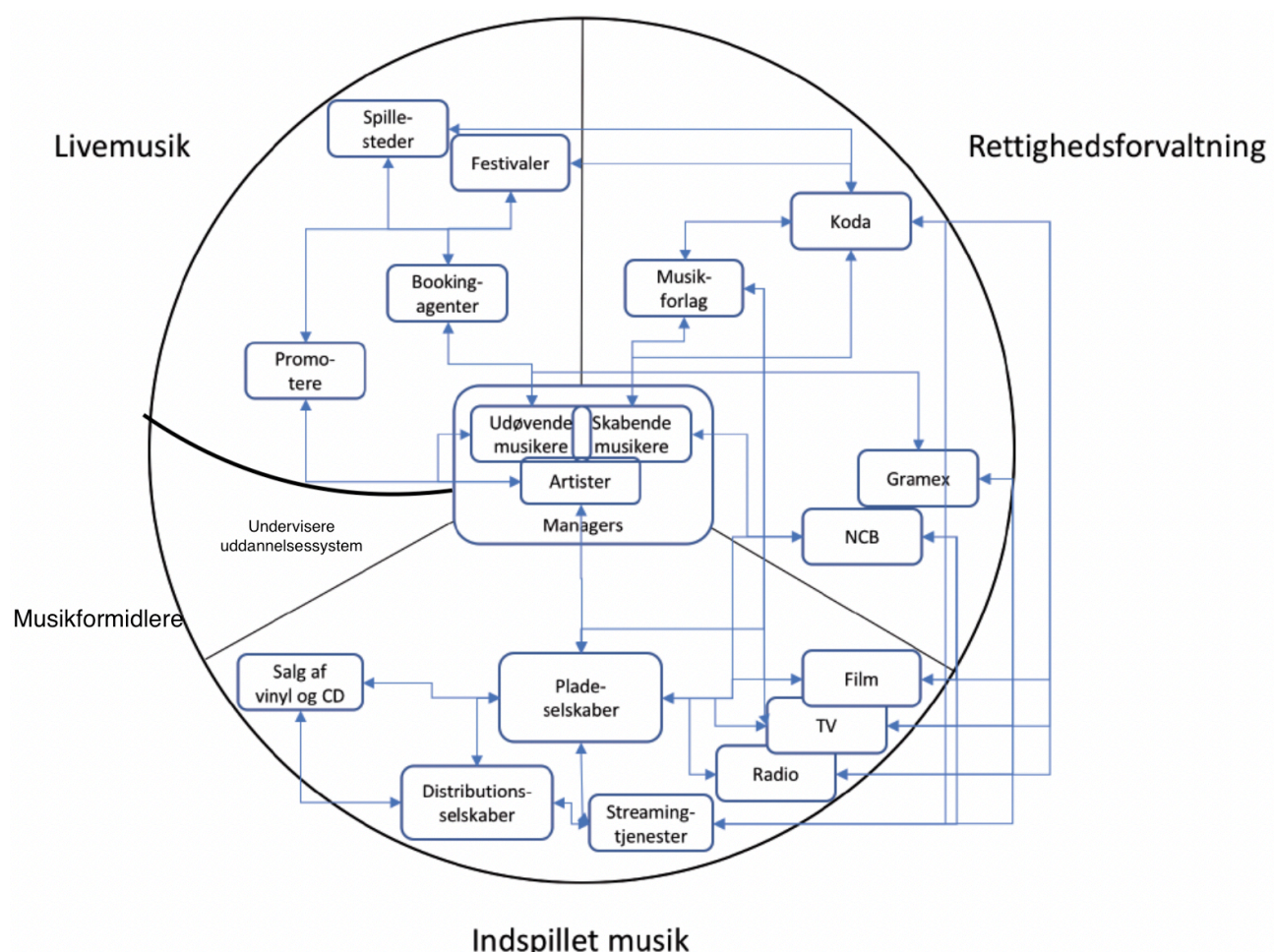

Fig. 3 Altereret model over kategorier i musikbranchen (R.R. Pedersen, 2018). Tilføjelsen af musikformidlere som 4. kategori.

Besvarelserne af spørgsmål 9 og 10 kategoriseres efter den altererede model af musikbranchen (R. R. Pedersen, 2018) og farvekodes således at det fremgår visuelt, hvilken del af musikbranchen citatet er tilknyttet: **livemusik**, **musikformidling**, **indspillet musik** eller **rettighedsforvaltning**. Hvis en besvarelse kan være i enten den ene eller anden kategori (del af musikbranchen), er respondentens egen stillingsbeskrivelse i musikbranchen afgørende. De stillingsbetegnelser, som hører under livemusik, er; booker, musikskaber og kulturformidling, hvor stillingsbetegnelser, som hører under musikformidling, er; musikformidler, musikskaber og studerende, mens stillingsbetegnelser som tilhører indspillet musik er; musikskaber, producer og PR. Efter kategorisering og farvekodningen af alle besvarelser analyseres besvarelserne for fælles tematikker, som udgør grupperingerne. De

indsættes efterfølgende i et skema, hvor alle besvarelserne listes op i en kolonne, og grupperinger oplystes i en tværgående række, så hver enkelt besvarelse markeres med et kryds og en citering fra besvarelsen, der begrundet inddelingen i grupperingen (Bilag 7). Således skabes et overskueligt sammenligningsgrundlag for alle besvarelser, og citeringen hjælper forståelse for begrundelsen af hver enkel gruppering. Denne skematiske analyse er gældende for spørgsmål 8, som omhandler musiks betydning for respondenterne (Bilag 8) og spørgsmål 9 og 10 (Bilag 7), der omhandler oplevet andethed i musikbranchen. Som læser skal man være opmærksom på, at en besvarelse kun kan repræsentere én kategori, men kan inddeles i flere grupperinger. Hvorvidt besvarelserne inddeles i mere end en gruppering er anvist på fig. 7 og i forbindelse med præsentationen af resultaterne og figurer.

2.6 Refleksioner og overvejelser ved valg af metode

Som tidligere nævnt er Gabrielssons forskning beskrevet som inspirationskilde for metoden for denne undersøgelse. Alternativet kunne have været et spørgeskema udelukkende bestående af krydsningsfelter, hvor svarmulighederne allerede var prædefineret. Dog giver den kvalitative del med åbne besvarelser mulighed for en aktiv proces, hvor respondenterne tager stilling og formulerer sine oplevelser med egne ord, hvilket resulterer i mange nuancerede beskrivelser og forslag, som afspejles i grupperingerne. En anden alternativ metode kunne have været feltanalyse, hvor observationer af adfærd vil give indikationer af de sociale konventioner i musikbranchen. Men da jeg var nysgerrig på Facebookgruppen MB19, medlemmerne og deres tilsyneladende behov for fælleskab og italesættelse af kønsproblematikker i musikbranchen var det oplagt at benytte et spørgeskema til at undersøge oplevelserne af andethed i MB19.

Når man spørger ind til forskelsbehandling i et forum, som er stærkt farvet af bevægelsens funktionsbeskrivelse, kan besvarelserne bære præg af agendaen i gruppen. Hukommelsen er selektiv, og respondenternes selvfortællinger vil derfor bære præg af at være meningsfortolkende og påvirket af kulturelle diskurser (Glavid Bo, Christensen, & Thomsen, 2016). Af denne årsag samt pga. det begrænsede empiriske grundlag bør konklusionerne fra denne undersøgelse ikke generaliseres, men skal i højere grad forstås som en udvikling af en metode og et begrebssprog, der kan italesætte og indikere forskellige diskurser om kvinder i musikbranchen.

Besvarelserne kan indeholde informationer, der kan bryde med respondenternes anonymitet, hvilket forhindres ved at navne på bands, steder, virksomheder eller personer er overstreget. Ved bevidst at tage udgangspunkt i den modificerede model (R. R. Pedersen, 2018) holdes subjektive vurderinger

ude af kategoriseringen af besvarelser ift. deres tilknytning til musikbranchen. Mere komplekst bliver det med besvarelsernes inddeling i grupperingerne, hvor jeg som forsker fortolker og grupperer hver enkelt besvarelse efter bedste overbevisning. Forskeren kan ikke forholde sig objektivt til feltet, for som Hastrup beskriver; ”fortolkning foretages fra en bestemt position, og relationen til genstanden foldes således altid ind i vores viden om den.” (Hastrup, 2004, s.420). Præmissen for at arbejde med kvalitativ forskning af denne type vil aldrig kunne anses som objektiv. Mit køn, relation til emnet, opvækst, uddannelse og en lang række andre faktorer vil uundgåeligt påvirke tilgangen til denne undersøgelse. Men ved at være transparent omkring mit udgangspunkt, såvel som de forskellige aspekter i undersøgelsen er intentionen at gøre metoden så replicerbar som muligt og give læser indsigt i flest mulige nuanceringer af vidensgenereringen (Kvale & Brinkmann, 2009).

2.7 Formidling af statistik

Da projektet indeholder en del statistisk, har jeg efter hvert afsnit i analysen valgt at samle op på de hyppigste besvarelser og skabe en gennemsnitlig repræsentation af respondenternes svar (Pérez-montoro & Codina, 2017). Denne metode betegnes som ”at skabe en persona” og benyttes i forbindelse med statistisk behandling af en målgruppe. Personaen tildeles gradvist flere karakteristika i takt med, at empirien fra spørgeskemaet analyseres (Lungaae, 2018). Valget af at skabe en persona er for, at læseren husker resultaterne bedre, og det er vigtigt at understrege, at personaen er en formidlingsform af statistikken. De øvrige resultater, som indgår i alle opsamlende afsnit, tillægges samme værdi som den gennemsnitlige, der repræsenteres ved personaen. Personaen for dette projekt har fået betegnelsen GP, hvilket står for Gennemsnitlig Persona.

2.8 Begrebsafklaring

I dette projekt optræder en række begreber, som er alment kendte, og for at imødekomme forskellige forståelser af begreberne, vil dette afsnit redegøre for de mest centrale begreber i dette projekt og brugen af dem.

Det første begreb, som bør specificeres, er ligestilling. Følgende citat er taget fra loven for ligestilling af kvinder og mænd:

§1. Lovens formål er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner med udgangspunkt i kvinders og mænds ligestilling. Lovens formål er desuden at modvirke chikane og sexchikane. LOV nr. 487 af 20/04/2019 (Udenrigsministeriet, 2019)

I citatet nævnes ”lige muligheder”, hvilket er grundtanken bag det meritokratiske samfund. I et meritokratisk samfund har alle lige muligheder, og individets position i samfundet defineres af individets meritter, dvs. uddannelse, dygtighed og evner. I loven beskrives, at mænd og kvinder har ligeværd, og adfærd, der påstår anderledes, er dermed direkte eller indirekte forskelsbehandling. Direkte forskelsbehandling er, hvis en person behandles ringere end en anden i tilsvarende situation pga. alder, handicap, køn etc. Indirekte forskelsbehandling er, når en neutral bestemmelse, betingelse eller praksis stiller personer med bestemt race, alder, køn etc. ringere end andre personer (Zuleta & Laage-Petersen, 2001). Et eksempel på en neutral bestemmelse kunne være et usagt forbud mod at bære tørklæde på en arbejdsplads, hvor især muslimske kvinder vil opleve at forbuddet vil have en betydning for dem, mens øvrige ansatte ikke bliver berørt af forbuddet på samme vis.

Ordet forskelsbehandling benyttes i forbindelse med mange forskellige problematikker og betegner ikke blot forskelsbehandling af køn. Spørgsmålene i spørgeskemaet (Bilag 2) benytter ”forskelsbehandling” som et paraplybegreb, der skal rumme alle respondenternes oplevelser. Den hyppige brug af ordet og udbredelsen af forståelse for ordet betyder, at respondenterne genkendte begrebet og kunne identificere, om de har oplevet forskelsbehandling. Dog erfarede jeg i forbindelse med analysen af respondenternes besvarelser, at begrebet forskelsbehandling var for uspecificeret og havde for mange konnotationer iboende, samt at ordet kunne rumme alt fra oplevelser af sproglig karakter til sexchikane, hvilket jeg anså som et behov for bruge et andet overordnet begreb. Samtidig bemærkede jeg igennem analysen en gennemgående diskurs om at være den ”anden” i samtlige af respondenternes besvarelser.

I bogen ”Den fremmede, byen og nationen” (Koefoed & Simonsen, 2010) refereres til oplevelser beskrevet af psykiater og filosof Frantz Fanon¹³ om fremmedgørelse pga. kropslige fremtræden, samt oplevelser af Sara Ahmed¹⁴, som beskriver fænomenologien af at blive stoppet (Ahmed, 2007).

Fanons beskriver oplevelser af at den sorte/farvede krop er fanget i sin egen kropslige fremtræden: ” ...Det er denne ´indhegning´, der skaber de rumlige relationer i det kropslige møde, som involverer kropssprog, gestus, syn og fysisk distance, og som skaber en *adskillelse* mellem os og dem” (Koefoed & Simonsen, 2010, s. 73). Det fysiske møde involverer og genåbner en række af fortællinger om den fremmede/anden, som infiltrerer oplevelsen.

¹³ Frantz Fanon (1925-1961) var filosof og forfatter fra Martinique i Caribien, som undersøgte forskellige udtryk for racisme og kritiserede den europæiske kolonialisme for en dehumaniserende effekt på oprindelige befolkninger. Hans første udgivelse ”Black skin, white masks” var fra 1952 og heri beskrives, hvordan den sorte/farvede, ofte ubevidst, oplever og udlever racisme (Fanon, 1952).

¹⁴ Sara Ahmed er en britisk/australsk forsker, der arbejder med at analysere følelser som sociale fænomener, der dikterer måden hvorpå livet leves. Ahmed arbejder bl.a. med diversitet, feminisme og queerteori (Ahmed, 2007).

Sara Ahmed beskriver fænomenologien om at blive stoppet i sin hverdag pga. hendes fysiske fremtoning, hvor hver pointering af fremmedhed/andethed minder hende om, at hun ikke hører til, hvilket skaber en desorientering og en social erfaring af, at den kropslige fremtræden betyder noget. Da de kvindelige aktører statistisk set er en minoritet i musikbranchen, samtidigt med at de repræsenterer det andet køn, og derigennem har en anden kropslig fremtræden end normen, har jeg valgt at benytte begrebet andethed som et overordnet begreb. Begrebet andethed dækker i dette projekt over beskrivelser af oplevelser, hvor respondenterne har oplevet at blive gjort til den ”anden”¹⁵. Disse oplevelser kan opstå som følge af den fysiske fremtoning, forskelsbehandling, reaktioner, sprog, adfærd, lovgivning etc.

Forskelsbehandling forstås i dette projekt som et underbegreb, der kan beskrive, hvorpå denne andethed opleves.

Brugen af ordet ”oplevet”, er en understregelse af det subjektive perspektiv, hvorfra oplevelserne af andethed beskrives. Desuden understreges det, at andetheden er betinget af oplevelserne i situationerne og ikke er et udtryk for en generel følelse af at være den anden i samfundet.

Bevidst er begrebet diskrimination ikke benyttet, da begrebet for mig implicerer, at den krænkende bevidst udfører diskrimination for at skade den anden, hvilket ikke er et træk, der overordnet kommer til udtryk i respondenternes beskrivelser. Endvidere vil brug af diskrimination indirekte trække linjer til fortællinger forbundet med racediskrimination og dels udvande fortællingerne herom ved at sidestille racediskrimination med enkeltstående oplevelser, hvor forurettelsen er i et langt mindre skalaforhold. For at undgå at skabe paralleller mellem racediskrimination og kønsdiskrimination, mener jeg, at begrebet oplevet andethed, i højere grad kan bidrage til at skabe oplysning omkring kønsproblematikker i musikbranchen og ultimativt skabe løsninger fremfor skyttegravskrig mellem kønnene. Dog henvises der til paragraffer fra loven om ligestilling for mænd og kvinder for at påpege, når oplevelserne indikerer en overtrædelse af lovens bestemmelser. Dette er for at understrege den uacceptable adfærd og henvise til mulighederne for sanktioner.

Kønslig diversitet er et begreb som benyttes i spørgsmål 11, hvor respondenterne opfordres til at beskrive de tiltag, som kan øge den kønslige diversitet i musikbranchen. Diversitet er et andet ord for mangfoldighed, hvor brugen af dette begreb beskriver en inkluderende og tryk arena, hvor alle

¹⁵ Den ”anden” i samfundet stammer fra Simone de Beauvoirs tanker om det feminine køn, som står i kontrast til det maskuline køn hvilket anses som normen. I det kommende kapitel uddybes de Beauvoirs beskrivelser af kvinden som den ”anden” i samfundet.

mennesker er velkomne uanset alder, køn, race, etnicitet og seksualitet (Zuleta & Laage-Petersen, 2001).

2.9 Videnskabsteoretisk ståsted

Det videnskabsteoretiske fundament er socialkonstruktivismen, som betegner en række af videnskabsteoretiske tilgange, der har haft stor betydning de seneste år. Et socialkonstruktivistisk standpunkt vil hævde, at et fænomen, som normalt anses for "naturligt", i virkeligheden er menneskeskabt og bærer aftryk af menneskelig oprindelse (Collin & Køppe, 2014). Der er 4 præmisser, som binder de mange forskellige socialkonstruktivistiske tilgange sammen. Den 1. præmis er en kritisk indstilling overfor 'selvfølgelig' viden, hvor man ikke umiddelbart anser viden om verden som en objektiv sandhed. Den 2. præmis er historisk og kulturel specificeret, hvor mennesker anses som historiske og kulturelle væsner. Her er synet på og viden om verden altid kulturelt og historisk indlejret i adfærd og sprog. Den 3. præmis er en sammenhæng mellem viden og sociale processer, hvor måden at forstå verden på skabes og opretholdes vha. sociale processer, og viden skabes i social interaktion, hvor der forhandles om, hvad der er sandt og falskt. Den 4. præmis er sammenhængen mellem viden og social handling, hvor forskellige sociale verdensbilleder fører til sociale handlinger, hvilket skaber en social konstruktion af viden, som får konkrete sociale konsekvenser (Jørgensen & Philips, 1999).

Diskursanalysen¹⁶ hævder, at vi gennem sproget får adgang til virkeligheden. Sproget er en dynamisk form for social praksis, der former de sociale relationer, identiteter og subjekter samt den sociale verden og dens verdensbilleder. Ved at analysere sprogbruget får vi indblik i individets perception og forestillinger om verden. Sproget bliver derved en konstituerende kommunikationsform, hvori man kan fremanalysere fremstillingen af individets identitet og selvforståelse (Glavid Bo et al., 2016). Gennem analyse af sprogbruget kan der skabes kritisk forskning, som søger at "udforske og kortlægge magtrelationer i samfundet og at formulere normative perspektiver, hvorfra man kan kritisere disse relationer og pege på muligheder for social forandring" (Jørgensen & Philips, 1999, s. 11). Udgangspunktet for denne undersøgelse er af socialkonstruktivistisk karakter, da undersøgelsen beror sig på ideen om, at virkeligheden og normerne i samfundet er menneskeskabte og dermed også foranderlige. Med udgangspunkt i en socialkonstruktivistisk tilgang til viden, sociale relationer,

¹⁶ Diskurs har oprindelse i det franske ord *discourse* som betyder samtale. I dette projekt benyttes ordet diskurs om sammenhængende kæde af udsagn i f.eks. samtaler, historier, argumenter eller taler som kan afsløre den underliggende opfattelse, mening eller agenda (Jørgensen & Philips, 1999).

identitet og verdensbillede vil jeg gennem analyse af respondenternes besvarelser undersøge diskurser om køn i musikbranchen med det formål at bevidstgøre social adfærd og på sigt skabe social forandring.

Vi har nu gennemgået undersøgelsens metode herunder valg af målgruppen, tilgang, spørgeskemaet, distribution, overvejelser og formidling af den valgte metode, begrebsafklaring og det videnskabelige ståsted for projektet. I det kommende kapitel behandles baggrunden for forståelsen af kvindens rolle i samfundet og for forbindelsen mellem identitet og musik.

4. Teoretisk ramme

I dette kapitel gennemgås projektets teoretiske ramme ved at belyse forskellige vinkler der til sammen danner 3 spor.

Det første spor er *kvindens rolle i samfundet*, hvor der introduceres en række samfundsfaglige begreber, efterfulgt af uddrag fra Simone de Beauvoirs analyse af det feminine køn som det ”andet” køn. Herefter præsenteres Judith Butlers ide om, at køn er performativt og hendes beskrivelse af afstraffelse af forkert kønnet adfærd. Dernæst gennemgås Kathrine Walleviks observationer af arbejdsmiljøet på radiokanalen P3, og begrebet microaggressions.

Det andet spor handler om *Musik og identitet*, hvor teori om identitet og musik beskrives, herunder de forskellige betydningslag i musik og musikalske selvbiografier, hvori musikken spiller en særlig rolle for konstruktion af individets erindringer og identitetsforståelse. Dette efterfølges af Tia DeNoras beskrivelse af musik som følelsesbeholder og som selvets teknologi.

Det tredje spor handler om *Køn i musik*. Her beskrives kvindens rolle gennem tiden i musiklivet, og hvordan forventninger til kønnet påvirker individets muligheder og selvbillede i forbindelse med musikalsk udøvelse.

3.1 Kvindens rolle i samfundet

Pierre Bourdieu var en fransk antropolog og sociolog (f. 1930-2002) som beskriver, hvordan sociale konventioner produceres og reproducere igennem normer og adfærd i samfundet. Bourdieu beskriver, at der er kapital i alt, som omhandler andres anerkendelse af et menneske, og at der er tre primære former for kapital; Økonomisk, kulturel og social kapital. Hvor økonomisk kapital handler om adgang til penge og materielle goder, handler kulturel kapital om dannelse og sproglige kompetencer som kan være afgørende for at færdes i samfundets højere kredse. Den sociale kapital er værdien af menneskets sociale netværk og ved at investere sin kapital kan en gruppe videreføre kapital fra en generation til den næste, for derved opretholde det sociale magthierarki, hvilket kaldes social reproduktion. Symbolsk magt defineres af Bourdieu som magten til at konstruere virkeligheden og til at forstå verden på en bestemt måde, og den udøves igennem habitus. Den symbolske vold udøves via navngivning og klassificering af den sociale virkelighed gennem lovgivning, fysisk indretning af samfundsrummet og socialisering i alle former (Wilken, 2006). I ”Den Maskuline Dominans” (Bourdieu, 1998) diskuterer Bourdieu den sociale produktion af ulighed mellem det maskuline og feminine køn. Heri beskrives reproduktionen af modsætningerne mellem kønnene som

en struktur i habitus¹⁷ og at disse ikke blot fungerer som en polær, men også i en hierarkisk opsætning, hvor det mandlige køn er placeret over det kvindelige, hvilket skaber en dominansstruktur. Bourdieu beskriver to tilgange til køn, hvor det ene er det biologiske adskilte køn, som eksisterer qua de anatomiske forskelle, hvor den anden tilgang er, at kønnet ses som en social konstruktion og et historisk skabt fænomen. Bourdieu beskriver, at de sociale konstruktioner af køn igennem historien har været opfattet som naturlige forskelle, fremfor socialt konstruerede. Dette har skabt et overfokus på forskellene mellem kønnene, som har resulteret i en androcentrisk¹⁸ logik, hvor det feminine opfattes som et passivt objekt for udveksling, mens det maskuline opfattes som et aktivt subjekt. Ideen om det maskuline subjekt og feminine objekt stammer fra den franske filosof og eksistentialist Simone de Beauvoir (f. 1908-1986), der i 1949 præsenterede ”Le Deuxieme sexe” (De Beauvoir, 1949 oversættelse: Det andet køn), som handler om kvinders forskellige roller, udvikling og undertrykkelse. Bogen blev udgivet 5 år efter, at kvinderne i Frankrig fik stemmeret og udtrykket: ”Man fødes ikke som kvinde, man bliver det”, stammer herfra. Udtrykket er en eksistentiel tese om, at der ikke er nogen fastlagt menneskelig kønnet natur, og derved er kvindeligheden i sig selv en konstruktion, som er skabt af normer i samfundet (G. Pedersen, 2006). Fra et historisk perspektiv beskriver de Beauvoir, hvordan kvindens rolle som den ”anden” er skabt og genskabt igennem tiden.

Kvinden er ikke bestemt af sine hormoner eller af gådefulde instinkter, men af den måde, hvorpå hun oplever og genantager sig sin krop og sit forhold til verden, sådan som de bliver hendes bevist i formidlingen gennem andres bevidsthed. (De Beauvoir, 1989, s. 380)

Kvindelighed er for de Beauvoir en social konstruktion, der er skabt af de normer og kvindebilleder, som findes i samfundet. De Beauvoir beskriver, hvordan samfundet lærer kvinden at være passiv og tvivlende, hvilket forhindrer kvinden i at tage handling, og at selv om kvinden ikke gifter sig, vil hun stadig være underlagt eksternt pres pga. kost, skønhed og reklameindustrien, som underbygger og fastholder kvinder i en objektiviseret rolle. Ifølge de Beauvoir kan kvinder kun opnå frihed ved at anerkende begrænsningerne i de sociale normer som konstruktioner. Først herefter kan kvinden selvstændigt tage kontrol over egen skæbne. De Beauvoir giver konkrete bud på strategier for frigørelse af kvinden, hvor en af de vigtigste er at deltage i det samfundsmæssige liv på lige fod med manden. Kritikpunkter af de Beauvoir er frasigelsen af kvindelige egenskaber såsom omsorg for i stedet at overtage maskuline værdier. De Beauvoirs beskrivelse af kvindens rolle i samfundet er

¹⁷ Habitus er et begreb, der kan oversættes til værdi og normsystemer, kulturelle vaner eller holdningssystemer som fælleskabet orienterer sig efter. For individet er habitus de kropslige og kognitive strukturer, som danner præcedens for menneskets handlinger, meninger og valg (Wilken, 2006).

¹⁸ Androcentrisk: ”Aner” er græsk genitiv af ”andros”, hvilket betyder mand og begrebet beskriver en forståelse af at manden er i centrum og normaliteten (”Androcentrisk,” 2013).

efterhånden et værk af ældre dato med rødder i en anden tid og et fransk samfund. Dog er ideen om kvinden som den ”anden” i samfundet interessant at benytte som begrebsafsæt for dette projekt, fordi den udfordrer ideen om, at samfundet er opbygget som et meritokrati¹⁹, og derimod hævder, at sociale konstruktioner såsom traditionelle kønsopfattelser er med til at begrænse mulighederne for særligt det feminine køn. Desuden har de Beauvoirs tanker haft stor indflydelse på andre forskere som b.l.a. den amerikanske kønsforsker Judith Butler.

Judith Butler er amerikansk filosof, sociolog og queerteoretiker, hvis filosofi er påvirket af Simone de Beauvoirs kønspolitiske tænkning²⁰ og Michel Foucaults²¹ fokus på seksualitetens frigørelse fra diskursens bånd. I 1990 udkom bogen ”Gendertrouble” (Butler, 1990) (oversættelse; kønsballade), hvor Butler beskriver, hvordan den binære ramme, som bestemmer tænkningen om køn, er en magtstruktur, der konstruerer subjektet og den ”anden”.

Dialektisk tilegnelse og undertrykkelse af den ”Anden” er ikke kun den maskulinistiske betydningsøkonomis taktik, men en taktik blandt mange, som anvendes centralt, men ikke udelukkende til at udvide og rationalisere det maskuliniske domæne. (Butler, 1990, s. 55)

Den ”anden” benyttes til at konsolidere et ”os” og ”de andre” og er ikke kun forbeholdt det maskulinistiske domæne, men er også knyttet til nationalistiske agendaer og til dæmonisering af den fremmede i samfundet (Ringsager, 2016). Butler argumenterer for, at der kun findes et køn, det feminine køn, fordi det maskuline ikke er et køn, men det almene og normen. Dermed er kvinden altid den ”anden” og kan ikke i sig selv være subjekt, fordi hun altid står i kontrast til normen, det maskuline køn. I modsætning til Bourdieu, anerkender Butler ikke det biologiske køn, men hævder at det biologiske også er en konstruktion, hvilket er et opgør med tidligere forestillinger om opdelingen af et biologisk og et socialt køn (Butler, 1990). Butler argumenterer for, at den heteroseksuelle bevidsthed skader alle, fordi den tager for givet, at ethvert samfund er heteroseksuelt, hvilket kan være begrænsende for personer, som ikke passer ind i de heteronormative²² inddelinger af køn (f.eks. homoseksuelle, biseksuelle, transpersoner, non binære etc.). Butler beskriver, hvordan kroppen bliver kønnet gennem adfærd:

¹⁹ Meritokrati er en samfundsform, hvor meritter dvs. uddannelse, erfaring og dygtighed er afgørende for individets position i samfundet (Wulff, 2016).

²⁰ Simone de Beauvoir (f. 1908-1986) skrev bogen ”Det andet køn” (1949), som er en af feminismens klassikere. Bogen handler om kvindens rolle, udvikling og undertrykkelse gennem historien. Med historisk perspektiv beskrives, hvordan kvindens rolle som den ”anden” er skabt og genskabt gennem tiderne (Pedersen, 2006).

²¹ Michel Foucault (1926-1984) var fransk filosof og idehistoriker. Han var kendt for sine studier af sociale institutioner, samt hans arbejde vedrørende seksualitet. Foucault udviklede en analysemetode til at afdække magtbegrebet og magtrelationer i samfundet (Lauesen, 2006).

²² Heteronormativitet er en social norm, som antager at alle mennesker er heteroseksuelle og afvigelse herfra er unormale og tillærte. De fleste kulturer er baseret på en heteronormativ antagelse (Butler, 1990).

My suggestion is that the body becomes its gender through a series of acts which are renewed, revised, and consolidated through time. (Butler, 1988, s. 523)

Butler anser kønnet som performativt og mener, at menneskets ikklædning, adfærd og selvforståelse definerer kønnet. Hun beskriver også, hvordan forkert kønnet adfærd, dvs. adfærd som ikke normalt anses for at være i tråd med de traditionelle og stereotypiske forestillinger om, hvad en ”rigtig” mand eller en ”rigtig” kvinde er, afstraffes i samfundet.

Vi straffer faktisk jævnligt dem, som ikke gør deres køn rigtigt... Socialt køn er derfor en konstruktion, der regelmæssigt skjuler sin tilblivelse; den stiltiende kollektive aftale om at udføre, producere og bevare distinkte og polære sociale køn som kulturelle fiktioner er skjult af produktionernes troværdighed - og af de straffe, der rammer dem, der ikke accepterer, at tro på dem; konstruktionen ”fremtvinger” vores tro på sin nødvendighed og naturlighed. (Butler, 1990, s. 232)

Butler beskriver, at afvigende adfærd for det sociale køn afstraffes, fordi uforudsigelig adfærd, som falder udenfor de traditionelle forventninger til kønnene, destabiliserer og truer med at opløse den heteronormative kønsopfattelse.

Markeringen²³ af det kvindelige køn og seksualitet eksemplificeres i den danske musikforsker Katrine Walleviks Ph.d. afhandling; ”Flow eller stop? Culture matters in p3’s music radio production”(Wallevik, 2019), som er en antropologisk undersøgelse af udvælgelsen af musik, arbejdspraksis og arbejdsmiljø på P3 redaktionen. Walleviks observation af arbejdsmiljøet på P3 er meget interessant, fordi den beskriver, hvordan de kvindelige medarbejdere, som udgør en minoritet, bliver udelukket fra sociale fællesskaber, og at deres kroppe og seksualitet bliver markeret med chauvinistiske jokes:

It mattered if you wanted to appear on air, but were told that it would be better with another gender representation. The body mattered in meetings where some male editors avoided eye contact with female apprentices. The body mattered if you wanted to shape your own host role, but it was shaped into pre-fixed, stereotypical roles by your colleagues and immediate superiors according to your gender. (...) It was mainly (actually, only) the female body that stood out and created friction in this daily entanglement of humans and things in the production. The competitive environment in this particular area, and the “hunt for quick laughs,” sometimes resulted in a somewhat harsh tone and light teasing, especially in terms of the feminization of workers and around “otherness” from the norm (in this particular area). (Wallevik, 2019, s. 210)

²³ Markering af kroppen kan være kommentarer, som italesætter den feminine krop, seksualitet eller præferencer, udseendet, familieførøgelser og personlige anliggender i ”humoristisk” tone. (Wallevik, 2019, s. 188)

Som citatet vidner om, bærer arbejdsmiljøet præg af en jagt på jokes, hvilket resulterer i en hård tone og lettere drillerier, som især kom til udtryk omkring markeringen af feminitet og en gentagende markering som den "anden" i arbejdsmiljøet. De mandlige kollegaers kroppe, seksualitet og præferencer forbliver umarkeret, og disse medarbejdere kan uforstyrret fortsætte arbejdet uden frygt for at blive udpeget som den "anden" pga. deres kroppe. Walleviks observationer af arbejdsmiljøet på P3, viser indikationer på chikanerende adfærd overfor den feminine minoritet²⁴ på arbejdspladsen. Wallevik beskriver fænomenet med det sproglige billede: "Death by a thousand cuts" som er et begreb, der benyttes i forbindelse med studiet af mikroaggressioner oplevet af medlemmer af LGBT²⁵ samfundet (Nadal et al., 2011). Mikroaggressioner er en samlet betegnelse for adfærd, hvor diskrimination af minoriteter f.eks. vha. sprog, adfærd, fornægtelse af realitet etc. kommer til udtryk. Mikroaggressioner har varierende grader af diskrimination, som bidrager til, at individet føler sig udenfor normen pga. deres seksuelle orientering eller køn, hvilket akkumuleret kan medføre negative følgekonskvenser for individets mentale sundhed. I studiet består disse mikroaggressioner af 3 former for adfærd: *Microassault*, *microinsults* og *microinvalidations*. *Microassault* er brug af navngivning, undvigende adfærd eller forskelsbehandling af individet, som f.eks. kommentarer om, at en kvinde skal tie stille og gå tilbage i køkkenet. *Microinsults* er ofte ubevidst adfærd, der kommer til udtryk gennem uhøflighed og ufølsomme bemærkninger som f.eks. nedladende tonefald eller ordvalg, der påpeger det feminine køn som en forhindring for at kunne udføre sit job. *Microinvalidations* er også ubevidst adfærd, der ekskluderer og bagatelliserer det marginaliserede individs realitet og oplevelser, som f.eks. hvis en hvid studerende fortæller en medstuderende med anden etnisk herkomst, at vedkommende brokker sig meget over racediskrimination (Nadal et al., 2011). I dette projekt drages paralleller mellem studiet om diskrimination af LGBT-personer, og respondenternes oplevelser af andethed, pga. sammenlignelige oplevelser i hverdagen, der skaber en diskurs om at være udenfor normen og være den "anden".

²⁴ Minoritet angiver et mindretal, som står i modsætning til flertallet (majoriteten). Når under halvdelen af det samlede antal mennesker er repræsenteret, er der tale om en minoritet ("Minoritet," 2003).

²⁵ LGBT er en samlet betegnelse for individer som identificer sig som enten homoseksuelle, transseksuelle eller biseksuelle (Nadal et al., 2011).

3.2 Identitet & musik

Identity is mobile, a process not a thing...our experience of music - music making and music listening- is best understood as an experience of the self-in-process...Music constructs our sense of identity through the direct experiences it offers of the body, time and sociability, experiences which enable us to place ourselves in imaginative cultural narratives. (Frith, 1996, s. 109)

Den engelske musiksociolog Simon Frith beskriver identitet som en kontinuerlig proces, hvori musik er en aktiv del af individets selvfortælling, iscenesættelse og placering i sociale kontekster. For at få en dybdegående forståelse af musiks betydning for individet og individets selvforståelse, kan individets selvfortælling eller narrativ analyseres. Et narrativ er en beretning om et forløb i et menneskes liv, hvor både sprogbrug og valget af fortællingerne former individets forståelse af den sociale virkelighed og egen-identitet. Ved at fremanalysere et tema i et menneskets retrospektive fortælling, kan man sige noget om menneskets værdiorientering, menings- og identitetsdannelse, ligesom en fortælling er en måde at kommunikere og erkende på (Glavid Bo et al., 2016).

Den danske musikforsker Lars Ole Bonde beskriver, at musik kan medvirke til opbygning af selvet, og at musikoplevelser indgår i konstruktionen af vores livsfortællinger:

Dybdepsykologisk kan man påvise, at musik kan være en særlig rig kilde til sanselig nydelse, til mestringsoplevelser og til berigelse og opbygning af selvet... *Socialpsykologisk* kan man påvise, at og hvordan musikoplevelser indgår i konstruktionen af vores livsfortælling gennem de forskellige kontekster, vi bruger og oplever musik i, alene og sammen med andre.

(Bonde, 2009, s. 174)

Bonde fremlægger i ”Musik og Menneske” (Bonde, 2009) en teoretisk, analytisk grundmodel, der forklarer de forskellige niveauer af meningsdannelse i musik. Ved at arbejde med de forskellige niveauer, får vi et indblik i niveauerne denne undersøgelse beskæftiger sig med, og hvordan respondenterne perciperer betydningen af musik i deres liv. Det første niveau er 1) *Det fysiologiske niveau*, der beskæftiger sig med musik som lyd, og hvordan den skaber fysiologisk respons i kroppen vha. elementær akustik, forholdet mellem musikalsk puls, rytme, takt, volumen og de kropslige reaktioner såsom hjerterytme, puls. 2) På *Det syntaktiske niveau* er musik et sprog med betydning, og musik virker som et æstetisk fænomen. Her ses på musikkens bestanddele ved f.eks. at analysere på sammenhængen mellem akkorder, fraser og rytmiske strukturer. 3) På *Det semantiske niveau* høres musikken som et sprog med mening, og dens virkning er som et eksistentielt og åndeligt fænomen. Dette niveau omhandler opfattelsen af musikkens formål, budskab og relevans, og herunder hører teori om forbindelsen mellem identitet, køn og musikalitet, samt forholdet mellem følelser og musikbrug. 4) *Det pragmatiske niveau* handler om musik som en interaktion, som et socialt fænomen

eller ramme for menneskeligt samvær, leg, ritualer, fælleskab og kommunikation. De forskellige niveauer kan være forbundne og et meningsfyldt møde med musik kan foregå på et eller flere niveauer. Bonde nævner musikforsker Even Ruud og musiksociolog Tia DeNora som betydningsfulde bidragsydere til feltet, fordi de med en narrativ og konstruktivistisk tilgang vha. interview, observation og selvrapportering viser, at musik er en aktiv medspiller i konstruktionen af vores selvopfattelse og sociale liv (Bonde, 2009).

I ”Musik og Identitet” (Ruud, 2013) beskrives, hvordan musikoplevelser indgår i vores livsfortællinger, hvor fortolkning er et centralt element, fordi de nedskrevne livsfortællinger ikke skildrer det virkelige liv. I stedet informerer individets fortællinger om identitetsopfattelse og konstituerer identiteten gennem de udvalgte fortællinger. Ruud beskriver musik som et centralt mindedepot, hvor alle minderne tilsammen skaber individets kort over livet og over individets selvvalgte virkelighed. Ruud forklarer at pga. den nære tilknytning mellem minder og musik, kan kritik af musiksmag virke som et personligt angreb på ens identitet og livsværdier. Igennem sine studier af nedskrevne musikalske selvbiografier, identificerer Ruud 4 rum, hvor musikken spiller en særlig rolle for konstruktionen af erindringer; 1) *Det personlige rum* er barndomserfaringer forbundet til musik, som skaber en følelsesmæssig opladning og tryghed. 2) *Det sociale rum* er brug af musik som identitet, køn eller subkultursmarkør. 3) *Tidens og stedets rum* er konkrete oplevelser knyttet til bestemte geografiske steder og betydningsfulde øjeblikke i livet, mens 4) *Det transpersonelle rum* er grænseoverskridende, transcenderende oplevelser, hvor musik åbner til en dybere forståelse og forbundenhed.

I tråd med Ruuds forskning er den engelske musiksociolog Tia DeNoras forskning i, hvordan musik kan konstruere fortællingen om, hvem vi er:

Music can be used as a device for the reflexive process of remembering/constructing who one is, a technology for spinning the apparently continuous tale of who one is”. (DeNora, 2006, s. 141)

I ”Music in Everyday Life” (DeNora, 2000) beskrives, hvordan kvinder bruger musik som en følelsesbeholder, og en måde at regulere selvet vha. musik der regulerer sindstilstande og forstærker eller udlever forskellige emotioner. DeNora konkluderer: ”...music provides a material rendering of self-identity; a material in and which to identify identity” (DeNora, 2006, s. 146). DeNora beskriver også, hvordan musik er et temporalt medium, der kan genkalde bestemte mennesker, oplevelser eller steder forbundet til musikken: ”Music moves through time, it is a temporal medium. This is the first reason why it is a powerful aide-mémoire.” (DeNora, 2004, s. 66) Hvor mennesket i høj grad skaber

sin egen selvfortælling bl.a. vha. musik, kan forhold som indgår i rammerne omkring mennesket også have indflydelse på individets udfoldelsesmuligheder og selvopfattelse, hvilket uddybes i det kommende afsnit.

3.3 Køn i musik

...gender is a symbol of social and political order, and the control of gender behavior is a means of controlling that order, gender boundaries cannot be separated from other social and political boundaries...The boundaries which separate male and female and assign to each proper social practices are as 'natural' as the boundaries which separate one community from another. Musical practices are no exception – it is as 'natural' that men will make better trumpeters as it is 'natural' that woman will make better harpist. Musical performance is often the principal means by which appropriate gender behavior is taught and socialized. (Stokes, 1994, s. 22)

Den engelske musikforsker Martin Stokes beskriver musiks sociale betydning, da den skaber midler, hvormed mennesker genkender identiteter og steder, samt grænserne som adskiller dem fra andre. Kontrollen af kønsadfærd og opdelingen af kønnene til hver deres respektive sociale praksis i samfundet er en indgroet del af samfundets usagte forventninger til kønnene, hvor musik også er en del af overleveringen af den 'naturlige' kønsadfærd. Både Stokes og Ruud nævner *Ill Cortegiano* (*The Book of the Courtier*)²⁶, som er en italiensk bog fra 1528, der er udformet som en samtale mellem en hertug og hans hoffolk, hvori musicering diskuteres. I bogen advares kvinden mod at spille på instrumenter, som gør hende u-attraktiv, og kvinden bør kun spille for højerestående adelsfolk, forudsat at hun overtales og ikke selv foreslår at optræde. Desuden må kvinden heller ikke være for dygtig, mens forbeholdenhed, beskedenhed og passivitet påkræves af kvinden, som spiller musik. Disse formaninger om udseende og adfærd er problematikker, som kvindelige musikere stadig oplever og opponerer imod (Christensen, 2019). Ruud beskriver endvidere, at sociale konstruktioner af adfærd og kønsopfattelser genskaber fortællingen om, at teknologi ikke er for kvinder, da mestringen af teknologi forbindes med de maskuline værdier.

(...) at selvom jenterne har like stor kompetanse som gutterne på dette feltet, ligger det kulturelle føringer som knytter teknologi til maskulinitet og mestring. Dette kan føre til at jenterne behandles som om de var mindre kreative. (Ruud, 2013, s. 169)

²⁶ *Il Cortegione* af Baldsaare Castiglione (oversat: Hofrådgiveren) er en bog om den ideelle hofrådgiver og omhandler bl.a. etiquette, selvpræsentation og moral ved hoffet. Bogen er fra 1528 og var en meget udbredt og populær opslagsbog om etiquette ved hoffet (Castiglione, 1528).

I "Music, Gender, Education" beskriver professor i musik Lucy Green, hvorledes de traditionelle kønsroller kommer til udtryk i musikudøvelse og musikuddannelse (Green, 1997). Inspireret af Simone de Beauvoir beskriver Green, hvordan der konstrueres og forhandles et regelsæt af kønnede karakteristika, hvor maskulinitet defineres som værende aktiv, produktiv, rationel, opfindsom, teknologisk, eksperimenterende, videnskabelig og kreativ (jf. Ruuds beskrivelse af teknologi), mens femininitet defineres som passiv, reproduktiv og involveret i omsorg for andre. Green påpeger, at dette er yderpunkterne for maskulinitet/femininitet, og at mennesker kan rumme kvaliteter fra begge poler. Hun italesætter tendensen til, at disse yderpunkter benyttes til at beskrive og definere forventninger til kønnene. Bogen er opdelt i 2 dele, hvor del 1 redegør for kvindens rolle som sanger, instrumentalist og komponist gennem tiden, mens del 2 består af en præsentation af Greens empiriske arbejde og undersøgelse af kønsidentitet i musikundervisning. Green beskriver, at forventningerne til kønnene påvirker den musikalske oplevelse og relationen mellem lytteren og musikken. I gennemgangen af den kvindelige sangers rolle i historien konkluderes: "The more sexually attractive the woman singer is constructed to be, the less serious she and her music is taken" (Green, 1997, s. 46, l. 2-4). For kvindelige instrumentalister tager den kropslige fremstilling fokus fra musikerens forbundenhed til musikken og påvirker lytterens oplevelse i sådan en grad, at lytteren anser musikeren som mindre seriøs og dygtig. Green beskriver de kvindelige komponisters minimale rolle i musikhistorien og den stadige kamp mod samfundets forventninger om at skabelse, iverighed og kreativitet er udpræget maskuline kvaliteter, som det feminine køn står i opposition til:

Singing, instrumental performance in certain areas, and womans's roles as teachers and custodians of tradition allow for an affirmative feminine delineation in the music with which they are involved: other types of instrumental performances convey an interruptive feminine delineation which throws woman off; and composition constructs a threat to femininity through its masculine cerebral associations and the hegemony of men in composition. These musical meanings are not merely representations conveyed by music; they enter into musical experience itself, affecting the relationship listeners have to the inherent meanings of the music and to their own gender identities. (Green, 1997 s. 256)

Green beskriver, hvorledes kompositioner af kvindelige komponister udgør en potentiel trussel mod den traditionelle kønsopfattelse, pga. de stærke maskuline associationer forbundet med komposition og hegemonien i komponisternes køn. Denne pointe deles af musikforsker Sheila Whiteley²⁷ som

²⁷ Sheila Whiteley (1941-2015) var en engelsk musikforsker som forskede i populær musik.

beskriver Janis Joplins²⁸ performancestil som værende rå, følelsesladet, og meget kraftfuld, som et oprør imod det traditionelle syn på femininitet (Whiteley, 2000). Den danske musikforsker Ingeborg Okkels, som har arbejdet med at digitalisere koncertoptagelser og interviews med danske kvindelige komponister indsamlet i tiden 1980-2016 (Okkels, 2020), påpeger den meget lave andel af kvindelige komponister i Danmark. Greens overbevisning er, at bevidsthed om hvornår og hvordan kønsspecifikke forventninger påvirker vores perception af musik, kan formindske mængden af kønsstereotypiske forestillinger, som videregives til vores børn.

3.4 Opsamling på teori

Vi har nu gennemgået de tre forskellige spor af teorikapitlet. I *Kvinder i samfundet* beskrev Bourdieu samfundets inddeling af kønnene i modsatrettede poler. Gennem historien har konstruktioner af kønnet været opfattet som naturlige, fremfor sociale konstruktioner. Den sociale reproduktion af modsætningerne mellem kønnene og de ”naturlige” forskelle har skabt en dominansstruktur, hvor manden er placeret over kvinden, hvilket har resulteret i en androcentrisk logik, hvor kvinden i et stærkt patriarkalsk samfund opfattes som et passivt objekt, mens manden opfattes som et aktivt subjekt. Symbolsk magt er en usynlig magt, der definerer og konstruerer virkeligheden, så verden forstås på en bestemt måde. Symbolsk magt udøves gennem symbolsk vold, der opretholdes vha. lovgivning, fysisk indretning af samfundet og socialisering. Simone de Beauvoirs beskrivelse af kvindens position i samfundet som ”den anden”, forklarer den andethed, som definerer kvinden i modsætning til normen og præsenterer tanken om, at der kun er et køn: det feminine køn, fordi det maskuline underforstået er normen. Habitus, symbolsk magt og vold opretholder forventningerne til kønnene og ved afvigelse fra disse, afstraffes adfærden med sociale sanktioner. Walleviks beskrivelse af arbejdsmiljøet på radiokanalen P3, hvor det kvindelige mindretal på arbejdspladsen oplever, at deres kroppe og seksualitet bliver markeret og italesat, i modsætning til deres mandlige kollegaer, hvis kroppe eller seksualitet forbliver umarkeret. Walleviks forskning tydeliggør processen i udviklingen af bevidstheden om andethed, bl.a. ved udelukkelse af sociale grupper på arbejdspladsen, samt ved at den kvindelige vært skal omforme sin identitet til at passe med ”lytternes” forventninger om en kvindelig vært. Wallevik benytter udtrykket ”Death by a thousand cuts” som et billede på effekten af de mange små markeringer af andethed.

²⁸ Janis Joplin (1943-1970) var en amerikansk rocksangerinde. I 1960erne blev hun den første rocksangerinde i en ellers mandsdomineret branche. Joplins sangstil var rå og kraftfuld, mens hun mestrede rock, blues og soulfraseringer. (Gravesen & Knakkegaard, 2005).

I andet spor om *musik og identitet* defineres identitet som en proces, der er konstrueret af oplevelser, hvori musik er en del af individets selvforståelse og narrativ. Vha. Bondes teoretiske grundmodel har vi fået overblik over de forskellige niveauer af meningsdannelse i musik, hvor besvarelserne i denne undersøgelse oftest vil være på det semantiske niveau eller det pragmatiske niveau. Desuden har vi set, at musik indgår som et betydningsfuldt minde i vores livsfortællinger vha. Ruuds 4 rum. Dertil har DeNoras beskrivelse af kvinders brug af musik stemningsregulering og som en ”selvets teknologi”, hvor musik bliver en slags kanal for emotioner.

I tredje spor er *musik og køn* behandlet. I lighed med Bourdieu beskriver Stokes, hvorledes kønsstereotypiske værdier også indgår i musikoplevelser, og at kønsnormer fremstilles som en ”naturlighed” pga. den gentagne reproduktion. Ifølge Green tillægges det maskuline køn (subjekt), værdier som aktiv, kreativ, producerende, rationel, mens det feminine køn beskrives med værdier som omsorgsfuld, intuitiv, reproducerende. Dette forklarer årsagen til, at det for mange synes fremmed, når kvinder komponerer musik eller indtræder i musikalske positioner, hvor de udøver traditionelle ”maskuline” værdier.

I kommende kapitler undersøges b.la. hvordan disse teorier og begreber kan belyse og forklare respondenternes oplevelser af andethed i musikbranchen.

5. Analyse

I dette kapitel gennemgås den kvantitative og kvalitative empiri fra respondenternes besvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen.

Den kvantitative del af analysen omhandler respondenternes køn, alder, beskæftigelse, ugentligt timeantal af musikalsk beskæftigelse, hvordan respondenterne kom i kontakt med MB19 og om de har oplevet forskelsbehandling. Den kvalitative del af analysen behandler respondenternes beskrivelser af musik som betydningsskaber i deres liv, oplevelserne af andethed i musikbranchen, forslag til tiltag som kan bidrage til at styrke den kønslige diversitet og respondenternes forestillinger om, hvordan en balanceret kønsfordeling i musikbranchen kan have indflydelse på deres liv. De kvalitative besvarelser er inddelt i grupperinger, baseret på tematikker identificeret i besvarelserne og kategoriseret ift. hvor i musikbranchen oplevelserne er forekommet. Hver gruppering får tildelt et bogstav fra a-å (se Bilag 5), således at læseren kan gennemskue, hvilken gruppering hver enkelt besvarelse har fået og på fig. 7 er en oversigt over alle resultater som præsenteres i dette kapitel.

4.1 Kvantitative del af spørgeskema

I MB19 er spørgeskemaet distribueret 209 gange, hvoraf 29 er færdiggjort, hvilket giver en svarprocent på 12 %. For DMB er spørgeskemaet distribueret 68 gange og gennemført 2 gange, hvilket giver en svarprocent på 3%. 97 % (30 ud af 31) identificerer sig som kvinde, mens en respondent (3%) identificerer sig som nonbinær. Pga. den store andel af kvindelige respondenterne, benyttes pronomenerne hun, hendes eller respondenterne. Aldersgennemsnittet er 31,9 år og Aldersspredningen er 20–60 år. Procentandelen i aldersintervaller er: 20-29 år; 33 % (11), 30-39 år; 30 % (9), 40-49 år; 30 % (10), 50-60 år; 3 % (1).

På fig. 4 ses respondenternes primære beskæftigelse, hvor 66 % definerer sig selv som ”musikskabende”, mens 10 % har angivet ”formidler”, 8 % er i ”PR”, 8 % arbejder med ”kulturformidling” og 8 % er ”studerende”.

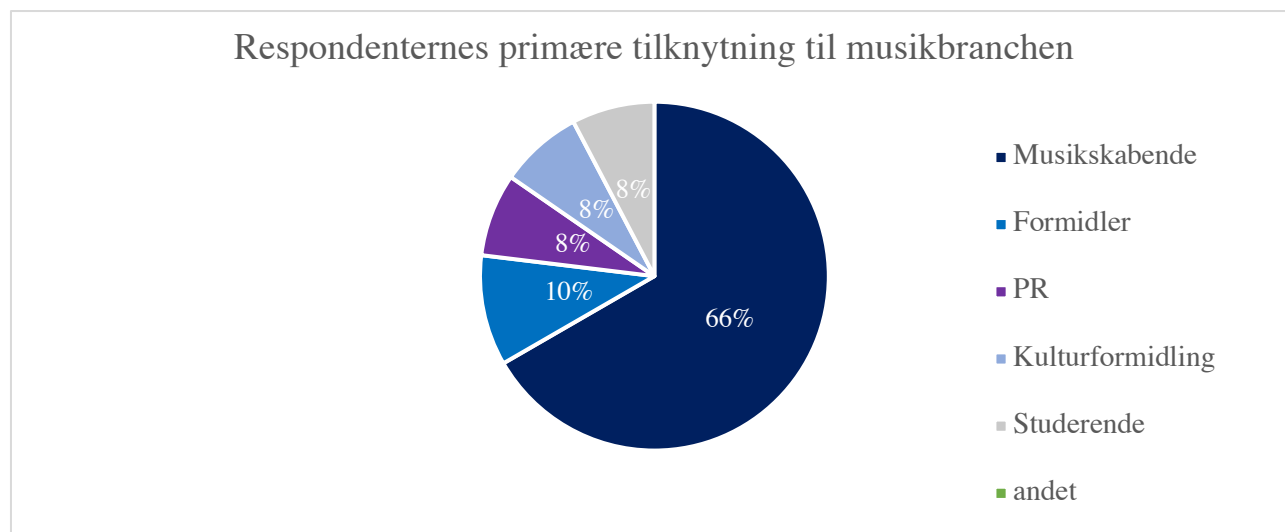

Fig. 4 Respondenternes angivelse af primær tilknytning til musikbranchen.

Flere respondenter har angivet mere end en type beskæftigelse ved spørgsmålet om deres primære tilknytning til musikbranchen, hvilket kan skyldes et sammensat arbejdsliv bestående af flere jobfunktioner. 10 % har svaret "andet" ved spørgsmålet om primær tilknytning til musikbranchen. En respondent angiver "andet" som komponist, hvilket hører under "Musikerskabende", mens en anden respondent angiver tilknytning til spillesteder.

Respondenternes gennemsnitlige musikalske timeforbrug er 31,7 timer om ugen og det mindste angivne ugentlige timeforbrug er 1 time, mens det største er 80 timer. I fig. 5 ses respondenternes ugentlige tidsforbrug på deres musikalske virke, hvor x-aksen angiver antal timer, mens y-aksen angiver %. Af uvisse årsager har 4 respondenter undladt at besvare, hvilket kan skyldes en forglemmelse eller vurdering af, at spørgsmålet var irrelevant for undersøgelsens emne.

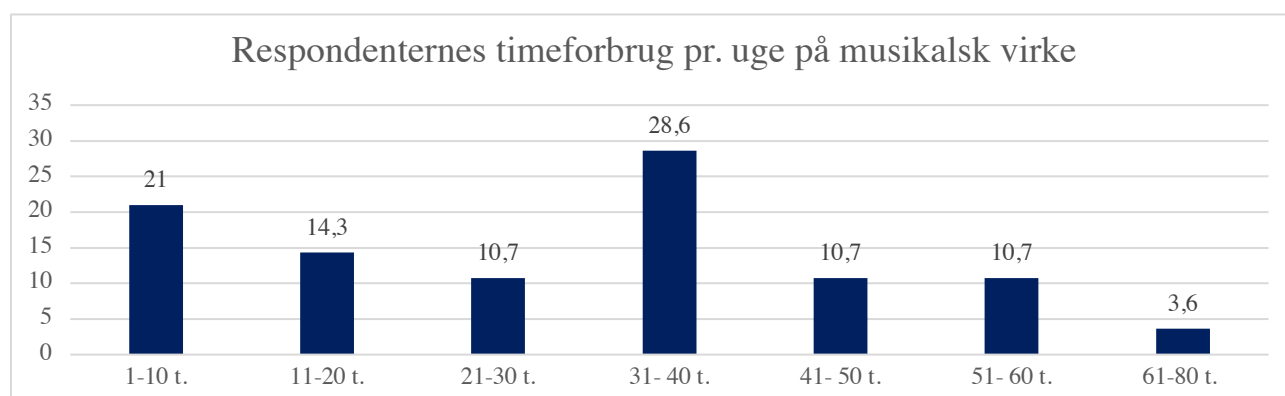

Fig. 5 Gennemsnitligt antal timer pr. uge opdelt i tidsintervaller. X-aksen angiver tidsintervaller, mens y-aksen den procentvisse repræsentation af tidsintervallerne fra 27 respondenter.

45 % af respondenterne har fået kontakt til MB19 vha. opslag på facebook, og 45 % angiver at en ven formidlede kontakten til gruppen, mens 10 % er uspecificeret.

84 % af respondenterne angiver at have oplevet forskelsbehandling i musikbranchen pga. af køn (fig. 6), mens 13 % svarer måske og 3 % (en respondent) svarer nej til at have oplevet forskelsbehandling. Respondenten svarer nej og kommenterer, at hun kun har oplevet positiv forskelsbehandling.

Den kvantitative del af undersøgelsen har vist, at GP²⁹ er 31,9 år, er kommet i kontakt med facebookgruppen vha. en ven og hun skaber musik med et ugentlig timeantal på 31,7 timer. GP er økonomisk afhængig af sit musikalske virke og GP har oplevet forskelsbehandling i musikbranchen. I det kommende afsnit undersøges besvarelsene af den kvalitative del af spørgeskemaet, hvor respondenterne bl.a. beskriver årsagen til indmeldelse i facebookgruppen, betydningen af musik og deres oplevelser af andethed i musikbranchen.

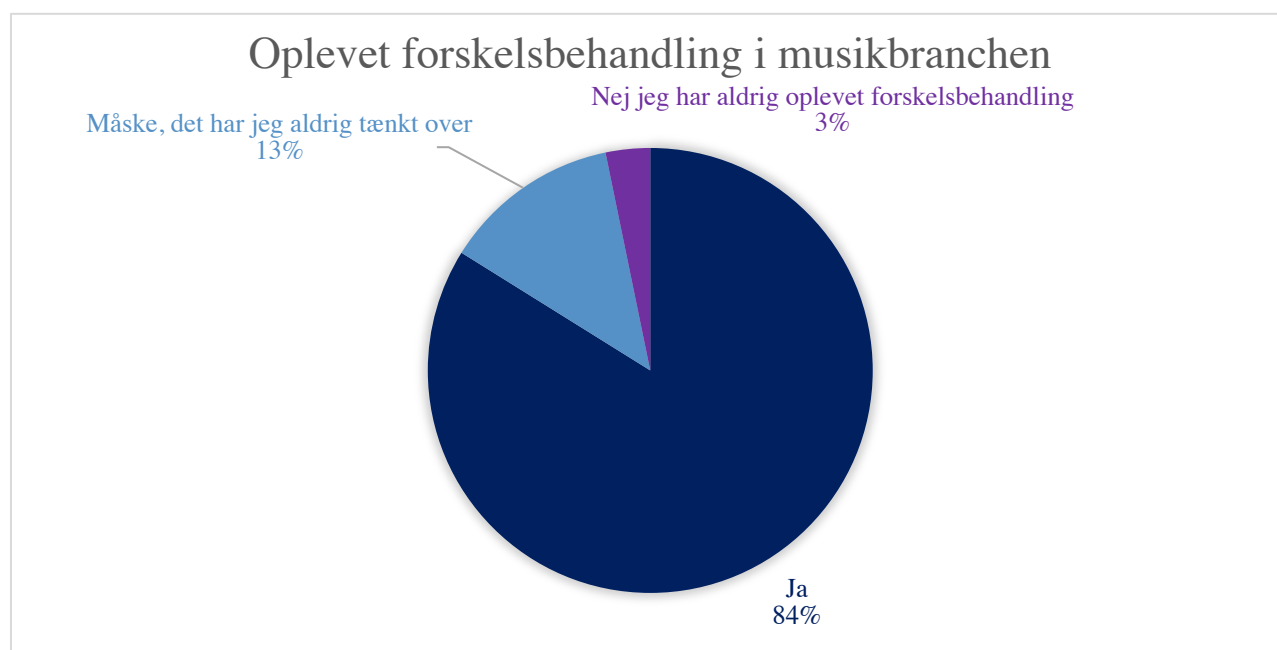

Fig. 6 Oplevet forskelsbehandling i musikbranchen i % fra 31 respondenter.

²⁹ Gennemsnittet af alle besvarelser bidrager til at skabe et billede af den gennemsnitlige respondent, som kaldes GP (Gennemsnitlig persona).

4.2 Kvalitative del af spørgeskema

I dette afsnit analyseres besvarelsene fra den kvalitative del af spørgeskemaet.

Den metodiske tilgang til de kvalitative besvarelser er, som nævnt i metodekapitlet, en identifikation af hyppigt forekomne tematikker i besvarelsene, dannelse og inddeling i grupperinger, hvorefter der foretages statistisk behandling af empirien (oversigt over alle resultater ses på fig. 7).

Grupperingerne a-e omhandler respondenternes angivne årsag til indmeldelse i MB19, mens f-m er grupperinger af respondenternes forslag til tiltag, som kan ændre musikbranchen. Fra n-s er grupperinger om musiks betydning for respondenterne. I analysen af respondenternes beskrivelser af musiks betydning, benyttes teori fra musik og identitet afsnittet for at give en dybere forståelse af, hvorfor italesættelse af oplevelser af andethed i musikbranchen er relevant for respondenterne. Grupperingerne t-z omhandler respondenternes oplevelser af andethed, hvor teori fra kvindens rolle i samfundet, samt musik og køn anvendes som teoretisk fundament for grupperingerne. Fra æ-å er grupperinger om hvilken indvirkning en mere balanceret i kønsfordeling i musikbranchen ville have for respondenterne.

I hvert afsnit angives om besvarelsene af spørgsmålene inddeles i en eller flere grupperinger, og i opsamlingen af hvert afsnit benyttes gennemsnittet af besvarelsene af hvert spørgsmål til at udvide viden omkring GP.

Emne	Bogstav	Gruppering	% andel i grupperinger	Antal besvarelser/markeringer
Årsager indmeldelse til (30 besvarelser) €	a	Inspiration fra andre	11 %	3
	b	Savnede netværk/fælleskab	46%	14
	c	Diskussionsforum og debat	29%	9
	d	Blev inviteret	11%	3
	e	Andet	3%	1
Respondenternes forslag (31 besvarelser) #	f	Ændring af kønsroller i musikuddannelse	25%	12
	g	Kvoter	15%	6
	H	Mindre fokus: ikke væges pga. køn	4 %	2
	i	Uspecificeret: kunst som værdigskabende	6 %	3
	j	registrering af køn+ blinde optagelsesprøver	6%	3
	k	Anerkendelse af kvinder på og bag scenen	13%	6
	l	Bevidsthed om kønsbias vha. debat	21 %	10
Musiks betydning (31 besvarelser) #	m	Fælleskaber som MB19	11%	5
	n	Det personlige rum	39%	12
	o	Det sociale rum	3%	1
	p	Det transpersonelle rum	7%	2
Grader af musik betydning for respondenter (31 besvarelser) €	q	Arbejde/levevej	52 %	16
	r	Essentiel og uundværlig del af liv	81%	25
Oplevelser af andethed (i alt 80 markeringer, 29 besvarelser) #	s	Hobby eller mindre betydningsfuld del af liv	19 %	6
	t	Objektivisering (LM, Formid., Indspil:, I alt)	19%,13%,0%,16%	11,2,0,13
	u	Tvivl på evner (LM, Formid., Indspil:, I alt)	21%,19%,40%,21%	12,3,2,17
	v	Forskelsbehandling (LM, Formid., Indspil:, I alt)	24%,19%,20%,23%	14,3,1,18
	x	Forkert kønsadfærd (LM, Formid., Indspil:, I alt)	19%,31%,20%,21%	11,5,1,17
	y	Tid (LM, Formid., Indspil:, I alt)	10%,6%,20%,10%	7,1,1,9
Indvirkning på liv (31 besvarelser) €	z	Bagetallisering (LM, Formid., Indspil:, I alt)	7%,13%,0%,8%	4,2,0,6
	æ	Ved ikke	7 %	2
	ø	Mindre indvirkning på pers./prof. Plan	29 %	9
	å	Stor indvirkning på pers./ prof. Plan	64 %	20

Fig. 7 Oversigt over alle grupperinger/markeringer for respondenternes besvarelser. € = en gruppering pr. besvarelse, # = mulighed for flere grupperinger pr. besvarelse.

4.3. Årsager til indmeldelse i MB19 & DMB

I dette afsnit analyseres respondenternes besvarelser af spørgsmål 6: ”Hvorfor blev du medlem af MB19/DMB?” Besvarelserne er analyseret efter en hovedårsag til indmeldelse, hvilket betyder at hver besvarelse kun placeres i en gruppering. Grupperingerne kan ses på Bilag 5, spm.³⁰ 6 og den procentvise fordeling kan ses på fig. 8.

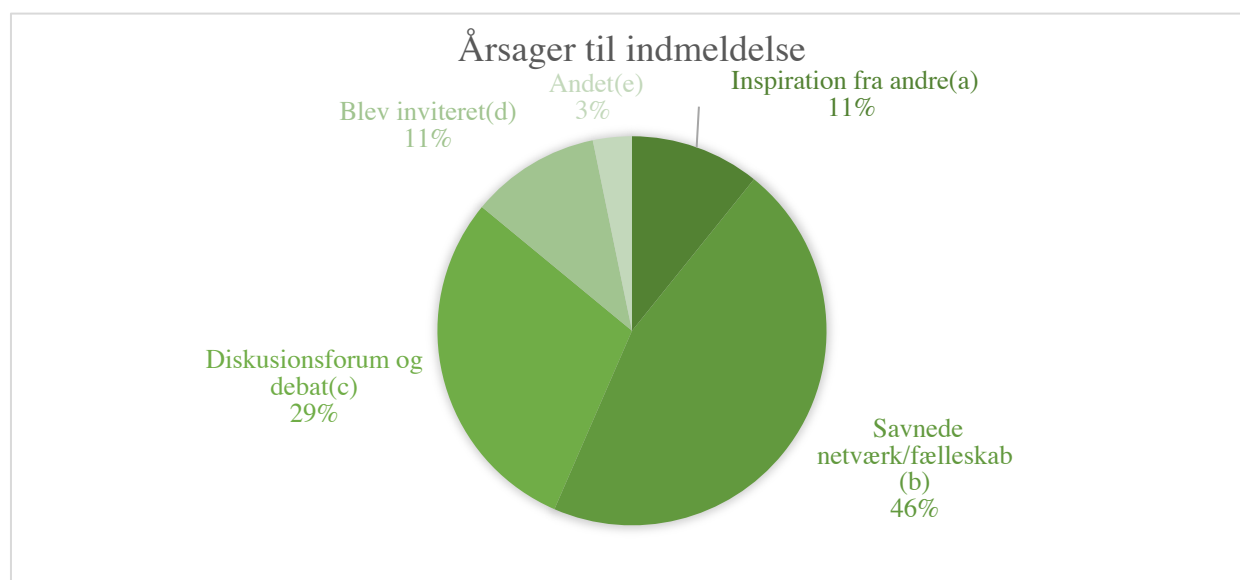

Fig. 8 Årsager til indmeldelse i MB19 & DMB af 30 besvarelser.

I den første gruppering er årsag til indmelding i facebookgrupperne en søgen efter inspirationskilder, hvilket repræsenteres i 11 % (a) af besvarelserne:

Fedt sted at få inspiration fra folk med samme udgangspunkt (Bilag 5, spm.6, l. 1) (a)

Da adgangskravet for indmeldelsen i MB19 er betinget af kønnet (jf. formålsbeskrivelse i metodeafsnit) og respondenten nævner ”samme udgangspunkt” kan dette indikere respondenten oplever at være anderledes end normen i musikbranchen og derfor søger inspiration fra andre med samme køn. I den anden gruppering er 46 % af besvarelserne som angiver netværk og fælleskab (b) som årsag til indmeldelse;

Det er super vigtigt som kreativt uddannet (og særligt som kvinde i et mandefag) at stå sammen og holde sammen. (Bilag 5, spm.6, l. 5) (b)

Ovenstående citat benævner at være kvinde i et mandefag og anser fælleskab og sammenhold som ”super vigtigt”. Respondenten understreger vigtigheden af at indgå i et fælleskab, fordi de kvindelige aktører har beskæftigelse i et ”mandefag”, hvilket angiver respondentens bevidsthed om de

³⁰ spm. benyttes som en forkortelse for spørgsmål, mens l. er en forkortelse for linjenummeret.

kvindelige aktørers mindretal i musikbranchen (Dansk Musiker Forbund et al., 2017). En anden respondent giver udtryk for en indledende skepsis:

Fællesskab omkring musik er en dejlig ting. Jeg var lidt skeptisk i forhold til kvindetingen, for jeg går absolut ikke ind for kvindekvoter, men jeg synes ikke tonen er så mandehadsk, som man kunne have frygtet. (Bilag 5, spm.6, l. 22) (b)

Respondenten beskriver en indledende skepsis overfor ”kvindetingen” og en afstandtagen til tiltag som f.eks. kvindekvoter, dog vidner respondentens besvarelsen af spørgeskemaet om et aktivt medlemskab og engagement i MB19. For 29 % af respondenterne er årsagen til indmeldelse i MB19 for at skabe et diskussionsforum med plads til debat (c) og for en af respondenterne er MB19 forummet som har manglet i årtier:

Det er dét forum kvinder i musikbranchen har manglet i årtier - et sted hvor man frit kan dele frustrationer og spørge om råd, skabe muligheder for hinanden og vokse på den synergi der er. Mændene har været gode til bare at gøre det, og kvinderne har måske forgæves forsøgt at hænge lidt med på mændenes præmisser, men vi ER altså forskellige og det skal vi huske. Nu har kvinderne fået deres egen 'klub' hvor det er på vores præmisser. (Bilag 5, spm.6, l. 9) (c)

Respondenten beskriver af MB19 som en lukket klub understøtter ideen om at MB19 er et digitalt safe space for kvindelige aktører i musikbranchen. Ifølge respondenterne har kvinderne i musikbranchen i årevis forsøgt at være med på ”mændenes præmisser”, hvilket understøttes af Lucy Greens forskning, som påpeger kvindens minimale rolle og mulighed for indflydelse i musikbranchen gennem historien (Green, 1997). Respondenten beskriver kønnene som fundamentalt forskellige, hvilket hun mener kan imødekommes ved organisering af kønnene i ’klubber’.

En mindre andel 11% (d), angiver en mere neutral grund som årsag til indmeldelsen:

Blev inviteret af en veninde (Bilag 5, spm.6, l. 12) (d)

Mens den sidste gruppering (e) består af svar som ikke umiddelbart passer ind i de øvrige grupperinger:

For at gøre opmærksom på, at man skal indtænke backstage området, når arbejder for diversitet indenfor musikbranchen. (Bilag 5, spm.6, l. 10) (e)

Respondenten ønsker at skabe fokus på et område indenfor livemusik, hvor andelen af kvindelige ansatte er meget begrænset. Ifølge rapporten om Diversitet i musikbranchen (Dansk Musiker Forbund et al., 2017) er andelen af kvindelige medarbejdere, der arbejder som teknisk personale, scene/teknik og sikkerhed 10 %. Årsagen til den lave andel af kvindelige medarbejdere kan skyldes arbejdets art som oftest er fysisk hårdt eller foregår udenfor normal arbejdstid. En anden forklaring kan være at arbejdets art kræver en del teknisk viden, evner og interesser, hvilket ifølge Green er egenskaber som

traditionelt anses for at være maskuline. Igennem opvæksten i samfundet vha. normer, værdier og adfærd lærer kvinden, hvilke værdier og egenskaber som anses for maskuline og feminine, og for at leve op til de traditionelle opfattelser af kvindelighed, kan de unge kvinder fravælge områder som f.eks. lydteknik, produktion eller scenearbejde (Green, 1997).

I dette afsnit er årsager til indmeldelse i facebookgrupperne MB19 (fig. 8) undersøgt. Hvor 46 % af respondenterne nævner netværk og fællesskab (b) som en årsag til indmeldelse, søgte 29 % debat og diskussionsforum (c), mens 11 % søgte inspiration og forbilleder (a). De restende 11% (d) blev medlem fordi de blev inviteret og 3 % (e) kunne ikke grupperes.

Den store andel af respondenter, som søgte fællesskab og netværk indikerer, at respondenterne oplever en andethed pga. deres køn i musikbranchen, mens de 29 % som søgte debat og diskussionsforum, vidner om respondenternes engagement i debatten om køn i musikbranchen og behovet for et safe space, hvor oplevelserne kan italesættelses og debatteres. Respondenternes behov for et fællesskab på egne præmisser, hvor der kan søges inspiration fra andre med samme udgangspunkt, angiver en bevidsthed om at være den ”anden” i musikbranchen.

I det kommende afsnit undersøges respondenternes beskrivelse af musiks betydning og hvordan musik indgår i deres selvfortælling og identitetsopfattelse.

4.4 Musiks betydning for individets identitet & narrativ

I dette kapitel undersøges respondenternes besvarelse af spørgsmål 7; ”Hvilken betydning har musik for dig?” Spørgsmålet giver et indblik i, hvordan musik indgår i respondenternes selvfortælling og identitets opfattelse. 31 respondenter har beskrevet musiks betydning og besvarelserne inddeles i flere grupperinger, for dels at undersøge italesættelsen af musiks betydning, og om musik nævnes som arbejde eller levevej i besvarelserne.

I teorikapitlet blev identitet defineret som en kontinuerlig proces og musik som et aktivt element i dannelsen af menneskes selvfortælling, minder og selvforståelse (Frith, 1996). Ifølge Ruud virker musik som et centralt mindedepot, der samlet giver et kort over livet og menneskets valgte virkelighed (Ruud, 2013) og ved at undersøge italesættelsen af musiks betydningen, får vi et indblik i forbindelsen mellem identitet og musik for respondenterne.

Det er mit liv og min identitet. (Bilag 5, spm. 7, l. 38) (r) (o)

I ovenstående citat sættes lighedstegn mellem musik og respondentens liv og identitet. Citatet bekræfter en forbindelse mellem musik og identitet, hvilket understreger Ruuds pointe om at identitet forbindes til musik. En anden respondent sidestiller musik med livsnødvendige fysiologiske reaktioner:

Som at trække vejret eller blinke eller sove. (Bilag 5, spm. 7, l. 32) (r)

Citatet vidner om en forståelse af musik som en nødvendighed for at kunne leve. En anden ofte forekommende italesættelse af musik, trækker tråde til DeNoras begreb selvets teknologi, da musik beskrives som en kanal til at bearbejde følelser og oplevelser (DeNora, 2006).

Det er min passion, min levevej og mit holdepunkt i livet. Et transformativt rum hvor jeg kan udtrykke mig frit. (Bilag 5, spm. 7, l. 42) (q) (r) (p)

Musik repræsenterer dels et økonomiske levegrundlag, passion, og et rum, hvor respondenterne kan udtrykke sig frit. Ved at bruge ordene ”transformativt rum” og ”frit”, beskrives de kvaliteter som respondenterne tillægger musik. En anden respondent beskriver en rådvildhed, hvis ikke musik var en del af hendes liv:

Jeg ved ikke hvad jeg skulle bruge mit liv til hvis jeg ikke havde musikken. De få gange jeg har stoppet op og tænkt; ”er det overhoved det her værd”, har jeg grint lidt for mig selv ved tanken om hvad fane jeg så skulle finde på. (Bilag 5, spm. 7, l. 35) (r) (o)

Ovenstående viser en indre dialog ved af tvivl om arbejdet med musik. Men tanken om at substituere musik med noget andet, synes for respondenterne grinagtigt og brugen af bandeord understreger det utænkelige scenarie at undvære musik i respondentens liv.

Andre respondenter beskrives musik i vendinger som antyder en personificering af musik:

Musik er vigtigt for mig og har været en følgesvend det meste af mit liv (Bilag 5, spm.7, l. 58)
(r) (n)

Ved at bruge ordet ”følgesvend” benyttes et ord, som associeres med venner, kæreste eller familie og derved personificeres musik til mere end blot lyde og stemninger, hvilket åbner op for at musik kan opleves som en relation. En beslægtet italesættelse af musiks betydning ses her:

Jeg er musiker. Det er mit fag, håndværk og smertesbarn. (Bilag 5, spm. 7, l. 52) (s) (q) (n)

Ovenstående citat beskriver musik som ”smertesbarn”, hvilket bærer præg af en personificering af musik og en ambivalens overfor forholdet til musik, hvilket også kommer til udtryk i andre respondenteres beskrivelser af musiks betydning.

I nedenstående citat gives udtryk for at musik benyttes som udtryksmedie, men i princippet kunne have været hvilken som helst anden kunstnerisk udtryksform:

Musik har faktisk ikke den store betydning - jeg kunne i princippet lige så godt være maler eller danser. Så længe jeg kunne udtrykke mig kunstnerisk. (Bilag 5, spm. 7, l.41) (s) (p)

Det er mit studiejob og min yndlings-hobby. (Bilag 5, spm. 7, l.45) (s) (n)

Ovenstående beskriver musik som et studiejob og en yndlingshobby, hvilket indikerer, at musik for denne respondent er et aktivt tilvalg i livet.

Beskrivelserne af musiks betydning er meget varierede, og for at danne et overblik over respondenterne beskrivelse af musiks betydning, er besvarelsene opdelt i 2 grupperinger: Essentiel og uundværlig del af liv(r) og Hobby eller mindre betydningsfuld del af liv(s). Når musiks betydning italesættes med ” Alt” eller ”Det er mit liv”, ”passion”, ”brænder for” placeres de i (r), mens besvarelser der nævner musik som en hobby eller i mindre essentielle vendinger placeres i (s). På fig. 9 ses at 81 % (25) af respondenterne beskriver musik som essentiel og uundværlig del af deres liv, mens de resterende 19 % (6) beskriver musik som en hobby eller i mindre essentielle vendinger.

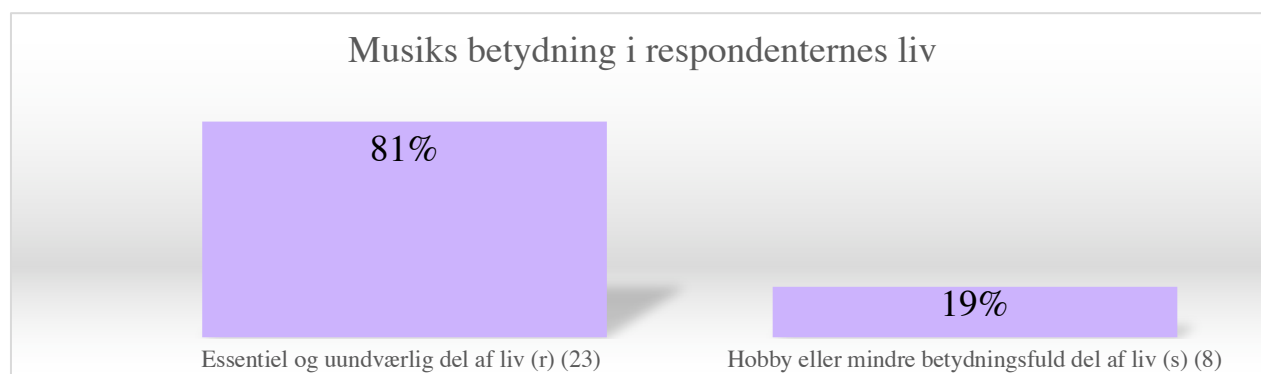

Fig. 9 Musiks betydning inddelt i essentiel og uundværlig del af livet (r) eller Hobby eller mindre betydningsfuld del af livet (s) af 31 besvarelser.

Ved at tage udgangspunkt i Ruuds rum³¹ (Ruud, 2013) kan respondenternes beskrivelser analyseres yderligere, da Ruuds rum: *Det personlige rum* (n), *Det sociale rum* (o) og *Det transpersonelle rum* (p), specificerer respondenternes beskrivelser af musiks betydning. Ikke alle besvarelser kan inddeles i Ruuds 4 (her 3) rum, da nogle er for korte eller uspecificeret til at gruppere. Ud af 31 besvarelser kunne 15 besvarelser grupperes i Ruuds rum (Bilag 8). I *Det personlige rum* (n) er 12 besvarelser (38 % af 31 besvarelser), hvor musik forbindes med en tilstand af tryghed og opladning:

Det er min hobby, min levevej, mit liv, mit åndehul, mine forløste og uforløste drømme. (Bilag 5, spm. 7, l. 48) (r) (q) (n)

Ordene ”åndehul” og ”drømme” vidner om en tryghed i musikken og respondenten benytter endvidere ”min, mit, mine” 5 gange i løbet af den korte sætning, hvilket indikerer en stærk tilknytning til emnet.

I *Det sociale rum* (o) er der en besvarelse (3 %) som beskriver musik som en del af respondentens identitet, sociale gruppering eller relationer.

Musik er både min hobby og mit arbejde, det er herigennem de fleste af mine relationer er skabt enten via interessefællesskaber, frivilligt arbejde m.m... (Bilag 5, spm. 7, l. 61) (r) (q) (o)

I ovenstående beskrives, at respondentens relationer er baseret på musikalske interessefællesskaber og frivilligt arbejde, hvilket betyder at respondenten i høj grad associerer musikoplevelser med sociale relationer.

I *Det transpersonelle rum* er to besvarelser (7 %), hvor musik anses som grænseoverskridende, transcenderende oplevelser, der åbner op til en dybere forståelse og forbundenhed med omverden.

Udover at det er en ventil, et sprog, en måde at udtrykke sig på, så er det for mig også et stærkt værktøj som kan skabe bro mellem både kulturer og generationer. Vi forstår hinanden på et dybere plan, og ræsonnerer når vi synger med på den samme sang, eller tapper med foden til den samme rytme. Så bliver vi forbundet på en måde som rækker ud over identitet og omstændigheder.

Musik er liv, håb, synkronisitet og samhørighed. (Bilag 5, spm. 7, l. 39) (r) (p)

Respondenten benytter ”vi” adskillige gange, hvilket understreger respondentens oplevelse af, at musik kan skabe en forbundenhed mellem mennesker og giver mulighed for at forstå hinanden på et ”dybere plan”. Det ovenstående citat passer på *Det pragmatiske niveau*, som omhandler musiks mulighed for at skabe relationer og sociale fællesskaber (Bonde, 2009). Foruden det sidste citat figurerer størstedelen af besvarelserne om musiks betydning på *Det semantiske niveau*, hvor musiks

³¹ Ruuds 3. rum om musikalske oplevelser, der er forbundet til tiden eller stedets rum, benyttes ikke i denne analyse, da ingen besvarelser omtalte oplevelser forbundet til et bestemt tidspunkt eller sted.

virkning anses som et eksistentielt fænomen, der kanaliserer individets følelser, tanker og musikbrug (Bonde, 2009).

På fig. 10 ses oversigten over inddelingen af besvarelserne i Ruuds 3 rum. Endvidere nævner 52 % (16 respondenter) arbejde eller levevej i besvarelserne om musiks betydning.

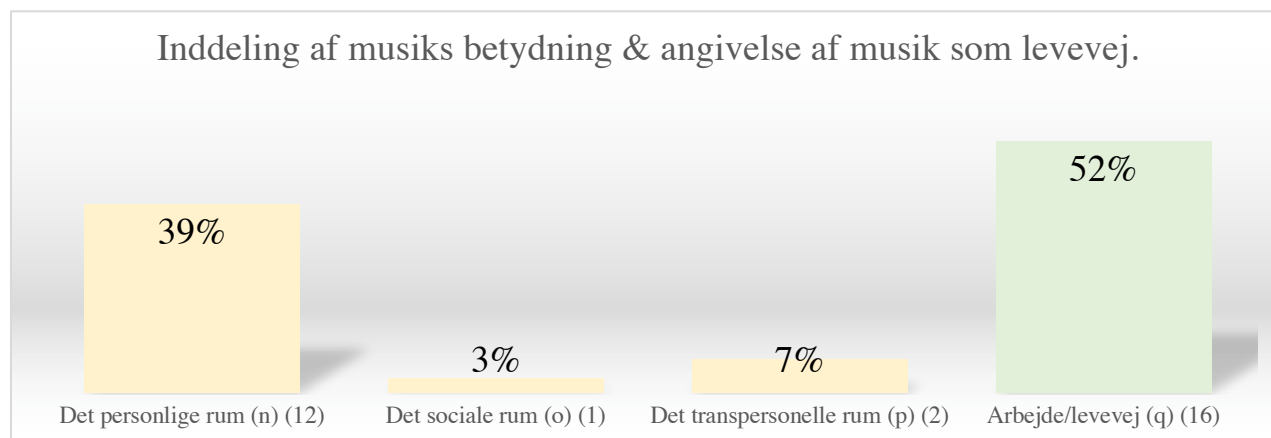

Fig. 10 Musiks betydning; inddelt i arbejde/levevej & Ruuds 3 rum af 31 besvarelser.

I dette afsnit er analyseret respondenternes beskrivelser af musiks betydning, hvor musik sidestilles med identitet, sammenlignes med livsnødvendige, fysiologiske reaktioner som at sove eller trække vejret, bliver personificeret og at musik anses som et transformativt rum med frihed til at udtrykke sig frit. For 81 % af respondenterne er musik en essentiel del af deres liv, identitet og selvfortælling, mens 19 % af respondenterne italesætter musik som mindre essentiel, men stadig en betydningsfuld del af deres liv. 15 af besvarelserne er inddelt i Ruuds rum, hvor 3 % hører i *Det sociale rum*, er 29 % af besvarelserne i *Det personlige rum* og 7 % hører til i *Det transpersonelle rum*. Herudover nævnes musik som arbejde eller levevej i 52 % af besvarelserne, hvilket angiver at mindst 52 % af respondenterne er økonomisk afhængig af deres musikalske virke. Den gennemgående diskurs er, at musik spiller en betydningsfuld rolle for respondenternes selvopfattelse og identitetsfortælling. Samles op på de gennemsnitlige resultater, er GP økonomisk afhængig af sit musikalske virke i musikbranchen og opfatter musik som et trygt rum, hvori hun finder følelsesmæssig tryghed og opladning.

I det kommende kapitel analyseres respondenternes besvarelse af spørgsmål 9 og 10 som lyder: ”Hvornår og hvordan har du oplevet forskelsbehandling i musikbranchen?”

4.5 Oplevet andethed i musikbranchen

I dette afsnit analyseres respondenternes beskrivelser af oplevelser i musikbranchen.

Den altererede model af musikbranchen (R. R. Pedersen, 2018) benyttes til at inddele og farvekode alle besvarelser ift. deres tilknytning til musikbranchen: **Livemusik**, **Indspillet musik**, **Musikformidling**, Rettighedsforvaltning³².

Spørgsmål 9 og 10 er sammensat for at få så nuanceret beskrivelser af respondenternes oplevelser som muligt, samt for at kvalificere kategoriseringen af besvarelserne (se Bilag 7).

Af de 31 respondenter har 29 besvaret spørgsmål 9 og 10. De to øvrige besvarelser (6,5 %) er udfyldt, hvorfor de udgår af analysen i dette afsnit. Fra besvarelserne er identificeret 6 forskellige grupperinger: Objektivisering (t), Tvivl på evner (u), Forskelsbehandling (v), Forkert kønsadfærd (x), Tid (y) og Bagatellisering (z).

Pga. den store variation i længde og indhold i besvarelserne, optræder de fleste af besvarelserne i mere end en gruppering. Alternativt kunne indholdet af hver enkelt besvarelse reduceres til kun at repræsentere en gruppering, hvilket ville skabe åbenlyse problematikker med prioritering af vægtning af indholdet og udeladelsen af andet, som vurderes mindre vigtigt. Derfor er besvarelserne inddelt i flere forskellige grupperinger, velvidende at lange og detaljerede besvarelser kan få en større indflydelse på resultaterne.

I det kommende afsnit beskrives hver gruppering med henvisninger til den teoretiske ramme og eksemplificeringer af respondenternes oplevelser af andethed i musikbranchen. Efter beskrivelsen af de 6 grupperinger, vises den statistiske forekomst af grupperingerne.

³² Da ingen af besvarelserne passede under rettighedsforvaltning, udgår denne af analysen.

4.5.1 Objektivisering (t)

Den første gruppering er Objektivisering (t) som tager udgangspunkt i Bourdieus beskrivelse af, hvordan sociale konstruktioner af køn igennem historien har skabt overfokus på forskellen mellem kønnene, hvilket har resulteret i en androcentrisk logik, hvor det feminine køn opfattes som et passivt objekt for udveksling, mens det maskuline køn opfattes som et aktivt subjekt (Bourdieu, 1998).

I denne gruppering er respondenternes oplevelser af objektivisering ved unødige markeringer af kroppen, udseende, køn eller seksualitet som f.eks. ved kommentarer med seksuelle undertoner i 'humoristiske' situationer eller ved tilnærmelser af uønsket seksuel karakter. I beskrivelserne ses ofte et magtforhold mellem de involverede, hvilket kan komplicere situationen og medføre manglede afstandtagen fra den uønskede adfærd.

Tilnærmelser fra en dirigent i et ungdomsorkester har nok været den værste oplevelse.

(Bilag 5, spm. 9, l.111 (t))

I ovenstående citat fremhæves tilnærmelserne som en respondents værste oplevelse og da tilnærmelserne kommer fra en dirigent, ses et ulige magtforhold i relationen, hvilket kan medføre at den svageste kan have svært ved at sige fra, i frygt for at risikere sin position og muligheder i orkesteret. Andre eksempler på adfærd som skaber objektivisering af den kvindelige aktør i musikbranchen ses i nedenstående citat:

For nogle år tilbage havde DR "plugging møder" hvor man kunne møde op - artist eller selskab - og spille den sang man gerne ville have i radioen for playlisteudvalget, som man så havde en samtale med. I dette udvalg sad en mand - nævner ingen navne, da han stadig kan påvirke karrierer idag - der, som det allerførste kommenterede mine 'store bryster'. De andre tilstedeværende (alle mænd) sagde intet. De lyttede til musikken, og samme mand sagde så at han havde rigtig svært ved at forholde sig til musikken, fordi jeg bare lignede hans ekskæreste så meget!

- En anden booker stod i en gruppe af (mandlige) kolleger da jeg som ung kom med en demo. Han sagde jeg kunne få et job, hvis de kunne aflønne mig i naturalier, til stor morskab for de tilstedeværende. (Jeg fik ikke jobbet...)

- En booker tog mig på røven og sagde vi måtte snakke mere om det der spillejob. Jeg sagde jeg synes vi skulle holde det professionelt. Jeg henvendte mig pr mail efter nogle dage for at følge op, og han svarede at han synes vi var "kommet for tæt på hinanden" så det var ikke nogen god ide. (Bilag 5, spm. 10, l. 98) (t) (v) (y)

Ovenstående citat beskriver en respondents oplevelser i musikbranchen. I den første oplevelse kommenterer en repræsentant for et lytterudvalg på DR³³ på respondentens ”store bryster” og kan ikke forholde sig til den præsenterede musik, fordi respondenten minder for meget om en ekskæreste. Oplevelsen vidner om en objektivisering af respondenten, da udseendet og kønnet bliver en forhindring for, at repræsentanten fra lytterudvalget kan forholde sig til musikken og italesættelsen af respondentens krop, vidner om en adfærd som kan opleves nedværdigende og krænkende. I den anden oplevelse, henledes opmærksomheden på respondenten i en seksuel position til stor morskab for de tilstedeværende pga. en bookers forslag om at aflønne et job i naturalier. Situation kan opleves grænseoverskridende og nedværdigende for respondenten, fordi hun pga. sit kønnet placeres i en uønsket seksuel position og som den eneste identificerede bliver omdrejningspunkt for joken. I den tredje oplevelse beskriver respondenten et fysisk overgreb af mildere karakter (Heinskou, Marie, et al. 2017), hvor hun siger fra, hvilket resulterer i, at hun ikke får et job. Sammenholdes dette med § 2 a, stk. 3 i Ligestillingsloven, ses fællestræk mellem situationen og definitionen af sexchikane:

Stk. 3. Der foreligger sexchikane, når der udvises enhver form for uønsket verbal, ikkeverbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner i relation til en persons køn med det formål eller den virkning at krænke denne persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima. (Udenrigsministeriet, 2019)

Adfærden er ikke nødvendigvis en bevidst handling, men hvis virkningen af adfærden er nedværdigende, ydmygende eller skaber et ubehageligt klima, kan adfærden betegnes som sexchikane. Andre mindre alvorlige eksempler på oplevelser af objektivisering er følgende:

Blev booket til en koncert hvor jeg bagefter fik at vide, at vi blevet booket ud fra deres kriterier: "young" og "good looking girls", og derudover at vi skulle bære "black miniskirts" (Bilag 5, spm. 9, l. 67) (t)

I ovenstående beskrives kriterierne til bandets optræden som: ”young”, ”good looking girls” og ”black miniskirts”. Kriterierne omhandler de optrædendes udseende, hvilket kan tolkes som at udseendet og sexappeal er den egentlige årsag til booking af bandet, mens musikken ikke tillægges megen værdi. Objektiviserende adfærd kan også forekomme som en del af en arbejds- og socialiseringskultur, som i nedenstående eksempel, hvor en kvindelig korsanger italesætter kommentarer med seksuelle undertoner i et professionelt band:

³³ DR er en forkortelse for Danmarks Radio, som er en landdækkende public serviceselskab, der formidler nyheder, kultur, underholdning og oplysning via. Tv, radio og webmedier. DR finansierens indtil udgangen af 2021 af licensopkrævning, hvorefter DRs finansiering i stedet sker igennem skatteopkrævningen.

Det var meget den gammeldagside om korsangerne som sexede sild der bare pynter på scenen og ikke egentlig har en reel rolle at spille i musikken. Det kom sig ofte til udtryk i sarkastiske jokes bag scenen før og efter en koncert. Kommentarer som "hey ku vi ikke bytte hotelværelser" osv.. (Bilag 5, spm. 9, l. 71) (t)

Beskrivelsen af korsangernes rolle i bandet som "sexede sild" der "pynter på scenen" og som ikke har nogen rolle at spille i musikken, vidner om en kultur, hvor udseendet og sexappeal værdsættes højere end korsangernes musikalske bidrag. Som i Walleviks beskrivelse af markeringer af kønnet i arbejdsmiljøet på P3, forekommer kommentarerne også ofte i "humoristiske/sarkastiske" situationer, hvor det kan være svært at sige fra (Wallevik, 2019). Andre oplevelser af objektivisering beskrives af flere respondenter ved uønskede råd fra mandlige kollegaer omkring ændring af tøj eller opførsel for at virke mere appellerende til et maskulint publikum:

I værste fald handler det om at hjælp enig med at være mere appealing til det mandlige publikum. Det er ike svært at frabede sig hjælpen, men det er svært at få vedkommende der tilbyder sin hjælp til at fatte det ikke er velkomment! (Bilag 5, spm. 10, l. 95) (t)

- I det seneste bandprojekt, hvor jeg har medvirket, blev jeg opfordret til at optræde i gennemsigtig trøje og stram lædernederdel. Bandlederen havde i det hele taget flere holdninger til de kvindelige bandmedlemmers påklædning end til den anden mandlige bandmedlems påklædning (Bilag 5, spm. 10, l. 116) (t)

Citaterne vidner om oplevelser, hvor mandlige kollegaer giver uønskede råd om kvindens udseende eller adfærd for at kvinden fremstår mere attråværdig.

I alle førnævnte eksempler ses referencer til Simone de Beauvoirs beskrivelse af kønsopfattelsen i patriarkalske samfund, hvor det feminine køn anses som et objekt der skal følge eksterne værdier såsom udseende, for at blive bekræftet (De Beauvois, 1949). Adfærden bidrager til udbredelsen af opfattelsen af, at kvindelige aktører i musikbranchen har mindre værdi, hvis udseendet ikke er tilfredsstillende for et mandligt blik. Dette stiller den kvindelige musiker i et dilemma. Omverdens krav til at være succesfuld er ved at fremstå sexet, mens musikken tages mindre seriøst, når hun fremtræder sexet (jf. Green om at sexet fremtoning, blokerer for at lytteren forholder sig til musikken, fremfor fremtoningen (Green, 1997)). Den kvindelige aktør skal derfor beslutte om hun ønsker, at publikum i højere grad skal høre musikken og kommentere på hendes manglede feminine fremtoning, eller om hun ønsker ekstra opmærksomhed ved at iklæde sig særligt feminint (læs sexet) tøj, men acceptere at musikken bliver overhørt.

Overordnet er der stor variation i besvarelserne inddelt i Objektivisering (t), men alle italesætter oplevelser af at blive objektiviseret pga. deres køn og 45 % (13) af alle besvarelses på spørgsmål 9 og 10, er markeret i Objektivisering (t).

4.5.2 Tvivl på evner (u)

Den næste gruppering er Tvivl på evner (u), som er inspireret af Greens beskrivelse af de traditionelle kønsopfattelsers indflydelse på identitet og adfærd, hvilket kommer til udtryk vha. kommentarer, der stiller spørgsmål til respondentens evner pga. respondentens køn (Green, 1997). I denne gruppering er adfærd, hvor ubevist manglende hensynstagen skaber oplevelser, som kan bidrage til, at individet føler sig som den "anden" som f.eks. hvis respondenten mødes af en tvivl fra omverdenen, lave forventninger til den kvindelig udøver eller at kønnet italesættes som en forhindring eller som en uheldig omstændighed.

Ja, jeg er musiker/bassist og jeg lægger mærke til at forventningerne til mig ikke er så høje, hvis folk ikke kender mig. Herefter hører jeg; wow du spiller lige så godt som en mand osv.

(Bilag 5, spm.10, 1.76) (u)

Ofte har folk ikke tiltro til min tekniske viden og beder om at blive sendt videre til den 'rigtige' ansvarlig faglighed

(Bilag 5, spm. 10, 1. 119) (u)

Ovenstående eksemplificer oplevelser, hvor omgivelser tvivler på respondenternes evner enten som udøvende musiker eller teknikker pga. af kønnet. Den ene respondent oplever en manglende tiltro til hendes tekniske viden, og pga. det utraditionelle arbejdsfelt for en kvinde, beder folk om at blive sendt videre til den "rigtige" ansvarlige. Formuleringen vidner om at respondentens køn skaber bestemte forestillinger om hendes evner og at kønnet står i vejen for at blive anerkendt som den "rigtige ansvarlig faglighed". Tilsvarende oplevelser beskrives i nedenstående citat, hvor en respondent italesætter omverdenens forventninger (eller mangel på samme):

Det er mest bare at man skal kæmpe ekstra for nogle chancer fordi folk har mistillid til ens evner. Eller at det pludselig slet ikke handler om musikken mere, men blot om at man er en kvinde der spiller trommer/producerer, og at det er sjældent i forhold til mænd. (Bilag 5, spm. 10, 1. 93) (u)

Oplevelsen af at skulle kæmpe ekstra for chancer, fordi kønnet medfører mistillid til evnerne og bliver dominerende i oplevelsen af musikken, skyldes ifølge Green de traditionelle kønsopfattelser i samfundet og forventninger til kønnene. Hvor værdier som aktiv, kreativ, teknisk og produktiv

tilknyttedes det maskuline køn, opleves det som et brud på de traditionelle forventninger til kønnene, når repræsentanter fra det feminine køn udøver traditionelle maskuline egenskaber eller værdier.

En anden adfærd som kan bidrage til at skabe tvivl om kvindelige aktørers evner, er ved at verbalt italesætte med det feminine køn i forbindelse med utilfredsstillende adfærd eller spillestil:

”Du spiller som en pige”

(I sammenhæng med en undervisningstime på Kons, hvor jeg ikke lagde særligt meget “grease” på min basgang. Altså jeg spillede måske mindre progressivt (Bilag 5, spm. 9, l.79) (u)

Begrebet *Microinsults* dækker over ubevidst adfærd, hvor uhøflighed og manglende hensynstagen kommer til udtryk gennem verbal eller nonverbal kommunikation (Nadal et al., 2011). I ovenstående eksempel er *microinsultet* sammenkoblingen mellem det feminine køn og en utilfredsstillende spillestil, hvilket indikerer angiver respondentens køn som årsag til den utilfredsstillende spillestil. Effekten af disse sproglige *microinsults* kan resultere i opfattelser af at den kvindelige aktørs mening og ord ikke har samme værdi som mandlige kollegaers:

Vurdering af musik sammen med mænd. Følelsen af, ikke at blive taget helt så alvorligt som mændene, fx under mixning. (Bilag 5, spm. 9, l.73) (u)

Her oplever respondenten, at hendes ord og mening ikke har samme værdi som mandlige kollegaers under mixning. Oplevelsen giver genklang i andre respondenternes beskrivelser, hvori oplevelser af at mandlige kolleger modtager anerkendelse for deres arbejde:

Når jeg har skrevet produceret og indspillet alt og inviterer mandlige musikere med på div instrumenter- har de lige pludselig ”lavet” musikken eller bliver nævnt som komponist før mig” (Bilag 5, spm. 10, l. 92 (u)

I ovenstående citat oplever en kvindelig producer³⁴, at mandlige musikere får anerkendelsen for hendes produktion eller at de nævnes for hende, hvilket eksemplificerer Ruuds beskrivelse af de lave forventninger til kvinder der arbejder med teknik (Ruud, 2013).

I Tvivl på evner (u) er besvarelser som italesætter en manglende tiltro til kvindelig aktørers evner og/eller lave forventninger til det musikalske produkt pga. kønnet. I 59 % (17) af alle besvarelser af spørgsmål 9 og 10 er markeret i Tvivl på evner (u).

4.5.3 Forskelsbehandling (v)

Den tredje gruppering er Forskelsbehandling (v) som tager udgangspunkt i Walleviks beskrivelse af minoritetens eksklusion fra sociale/arbejdsfællesskaber og tilgangen til muligheder (Wallevik, 2019).

³⁴ En producer har det overordnede kunstneriske ansvar for indspilning og mixing. Igennem de seneste år har producerrollen fået gradvist mere betydning i takt med den teknologiske udbredelse af DAW(digital audio workstation),

Grupperingen indeholder beskrivelser af oplevelser, hvor kvindelige aktører behandles anderledes end de mandlige kollegaer ved f.eks. manglende mad, lydprøver, tilgang til netværk og muligheder.

Vi spurgte om vi kunne få noget at spise (det var en tartelettfestival). De mente ikke at der var nok tarteletter til musikerne. senere blev der båret fad med både tarteletter og fadøl ind til det andet (mande)band som vi delte garderobe med de var heldigvis flinke og lidt forargede over forskelsbehandlingen og delte deres tarteletter med os. Det var den samme (unge) mand der stod for forplejningen af begge bands og det var så tydeligt at han var utroligt optaget af at tilfredsstille deres behov, mens han nærmest ikke skænkede os et blik...en lidt mærkelig oplevelse, men slet ikke usædvanlig (Bilag 5, spm. 10, l.115, (v))

Ovenstående gengiver en oplevelse, hvor respondentens (kvinde)band ikke tilbydes samme goder som de mandlige kollegaer. Respondenten vurderer oplevelsen med ordene: ”en lidt mærkelig oplevelse, men slet ikke usædvanlig”, hvilket indikerer at respondenter har mødt lignende oplevelser før. Et andet eksempel på forskelsbehandling ses i næste citat, hvor en ansættelsessamtale handlede om barsel:

Til en ansættelsessamtale hvor det pludselig handlede om hvorvidt jeg skulle have barsel eller ej. (Bilag 5. spm. 8, l. 67) (v)

Velvidende at kvinder i det danske samfund gennemsnitligt tager 90 % af barselsorlov (Poulsen et al., 2019), står den kvindelig ansøger svagere pga. sit køn i ansættelsesvurderingen, sammenlignet med en mandlig ansøger. Spørgsmålet om hvorvidt den kvindelige aktør skal have barsel eller ej, til en ansættelsessamtale, er et udtryk for forskelsbehandling: ”§ 1 a. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af køn behandles ringere, end en anden person bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.” (LOV 156 af 22/ 02/, Udenrigsministeriet, 2019). Andre respondenter nævner fordelingen af arbejdsopgaver som en måde at gøre forskel på ansatte pga. køn:

Som musiklærer; mændene får de ældste elever til sammenspil, kvinderne de små og kor, selvom de har bedre karakterer. (Bilag 5, spm. 9, l. 73) (v)

At kvindelige musiklærere tildeles de yngste og mindst øvede musikere, kan ifølge Green stamme fra forventningerne til det feminine køns iboende værdier som værende reproduktion, omsorgsfuld og empatisk (Green, 1997). En anden form for forskelsbehandling er eksklusion af fællesskaber som beskrives af respondenterne som oplevelser af ikke at passe ind eller tale det ”rigtige” sprog:

hvor tilgangen til indspilning er kommet indenfor økonomisk rækkevidde for den almindelige musiker (Gravesen & Knakkegaard, 2005).

Jeg oplever at jeg ikke passer ind, taler ikke det "rigtige" sprog - kuratorer fremmer deres eget netværk og det er rigtig svært at være "alenestående" independent. (Bilag 5, spm. 10, l. 68 (v))

Oplevelsen af ikke at tale det "rigtige" sprog, betyder en eksklusion fra kuratorenes netværk og andetheden italesættes ved at bruge ordene "alenestående independent". Nogle respondenter foreslår kvoter (som vi skal se nærmere på et af de kommende afsnit) som en løsning, men andre respondenter udtrykker en ambivalens overfor positiv forskelsbehandling:

Jeg har både oplevet "positiv" forskelsbehandling, hvor jeg er blevet valgt eller stolt frem, men det kan være svært at sige om det er pga mine evner eller grundet mit køn.

(Bilag 5, spm. 10, l. 107, (v))

Flere respondenter udtrykker en lignende ambivalens med positiv forskelsbehandling, da de oplever at den skaber tvivl om deres evner og succes.

Forskelsbehandling (v) rækker over af forskellige oplevelser af at blive behandlet anderledes pga. kønnet og 62 % (18) af alle besvarelser er inddelt i Forskelsbehandling (v).

4.5.4 Forkert kønsadfærd (x)

Den fjerde gruppering er Forkert kønsadfærd (x), som tager udgangspunkt i Butlers beskrivelse afstraffelse af forkert udført kønsadfærd (Butler, 1990). Afstraffelserne er eksempler på *microassaults*, hvor individets evner mistænkeliggøres pga. kønnet, seksualitet eller andet der sætter individet i en marginaliseret³⁵ rolle (Nadal et al., 2011). Bourdieus begreb symbolsk vold dækker over magt og voldsmekanismer i samfundet, hvis formål er at opretholde eksisterende magt og dominansstrukturer i samfundet gennem systematisk diskriminering, kommer i denne gruppering til udtryk igennem verbal eller nonverbal kommunikation (Wilken, 2006). Pga. respondenternes valg af arbejdsfelt brydes de sociale forventninger til kvinden og i denne gruppering er oplevelser, hvor omgivelserne italesætter eller afstraffer den kvindelig aktør ved f.eks. kommentarer som stiller spørgsmål til om kønnet er benyttet som adgangsbillet til at komme ind på uddannelsesinstitutioner, for at få spillejobs eller årsagen til succes.

...der kommet rygte i [] om at jeg var en dårlig trommeslager, da jeg kom ind på []. Det rygte startede fordi nogle var misundelige over de ikke kom ind og så er det enormt nemt at lægge skyden på at jeg kom ind fordi jeg er kvinde og at jeg spillede dårligt.

(Bilag 5, spm. 10, l. 103) (x)

³⁵ Marginalisering defineres som processer, der bidrager til at et individ udstødes til udkanten af en gruppe eller sammenhæng (Mørck, 2005).

I ovenstående citat har et rygte om, at respondenten er kommet ind på en uddannelsesinstitution pga. kønnet fremfor pga. hendes evner som musiker, skadet respondentens ry som musiker, hvilket kan resultere i færre jobs og muligheder. Et lignende eksempel på oplevelser af rygter pga. køn ses nedenfor:

Flere kommentarer til koncerter - af kvinder også

-du skal blive mere tight

(...) Rygter om jeg kun blev booket festivaler pga. mit prof netværk og person og ikke pga. min musik (som dernæst fik 6 stjernede anmeldelser af blogs jeg ingen relation havde til)

(Bilag 5, spm. 9, l. 80) (x)

I ovenstående citat beskrives oplevelser af rygter om, at bookinger på festivaller var pga. netværk, og ikke pga. respondentens musik. Respondenten beskriver også oplevelser af at publikum kommenterer negativt på hendes spillestil, hvilket kan være udtryk for misbilligelse af en kvindelig musiker der udøver og repræsenterer maskuline egenskaber og værdier (Green, 1997), hvilket også kommer til udtryk i nedenstående citat:

Jeg har oplevet at blive ignoreret - særligt i DK til trods for forskellige meget succesfulde produktioner (som jeg selv har fundraiser og produceret) i DK også opførelser i udlandet med super anmeldelser, store priser etc... alligevel har jeg ikke på nogen måde mødt interesse for min musik på festivaller, oplagte institutioner osv (Bilag 5, spm. 10, l. 68) (x)

Respondenten beskriver oplevelser af at blive forbigået, trods gode anmeldelser og succesfulde produktioner. Greens forskning tyder på, at anerkendelse af kvindelige producere/komponister er en tilbagevendende problematik, som har rod i forventningerne til kønnene, hvor det maskuline køn anerkendes for kunnen og det feminine køn anerkendes for udseende (Green, 1997). Hvilket b.l.a. kommer til udtryk i anmeldelser af kvindelige musikere udseende fremfor det musikalske indhold (Christensen, 2019). Uddybelse af denne debat ses i diskussionen.

Forkert Kønsadfærd (x) kan forveksles med Tvivl på evner (u), men den afgørende forskel er om adfærden er motiveret af en intention om at skade den kvindelige aktør, eller om adfærden blot et udtryk for ubevidst hensynsløshed. Adfærd som er udtryk for en ubevidst hensynsløshed grupperes i Tvivl på evner (u), mens adfærd, som kan tolkes som intentionelt negativ påvirkning af den kvindelige aktørs ry, værdighed eller køn placeres i Forkert kønsadfærd. 59 % (17) af besvarelserne af spørgsmål 9 og 10 er inddelt i Forkert kønsadfærd (x).

4.5.5 Tid (y)

Den femte gruppering er Tid (y) som hverken angiver negativ eller positiv indstilling til udvikling, men markerer blot en bevidsthed om forandringer eller mangel på samme over tid. 50 % af besvarelsene beskriver en positiv ændring gennem tiden, mens de øvrige 50 % ikke nævner en forbedring eller ikke tror at tiden vil ændre kønsfordeling i musikbranchen. En respondent beskriver effekten af oplevelserne akkumuleret over tid således:

Jeg har ikke været ude for de rigtig grove oplevelser men gennem årene samler der sig en bunke af små oplevelser der skaber en mindre byrde inde mellem. (Bilag 5, spm. 10, l. 103) (y)

For ophavskvinden til ovenstående citat ophober de små oplevelser af andethed sig og bliver til en mindre byrde for respondenterne. Beskrivelsen er et eksempel på fænomenet "Death by a thousand cuts", hvor små hverdagsmarkeringer af køn, seksualitet og andethed igennem længere tid akkumuleres og bidrager til at få minoriteten til at føle sig som den "anden". Dette kan have betydning for de kvindelige aktørers valg af branche, arbejdsfelt og kan bidrage til at fastholde den lave andel af kvinder i musikbranchen (Wallevik, 2019). 31 % (9) af besvarelsene af spørgsmål 9 og 10 er inddelt i Tid (y).

4.5.6 Bagatallisering (z)

Den sjette gruppering er Bagatellisering (z), hvor begrebet *microinvalidation* benyttes til at beskrive adfærd som oftest kommer til udtryk gennem ubevidst kommunikation, hvor det marginaliserede individ oplever at individets realitet bagatelliseres (Nadal et al., 2011). Hvilket f.eks. kan ses ved anklager om at individet er for nærtagende, u-humoristisk eller sart eller ved undskyldelse af oplevelser som enkeltstående situationer:

Det jeg bliver mødt mest af er sætningen " jamen det var jo bare noget dumt noget at sige" (Bilag 5, spm. 9, l. 103) (z)

I ovenstående citat beskriver respondenterne mødet med afværgende kommentarer, som undskylder oplevelserne af andethed som enkeltstående, ubetænksom adfærd. Hvis oplevelser der markerer respondenterne andethed, kontinuerligt dukker op i de kvindelige aktørers professionelle virke, kan disse små markeringer have betydning for respondenternes selvopfattelse og medføre en forståelse af at være den "anden" i musikbranchen. De kvindelige aktører har i kraft af MB19 et fælleskab, hvor de ikke føler sig som den "anden" eller forkert ved italesættelse af oplevelser af andethed. MB19 som et safe space, hvor oplevelser af andethed ikke negligeres, men istedet debatteres. En respondent beskriver sin tilgang til at håndtere oplevelser af bagatellisering i mødet med omverdenen:

Skal have beviser for mine argumenter til debatter - såsom fysiske referencer/artikler etc. Så det har jeg. (Bilag 5, spm. 9, l. 80) (z)

I ovenstående citat beskriver respondenterne en afkrævning af beviser for hendes oplevelser og hendes strategi er at bevise oplevelserne med fysiske referencer og artikler. 21 % (6) af besvarelsene på spørgsmål 9 og 10 er grupperet i Bagatallisering (z)

Vi har nu gennemgået de 6 grupperinger af oplevet andethed i musikbranchen med eksempler fra respondenternes besvarelser og begreber fra den teoretiske ramme til at underbygge oplevelserne. Alle besvarelser på spørgsmål 9 og 10 analyseret og inddelt i de forskellige grupperinger og på Bilag 7 ses inddelingen i grupperingerne, hvor centrale citater markerer årsagen til inddelingen. De 6 grupperinger af oplevet andethed vidner om en stor variation og forskel på adfærd som skaber oplevelser af andethed, men pga. identifikationen af de forskellige grupperinger, er det muligt at undersøge den statistiske forekomst af de forskellige typer adfærd. Fig. 11 angiver hyppigheden af besvarelser i de forskellige grupperinger og det skal understreges at en besvarelse oftest inddeles i mere end en gruppering. Resultaterne viser at Forskelsbehandling (v) optræder i 62 %³⁶ af besvarelsene, mens både Forkert kønsadfærd (x) og Tvivl på evner (u) repræsenteres i 59 % af besvarelsene. Oplevelser om Objektivisering (t) er repræsenteret i 45 %, mens Tid (y) er i 31 % og Bagatallisering (z) er i 21 % af besvarelsene.

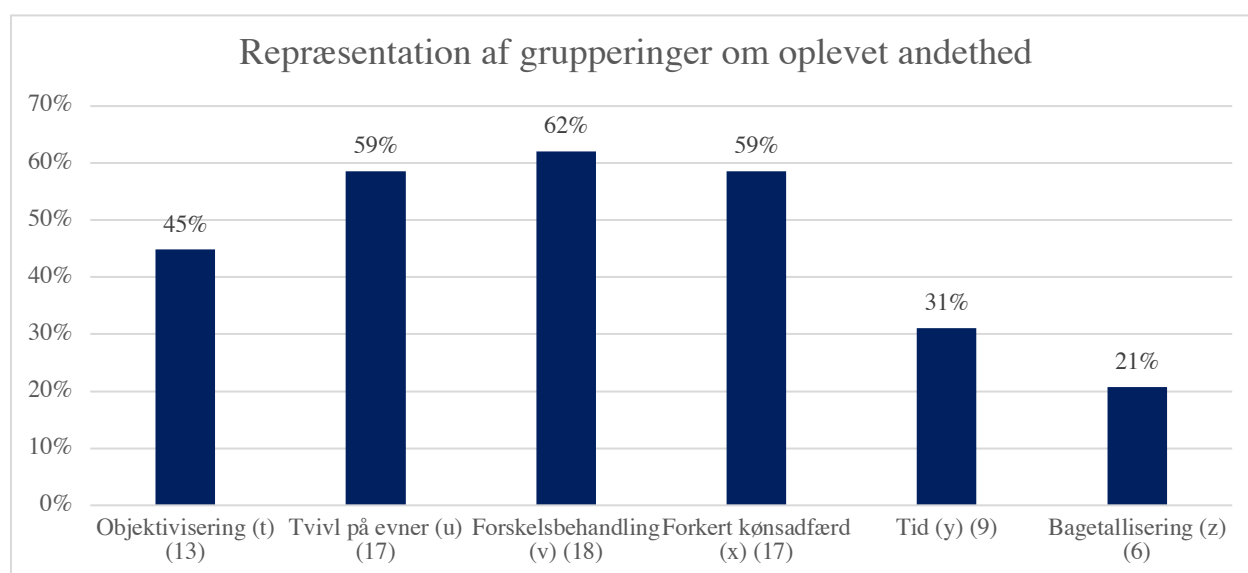

Fig. 11 Procentangivelse af grupperingernes (t-z) repræsentation af 29 besvarelser.

³⁶ Ved at dividere antallet af markeringer pr. gruppering med det samlede antal respondenter angives den procentuelle repræsentation af markeringer i besvarelsene f.eks. Forskelsbehandling (v) har 18 markeringer/29 respondenter=62%

I det kommende afsnit undersøges diskurser i de forskellige dele af musikbranchen for at se forskellen på besvarelsernes indhold i henholdsvis i livemusik, musikformidling og indspillet musik.

4.5.7 Musikbranchens repræsentation i grupperingerne

Fordelingen af antal markeringer i de forskellige dele af musikbranchen (fig. 12), viser at 74 % (59) af alle markeringer er placeret i livemusik, musikformidling har 20 % (16) af markeringerne, mens indspillet musik har 6 % (5) og rettighedsforvaltning 0 %.

Den høje andel af markeringer i livemusik kan skyldes, at størstedelen af respondenterne har sit virke i livemusik og derfor italesætter oplevelser herfra. Det kan også skyldes, at netop enkeltstående grænseoverskridende oplevelser kan være nemmere at huske og italesætte fremfor at beskrive kultur, opdragelse eller subtile oplevelser af andethed. En anden mulighed kan også være, at livemusik er den del af musikbranchen med flest problematisk adfærd og kultur som skaber oplevelser af andethed. Dog kræves resultater fra en undersøgelse med flere respondenter, forinden en sådan konklusion kan drages.

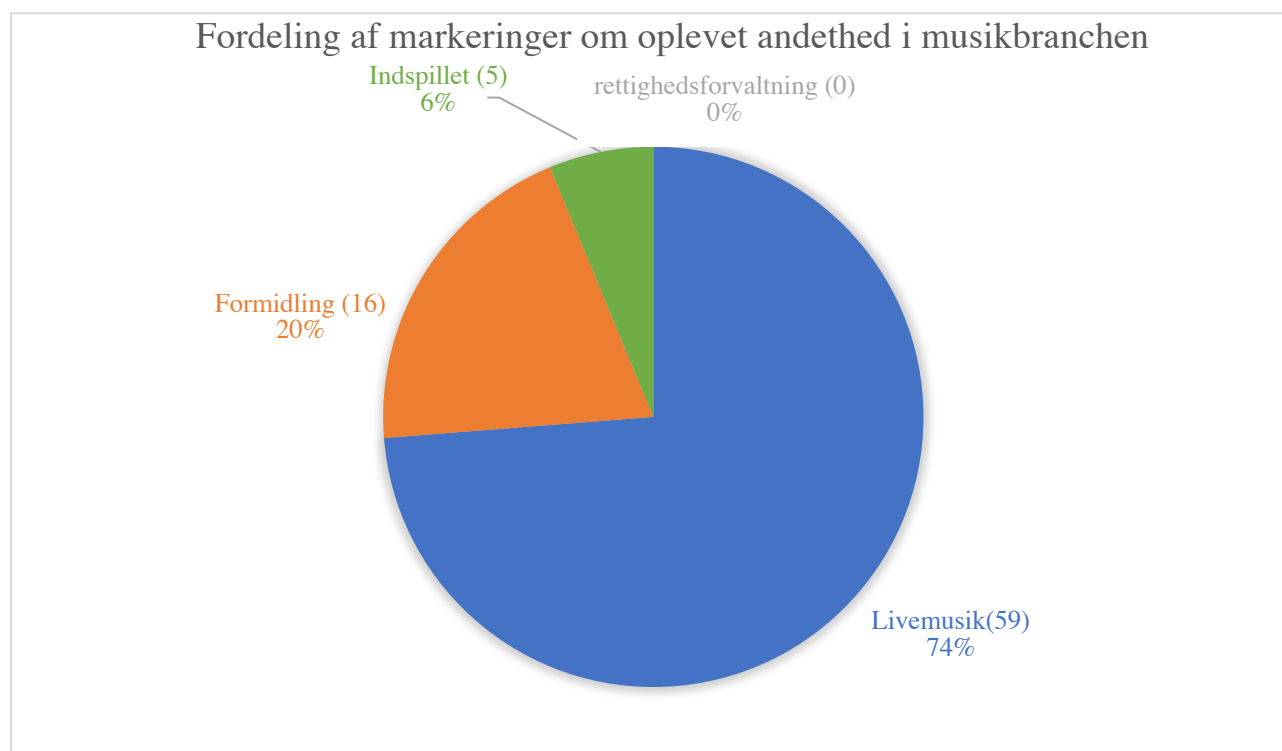

Fig. 12 Fordeling af markeringer af oplevet andethed i musikbranchen fra 29 besvarelser.

I de forskellige dele af musikbranchen, forekommer forskellige diskurser i beskrivelserne af oplevelser i musikbranchen (se tabel på Bilag 9, for samlet oversigt over beskrivelser af oplevet andethed i kategorier af musikbranchen).

I livemusik 20 besvarelser og antallet af markeringer er 59. Fordelingen af markeringerne kan ses på fig. 13, hvor Forskelsbehandling (v) har 24 % af alle markeringerne i livemusik, mens Tvivl på evner (u) har 21 %, har Forkert kønsadfærd (x) og Objektivisering (t) 19 % af alle markeringer i livemusik. Tid (y) markeres i 10 % og Bagatellisering (z) markeres i 7 % af besvarelsene i livemusik.

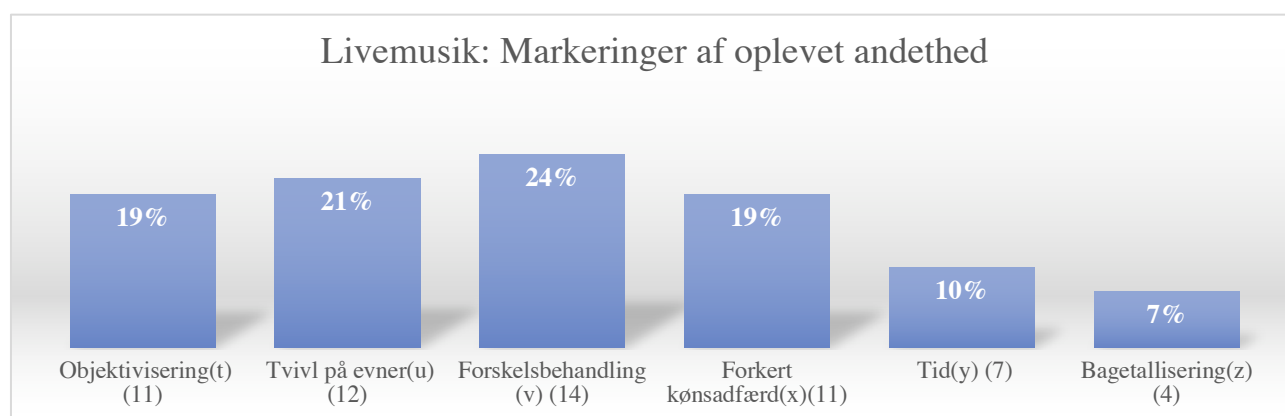

Fig. 13 Livemusik: Fordeling af markeringer i 6 grupperinger (t-z) fra 20 besvarelser.

Ser vi på de overordnede diskurser fra besvarelsene i livemusik beskriver respondenterne oplevelser af, at det feminine køn markeres, seksualiseres, korrigeres og bliver omdrejningspunkt i "humoristiske" situationer. Endvidere beskrives en mistillid til de kvindelige musikudøveres evner, hvilket kan skabe forringede arbejdsbetingelser og kan have indflydelse på de kvindelige aktørers muligheder for at få anerkendelse og jobs på samme vilkår som mandlige kollegaer. Den positive forskelsbehandling skaber tvivl om, hvorvidt kønnet er benyttet som adgangsbillet og om respondenternes evner.

I musikformidling er antallet af markeringer 16 og baseres på 6 respondents besvarelser. På fig. 14 ses at Forkert kønsadfærd (x) har 31 % af markeringerne, mens Forskelsbehandling (v) og Tvivl på evner (u) har 19 %, mens Objektivisering (t) og Bagatellisering (z) begge har 13 % af markeringerne i musikformidling og 5 % af besvarelsene i musikformidling nævner tid. Respondenterne beskrivelse af oplevelser viser, at sprog og sociale rammer kan skabe negative associationer til det feminine køn, og at kvindelige musikudøvere oplever, at deres ord har mindre værdi end deres mandlige kollegaers samtidig med at der opleves eksklusion fra sociale arbejdsfællesskaber. Endvidere opleves forskelsbehandling i fordelingen af arbejdsopgaver og at rygter om kønnet som adgangsbillet,

sår tvivl om de kvindelige musikudøvers evner og musik, hvilket kan forårsage færre jobs, og forringede muligheder for en karriere i musikbranchen.

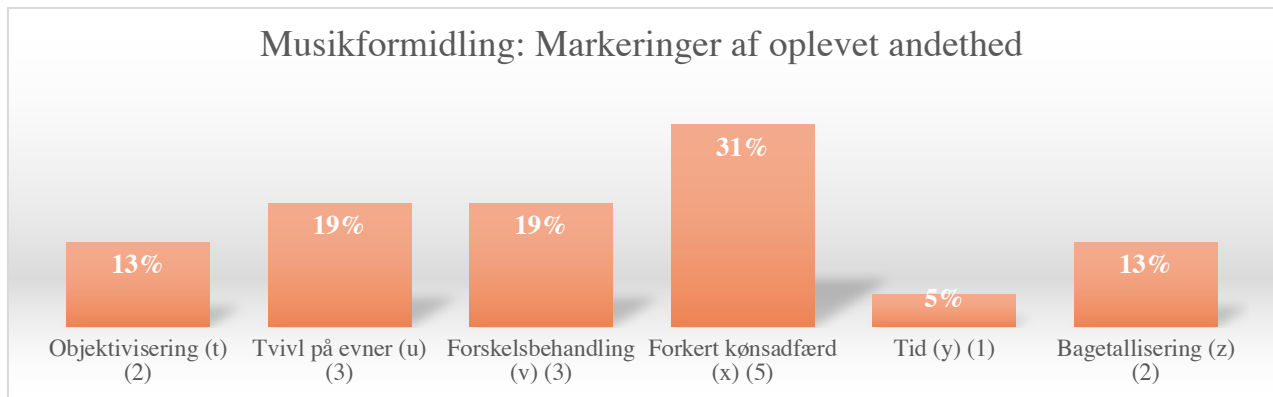

Fig. 14 Musikformidling: Fordeling af markeringer i 6 grupperinger (t-z) fra 6 besvarelser.

Empirien fra indspillet musik er baseret på 3 respondentes besvarelser, hvorfor det ikke giver mening at lave en statistisk fremstilling af resultaterne. I indspillet musik er oplevelser af ikke at få anerkendelse for musikalsk produktion og oplevelsen af ikke at passe ind, tale det rigtige sprog, samt blive ekskluderet fra muligheder i musikbranchen pga. kønnet.

4.5.8 Oplevelser af andethed sammenlignet på tværs af musikbranchen

I dette afsnit afsluttes analysen af oplevet andethed med en figur som kan benyttes til at italesætte forskellige grupperinger af oplevet andethed og hvor de repræsenteres i musikbranchen. Figuren er baseret på foregående resultater og kan bidrage til debatten om, hvordan oplevelser af andethed i musikbranchen kan minimeres igennem navngivning og identifikation af oplevelser af andethed.

Fig. 15 muliggør sammenligninger af resultater på tværs af grupperinger og kategorier af musikbranchen, da figuren tager højde for det varierende antal respondenter kombineret med det varierende antal markeringer i hver gruppering³⁷. Desuden er det vigtigt at understrege, at hver besvarelse kun repræsenterer en kategori (del af musikbranchen), men kan inddeles i mere end en gruppering.

For at eksemplificere læsningen af figuren, bruges Forskelsbehandling (v). De tre farver angiver de 3 kategorier i musikbranchen, mens procentvisningen angiver procentdelen af besvarelser inden for grupperingen. Dvs. at af alle besvarelser i livemusik vil 70 % være repræsenteret i Forskelsbehandling (v), mens af musikformidlings besvarelser vil være 50 % repræsenteret i Forskelsbehandling (v), og i indspillet musiks besvarelser er 33 % repræsenteret i Forskelsbehandling (v).

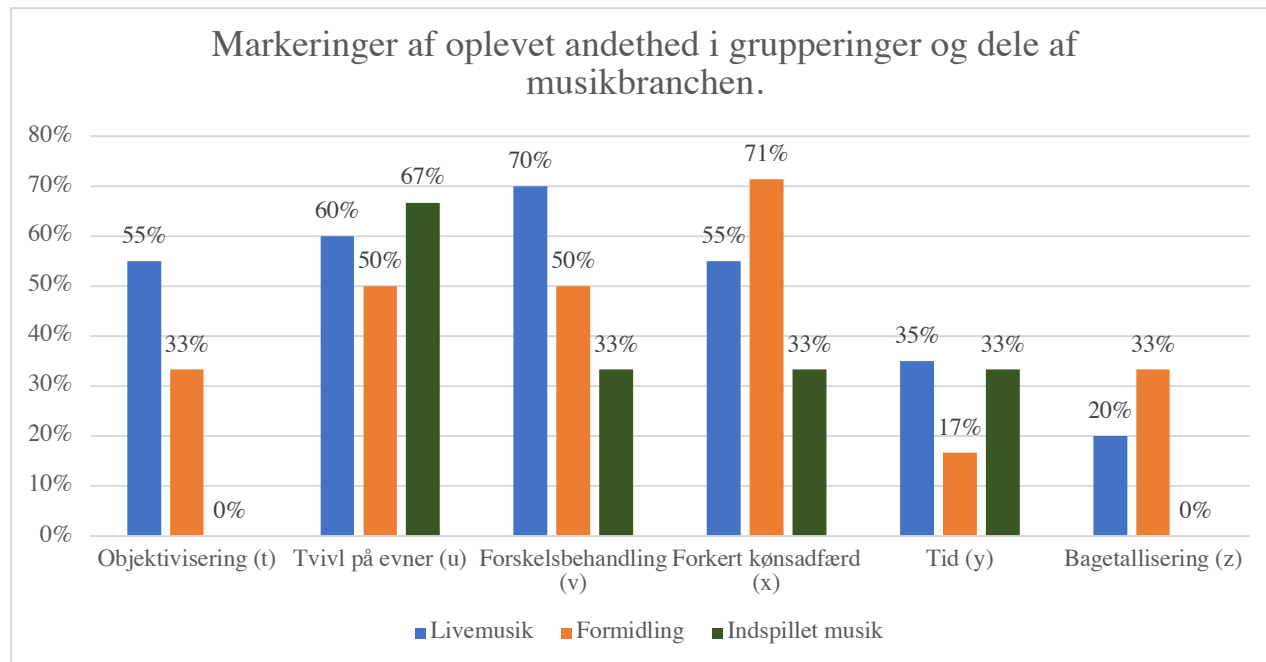

Fig. 15 Oplevelser af andethed (t-z) med sammenligning relation mellem kategorier af musikbranchen fra 29 besvarelser.

³⁷ Ved at dividere antallet af markeringer for hver gruppering, med antallet af respondenter for hver kategori ses en procentangivelse af hver gruppering ift. antallet af respondenter, dvs. f.eks. i indspillet musik ses 2 markeringer i Tvivl på evner (u)/3 respondenter= 67% af besvarelserne i kategorien indspillet musik repræsenteres i Tvivl på evner (u).

Fig. 15 giver en indikation af, hvilke former for oplevet andethed der forekommer i de respektive kategorier af musikbranchen. Ved at have en total oversigt, er det muligt som brancheperson, politiker, musiker eller interesseret udvælge fokuspunkter som man ønsker at forbedre. Hvis f.eks. læseren er musikformidler kan vedkommende vælge at fokusere på at mindske oplevelser af Forkert kønsadfærd (x), ved f.eks. ikke at skabe associationer mellem det feminine køn og en utilfredsstillende performance. Et andet eksempel kunne være en booker fra musikbranchen som vælger forskelsbehandling som et fokuspunkt, og arbejder med ikke at opfordre til adfærd som stiller repræsentanter for det feminine køn i en objektiviseret position. Et tredje eksempel kan være en producer, som gør sig bevidst om sine forventninger til kvindelige samarbejdspartnere og er opmærksom på ikke at behandle de kvindelige samarbejdspartnere anderledes end de mandlige. Dog skal man være opmærksom på, at figuren er et redskab som er skabt på baggrund af 29 besvarelser og præsenterer en metode til at indsamle, opdele og fremvise oplevelser af andethed i musikbranchen. For få en valideret model af fig. 15, bør undersøgelsen udføres med flere respondenter.

Den gennemsnitlige respondents besvarelse af spørgsmål 9 og 10 inddeles i 2,8³⁸ grupperinger, hvilket betyder at GP har oplevelse med Forskelsbehandling (v), Forkert kønsadfærd (x) og Tvivl på evner (u) i musikbranchen.

I dette afsnit har vi set på respondenternes beskrivelser af oplevet andethed i musikbranchen.

Ved at identificere tematikker, skabe grupperinger og inddele besvarelserne i dels grupperinger samt hvilken kategori af musikbranchen som oplevelsen er foregået i, er skabt en metode til at italesætte, navngive og identificere forskellige typer adfærd som skaber oplevelser af andethed. Herfra er skabt en model, hvori aktører fra musikbranchen kan se og udvælge forskellige fokuspunkter at arbejde med.

Da resultaterne er baseret på besvarelse fra 29 respondenter, er resultaterne fremstillet i fig. 15 en indikation på adfærd som skaber oplevelser af andethed i musikbranchen, men hvis fig. 15 skal benyttes i praksis, bør undersøgelsen gentages med flere respondenter.

I det følgende afsnit undersøges respondenternes forslag til tiltag som kan styrke den kønslige diversitet i musikbranchen.

³⁸ Det gennemsnitlige antal markeringer pr. respondent fremkommer ved at dividere det samlede antal markeringer med antallet af respondenter. Dvs. 80 markeringer/29 respondenter= 2,8 markeringer pr. respondent i besvarelser af spørgsmål 9 og 10.

4.6 Tiltag som kan skabe kønslig diversitet i musikbranchen

... diversitet beriger og udvikler dansk musik og musikliv. Mange steder i dansk musikliv er diversitet endnu ikke et aktuelt begreb, og det vil vi gerne gøre op med.

(Dahl et al., 2017, s. 3)

Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik udgav i 2017 et charter, hvis formål var at oplyse og inspirere musiklivet at overveje de gældende forhold og hvordan der kan skabes diversitet i musiklivet (Dahl et al., 2017). Baggrunden for udgivelsen af charteret er 80/20 rapporten ("Kønsbalancen i rytmisk musik," 2012), samt inspirationen af filmbranchens fokus på øget etnisk mangfoldighed og øget kønslig balance.

I dette afsnit behandles respondenternes besvarelser af spørgsmål 11: "Hvilke tiltag tror du kan bidrage til at styrke den kønslige diversitet i musikbranchen?"

Af respondenternes 48 forslag til tiltag er dannet 8 grupperinger (f-m) og hver besvarelse kan repræsentere flere grupperinger (fig. 16).

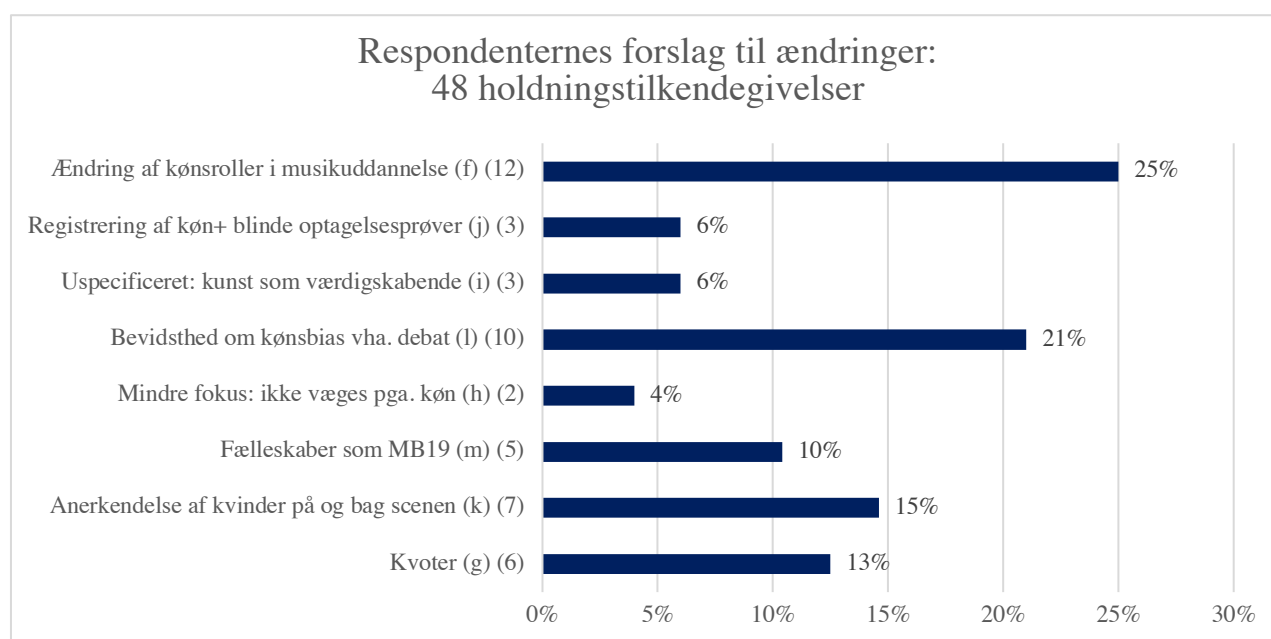

Fig. 16 Respondenternes forslag til ændringer i musikbranchen (f-m) af 31 besvarelser.

Den første gruppering (f) er forslag om ændring af de traditionelle kønsroller i musikuddannelsessystemet vha. rollemodeller og aktiv ændring af kvinderollen i musikundervisningen. Denne gruppering er repræsenteret i 25 % af besvarelserne på spørgsmål 11.

Jeg håber på at være et forbillede som kvindelig instrumentalist (Bilag 5, spm. 11, l. 145) (f)

Jeg synes vi skal starte hos børnene, hvad vi viser dem, hvad vi fortæller dem. Så de ikke vokser op med et billede af at de ikke har noget at gøre på de store scener med et instrument i hånden.

(Bilag 5, spm. 11, l. 135) (f)

Forslagene om at ændre de traditionelle kønsroller i musikundervisning vha. flere kvindelige forbilleder og rollemodeller, er en proces som er i gang med initiativer som f.eks. PigeBeat³⁹, Pop-Pilot⁴⁰ og JazzCamp for Piger⁴¹. Initiativerne er workshops, hvor kvindelige musikalske rollemodeller og de musikinteresserede piger øver og spiller sammen. 11 % af besvarelserne nævner netop Fællesskaber (m) som medvirkende til at gøre en forskel:

Jeg synes allerede at der er gode initiativer så som musikbevægelsen 2019, Hej Søster⁴² og kreative bootcamps så som PigeBeat, PopPilot og Jazzcamp for Piger. (Bilag 5, spm. 11, l. 138) (m)

Om en uges workshop om året er den mest effektive måde at fastholde pigernes interesse i musik kan debatteres, men initiativerne vidner om en bevidsthed om kønsfordelingen i musikbranchen, samt en vilje til at gøre noget for at ændre denne. Dog kan al udvikling af kønslig diversitet ikke udelukkende baseres på projektinitiativer som eks. PigeBeat og JazzCamp for Piger. På musikskoler, musikuddannelser og konservatorier er den daglige kontakt med de aspirerende kvindelige musikere og undervisere, hvor der kan arbejdes med tiltag som kan fordre til øget diversitet i musikbranchen.

21 % af respondenterne mener, at bevidsthedsskabelse (l) om kønsbias vha. debat, er den mest virksomme tilgang, hvilket stemmer overens med Greens overbevisning; "I believe in a non-pragmatic response: an *awareness* of gendered musical meaning and of its influential presence within our musical experiences..." (Green, 1997, s. 257). Mens andre respondenter italesætter kønsfordelingen som et samfundsproblem mere end et branchespecifikt problem:

Jeg tror det er en samfundsopgave. Man kan italesætte kønsdiskrimination i sproget og i vores samfunds kultur. Og prøve at gøre folk opmærksomme på hvordan det de siger og gør påvirker andres følelser og oplevelser i branchen. (Bilag 5, spm. 11, l. 143) (l)

³⁹ PigeBEAT er en musikalsk bootcamp for piger mellem 13-20 år, hvor kvindelige instruktører underviser i sammenspil, sangskrivning og produktion. Bootcampen strækker sig over 3 sammenhængende dage i efteråret. PigeBeat er bl.a. støttet af Statens Kunstfond (Markussen, 2017).

⁴⁰ Pop-Pilot er musiklejligheder for piger i alderen 13-16 år som ledes af kvindelige musikere. Pop-Pilot har eksisteret fra 2012-2019, afvikles i efterårsferien, arrangeres af ROSA (Dansk rock samråd) og er støttet af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik (Trolldoft, 2019).

⁴¹ JazzCamp for Piger er et tiltag, som startede efter udgivelsen af 80/20 rapporten der satte tal på kønsfordelingen i rytmiske musikbranchen i Danmark (Dansk Artist Forbund et al., 2012). JazzCamp for Piger har virket siden 2014 og er et forløb i skolernes vinterferie, hvor piger kan lære at spille jazz. JazzCamp for Piger styres af Jazzdanmark og er bl.a. støttet af en række forskellige fonde og foreninger som Nordeafonden, Tuborgfonden, DMF og Copenhagen Jazz Festival (Danstrup, 2014).

⁴² Hej Søster er en græsrodsbevægelse startet af Maria Apetri, som er kendt under kunstnernavnet Falluah. Bevægelsen består af en playliste, webshop, podcast og en blog som hylder danske kvindelige artister (Apetri, 2019).

I ovenstående citat beskrives en overbevisning om at problematikken ikke kun gælder for musikbranchen, men er en samfundsmæssig problematik som kommer til udtryk gennem sproget. Respondenter tilslutter sig øget bevidsthed om kønsbias, hvilket understøttes af førnævnte charter fra Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik. Statens Kunstfonds projektstøtteudvalg for Musik tilskriver også de ubevidste kønsbias som en af årsagerne til den manglende diversitet og pointerer at virksomheder med fokus på øget diversitet giver bedre omsætning og tjener gennemsnitligt 12,5 % mere end virksomheder med mindst mangfoldighed i ledelsen (Dahl et al., 2017).

I gruppering (k) er 13 % af besvarelsene hvor flere kvindelige kollegaer på og bag scenen foreslår for at øge synligheden og anerkendelse af den kvindelige minoritet i musikbranchen.

mere synlighed, flere rollemodeller - og anerkendelse fra branchen af de kvindelige kollegaer bag scenen (Bilag 5, spm. 11, l. 129) (f) (k)

Af initiativer som arbejder med at øge kvinders synlighed på scenen kan nævnes HUNSOLO⁴³, som arbejder for at skabe koncertkonstellationer med kvindelige artister, mens organisationen WILM⁴⁴ som er en europæisk platform og et online fælleskab for kvinder som, arbejder for at skabe synlighed af kvinder som arbejder bag scenen i livemusik.

Den næste gruppering er indføring af Kvoter (g) som nævnes i 15 % af forslagene. Dog giver en del af besvarelsene giver udtryk for ambivalens overfor konceptet:

Egentlig går jeg ikke ind for kvoter, men faktum er, at stort set alle 'gate keepers' er mænd. Dem som kan afgøre om en kvindelig kunstner kommer i radioen, på festivalprogrammerne, spillestederne, forsider af kulturmagasinerne, om anmeldelsen skal handle om udseendet eller det faglige mm. Så længe det forholder sig sådan er der jo en hypotetisk mulighed for, at kvinder altid vil være underrepræsenteret. Man kan jo se sig om og selv afgøre om man synes det forholder sig sådan - men det er en svær diskussion, for argumenterne (fra mænd) er hver gang om en kvinde dog ikke hellere ville hyres fordi hun er god, og ikke fordi der er sat en kvote. Virkeligheden er bare, at hun ikke bliver hyret. Punktum. (Bilag 5, spm. 11, l. 128) (g)

Så længe størstedelen af gatekeeperne i musikbranchen er mænd, er der ifølge respondenterne en hypotetisk mulighed for forskelsbehandling af kvinder i musikbranchen. Respondenterne italesætter også ambivalens om positiv forskelsbehandling vha. kvoter pga. den medfølgende tvivl om kønnet er årsag til jobbet. Som respondenterne nævner kan indførsel af et kvotesystem, medføre tvivl på den

⁴³ HUNSOLO skaber koncertkonstellationer med skiftende kvindelige musikere og dertilhørende oplæg om køn og musikbranchen, for at skabe fokus på de kvindelige artister i musikbranchen i Danmark (Teglbjærg et al., 2016)

⁴⁴ Se fodnote 20.

kvindelige musikere evner, hvilket er årsagen til at 4 % af respondenterne ønsker et (h) mindre fokus på køn:

At man holder op med at køre kampagner omkring det og bare booker efter talent. Det gør mig i tvivl om jeg bliver booket for mine evner eller for mit cpr-nummer og det underminerer det hårde arbejde jeg har brugt de sidste 10 år på at lægge i min karriere at jeg reduceres til et køn og en statistik. Book efter musikken. (Bilag 5, spm. 11, l. 131) (h)

Jeg tror det irriterer langt flere end det hjælper at der er kvinder der konstant og hele tiden råber op om deres uligheder. Det gør det svært at få øje på de vigtige sager. Jeg tror dog at fordi der konstant og hele tiden er nogen der råber op, har gjort at vi bliver set overhoved. (Bilag 5, spm. 11, l. 124) (h)

Her beskrives oplevelsen af konstante ukoordinerede opråb omkring uligheder, ødelægger muligheden for at gøre en forskel og belyse problematikens relevans.

Et andet forslag er registrering (j) af køn på scenerne og blinde optagelsesprøver til symfoniorkestrer, for at sætte fokus på kønsfordelingen og modvirke ubevidste bias.

* lave standarder som man har gjort i filmbranchen hvor alle led i branchen forpligter sig på at selvangive på diversitetsparametre - både i ledelse, booking, kuratering, produktion etc. (køn, baggrund, etnicitet, seksualitet.) (Bilag 5, spm. 11, l. 127) (j)

Her henvises til filmbranchen, hvor praksis er en registrering af diversitet i forskellige led af produktionen, hvilket skaber bevidsthed om kønsdiversitet (Ørstz-Christensen, 2020).

I (i) er besvarelsene uspecificeret fordi de bl.a. omhandler at tale kunst op som værdigskabende, tildele kulturen flere støttekroner således at indtægter ikke kun kommer fra ølsalg og sexappeal.

Flere støttekroner, så det i mindre grad handler om ølsalg og sexet tøj, men om kunsten. (Bilag 5, spm. 11, l. 132) (f) (i)

I gennemgangen af respondenterne forslag til tiltag som kan styrke den kønslige diversitet i musikbranchen, fremkom 8 grupperinger af respondenterne forslag. Respondenterne forslag vidner om at der eksisterer vilkår i musikbranchen, som ønskes ændret, samt om respondenterne engagement og bevidsthed om tiltag, som allerede skaber forandring. De mange initiativer såsom PigeBeat og Pop-Pilot, er statsstøttet, hvilket vidner om at bevidstheden om kønsproblematikken ikke blot er tilstede i græsrodsbevægelser, men også understøttes af en politisk diskurs om mere kønslig diversitet i musikbranchen.

Gennemsnitligt har hver respondent 1,6 forslag, hvilket betyder at GPs forslag til tiltag, er en ændring af de traditionelle kønsroller i musikuddannelse (f), samt en øget bevidsthed om kønsdiversitet i

musikbranchen (l). I det følgende afsnit belyses respondenternes vurdering af hvad en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen vil betyde på et personlig og professionelt plan.

4.7 Betydning af balanceret kønsfordeling i musikbranchen

I dette afsnit undersøges respondenternes besvarelse af spørgsmål 12: ”Hvad vil en balanceret kønsfordeling i musikbranchen betyde for dig?”

Besvarelserne fortæller dels noget om respondenternes oplevelse af den nuværende tilstand i musikbranchen, samt om deres forestilling om indvirkningen på deres liv ved en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen. For give et overblik over graden af indvirkning på respondenternes liv, er besvarelserne opdelt i 3 grupperinger (se fig. 17): Stor indvirkning på personligt plan/professionelt liv (å), Mindre indvirkning (æ) og ved ikke(ø). Hver besvarelse indgår kun i en gruppering.

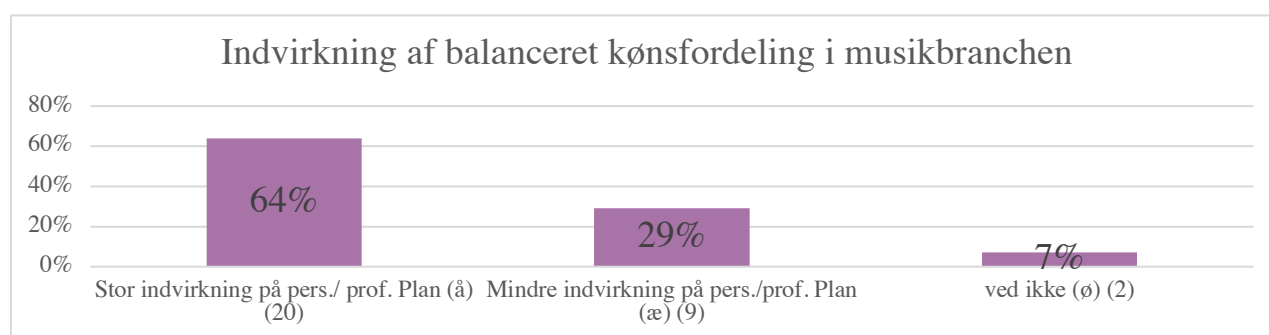

Fig. 17 Inddeling af indvirkningen af en mere balanceret kønsfordelingsrespondenters liv af 31 besvarelser.

I Stor indvirkning på personligt eller professionelt virke (å) er besvarelser, der nævner at en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen vil give mindre stigmatisering og muligheder for at virke i musikbranchen på lige vilkår med de mandlige kollegaer.

At man vil blive taget seriøst ud fra ens evner og ikke valgt fra/til pga. sit køn. (Bilag 5, spm. 156) (å)

Flere af respondenterne nævner forøgelsen af kvindelige samarbejdspartnere og forbilleder, vil øge diversiteten i musikbranchen og medføre et bedre samfund.

Højere kvalitet af musikken som kunstart. Flere talentfulde komponister og musikere der kan leve af deres kunst. Bedre demokratisk samfund der spejles mere mangfoldigt i musikken (Bilag 5, spm. 12, l. 158) (å)

Respondenten nævner at et nuanceret udbud af forbilleder medvirker til at skabe diversitet for ikke kun kvinderne, men også for andre minoriteter i samfundet, hvilket bakkes op af den danske saxofonist Maria Dybbroe der i et interview med avisen Politiken beskriver relevansen af øget diversitet i musikbranchen således:

Det handler også om, at når man står på en scene, formidler man jo nogle historier. Man er rum for en spejling og en refleksion. Folk bruger musik til at lære noget om det at være menneske. På den

måde er det også vigtigt med flere kvinder på scenen i forhold til at inspirere unge kvinder i vores samfund generelt til at tro på, at de har noget at byde på, de har en værdig stemme i vores samfund. (Sørensen, 2019)

Citatet beskriver vigtigheden af repræsentation af kvinder på scenen, fordi det inspirer unge kvinder til at tro på, at de også har en værdigfuld stemme og plads i samfundet. I charteret fra Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik, appelleres der til igangsættelse af flere initiativer og rollemodeller i alle led i musiklivets fødekæde for at skabe et musikliv med større diversitet (Dahl et al., 2017). Besvarelser der ikke nævner en stor virkning af en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen er placeret i (æ).

Jeg ved ikke hvad den gode balance er. Men jeg ved at opbakning og opmærksomhed på feltet af vores mandelige kolleger ville gøre en del også! For mig personligt vil det nok ikke betyde så meget. De fleste af de oplevelser jeg har haft er tilbage i "balle" tiden som for mig er et overstået kapitel! Ift jobsøgning bilder jeg mig ind at som sanger er jeg ikke så udsat!

(Bilag 5, spm. 12, l. 155) (æ)

På fig. 17 ses oversigten over inddelingen, hvor 65 % af respondenterne beskriver at mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen vil have en stor indvirkning på et personligt og professionelt plan, mens 29 % af respondenterne ikke mener, at det vil gøre den store forskel. To respondenter besvarer spørgsmålet med "ved ikke".

I dette afsnit er behandlet respondenternes forestillinger om indvirkningen af en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen. For 65 % vil en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen have en stor indvirkning på et personligt og professionelt plan, mens 29 % ikke mener det vil have den store betydning. Desuden er der en diskurs om at forbedringen af kønsbalancen i musikbranchen vil skabe flere kvindelige forbilleder, samarbejder og en mere nuanceret demografisk repræsentation i branchen vil skabe bedre arbejdsforhold og ultimativt et bedre samfund. For GP vil en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen have en stor indvirkning på personligt og professionelt plan.

4.8 Opsamling på analysen

I gennem analysen har vi dels arbejdet med kvantitativ og kvalitativ empiri fra respondenternes besvarelser. Det maksimale antal besvarelser pr. spørgsmål er 31, mens det færreste antal besvarelser pr. spørgsmål er 27 besvarelser som forekommer ved spørgsmålet om det ugentlige tidforbrug på musikalsk virke. I det følgende opsummeres de mest relevant resultater og overvejelser. Men først gennemgås gennemsnittet af resultaterne for at få et billede af den gennemsnitlige respondent (GP).

Opsamling på GP: GP er 31,9 år, identificerer sig som kvinde og er kommet i kontakt med facebookgruppen MB19 vha. en ven. Hun er musikskaber og arbejder ugentligt 31,7 timer med at fremme sit musikalske virke. GP har oplevet forskelsbehandling i sit musikalske virke og årsagen til indmeldelsen i MB19 er pga. savn af netværk i musikbranchen. GP er tilknyttet livemusik og beskriver musik som en essentiel og uundværlig del af hendes liv. I musik skabes et personligt rum som for GP betyder tryghed og opladning. GP har oplevet Forskelsbehandling (v), Forkert kønsadfærd (x) og Tvivl på evner (u) i Livemusik og foreslår at en ændring af de traditionelle kønsroller i musikuddannelse (f), samt en øget bevidsthed om kønsdiversitet (l) til forbedring af kønsbalancen i musikbranchen. GP vurderer, at en forbedring af kønsbalancen i musikbranchen vil have en stor indflydelse på hendes personlige og professionelle liv.

Kvantitativ empiri: Gennemsnitsalderen for respondenterne er 31,9 år og 97 % af respondenterne identificerer sig som kvinde, mens 3 % identificerer sig som nonbinær. 66 % af respondenterne har angivet ”musikskabende” som deres primære tilknytning til musikbranchen, mens 10 % har angivet formidler, 8 % har angivet PR, 8 % har angivet kulturformidling, 8 % har angivet studerende og 2 % har angivet andet. Den gennemsnitlige respondent arbejder 31,7 timer om ugen med at fremme sit musikalske virke og 90 % har opnået kontakt med facebookgrupperne enten gennem en ven eller vha. opslag på facebook. 84 % af respondenterne angiver at have oplevet forskelsbehandling i musikbranchen, mens 13 % angiver, at de måske har oplevet forskelsbehandling, men ikke har tænkt yderligere over det og 3 % (1 respondent) angiver at have oplevet positiv forskelsbehandling i musikbranchen.

Årsager til indmeldelse: Af årsager til indmeldelse i facebookgrupperne MB19 og DMB, nævner 46 % af respondenterne netværk og fælleskab (b), mens 29 % søgte et debat- og diskussionsforum (c), og 11 % søgte inspiration og forbilleder (a). 11 % (d) blev medlem pga. en uspecificeret invitation, mens 3 % (e) kunne ikke grupperes. I besvarelserne angives et behov for et fælleskab og en søgen inspiration fra andre med samme udgangspunkt. Begge årsager indikerer en bevidsthed at være den

”anden” i musikbranchen og indmeldelsen i facebookgrupper som MB19 og DMB er en måde dels at bekræfte denne selvopfattelse og søge fælleskab og diskussionsforum.

Forbindelse mellem musik og identitet: Den gennemgribende diskurs er at musik er en essentiel del af respondenternes liv og musiks betydning sidestilles musik med respondenternes identitet, minder, dannelse af relationer, personificering af musik og fysiologiske reaktioner som at trække vejret. For 81 % af respondenterne er musik essentiel og livsnødvendig, mens musik for 19 % af respondenterne beskrives som en hobby eller mindre betydningsfuld del af deres liv.

Ved at inddele respondenternes beskrivelse i Ruuds 3 rum, uddybes respondenternes italesættelse af betydningen af musik, hvor 39 % af besvarelserne beskriver musik som et trygt sted (n), beskriver 3 % at musik er deres identitet og sociale relationer (o), mens 7 % beskriver musik som transcenderende oplevelser, som kan give mening og ekstraordinære oplevelser(p). For 52 % af respondenterne er musik også et arbejde eller en levevej (q).

Oplevet andethed i musikbranchen: Igennem analysen er udviklet en metode til at identificere, forstå og gruppere oplevelser af andethed i musikbranchen. De 6 grupperinger er baseret på tematikker identificeret i besvarelserne og af begreber fra den teoretiske ramme.

45 % af besvarelserne er inddelt i grupperingen Objektivisering (t), som er inspireret af Bourdieu og de Beauvoirs beskrivelse af de traditionelle kønsroller gennem historien, hvor manden anses som et aktivt subjekt, og kvinden et passivt objekt, hvor anerkendelsen af kvinden er pga. eksterne værdier såsom udseende (De Beauvois, 1949). I Objektivisering (t) ses respondenternes oplevelser af sexchikane, forskelsbehandling ift. jobsamtale pga. barsel, kommentering på udseendet, køn og sexappeal i ”humoristiske” situationer, uønskede råd fra mandlige kollegaer om måder kvinden kan forbedre sit udseende for at virke mere tiltrækkende for et maskulint publikum, samt seksuelle tilnærmelser fra personer i magtpositioner. Desuden fremkom et dilemma for den kvindelige aktør som må vælge, om hun vil fremstå sexet og modtage kommentarer på udseendet, fremfor på hendes musik eller om hun vil undgå at fremstå sexet og få kommentarer på den manglende feminine fremtoning.

Tvivl på evner (u) er inspireret af Greens beskrivelse af lave forventninger til kvindelige aktører pga. de traditionelle kønsopfattelser. Hvor maskuline værdier kendetegnes med ord som: Handlekraftig, produktiv, kreativ, iderig, teknisk og aktiv, kendetegnes det feminine køn med værdier som: reproduktiv, passiv, omsorgsfuld og empatisk. Når repræsentanter fra det feminine køn udøver adfærd som traditionelt anses for at være maskulin, kan dette virke overraskende og årsag til at respondenterne oplever at deres køn italesættes (Green, 1997). Italesættelserne af udførsel af

maskuline værdier er ofte ubevidste kommentarer fra omverdenen, men kan opleves som *microinsults* af de kvindelige aktører, da hyppigheden af disse oplevelser bidrager til at skabe en oplevelse af andethed. 59 % af besvarelsene er inddelt i Tvivl på evner (u) med oplevelser af lave forventninger til kvindelige aktørers evner ved manglende tiltro til teknisk viden, underminering af stillinger og at den kvindelige aktør skal kæmpe ekstra for chancer. Endvidere er der eksempler på italesættelse af det feminine køn i forbindelse med utilfredsstillende musikalsk performance, og at de kvindelige aktørers ord ikke har samme værdi som de mandlige kollegaers, samt beskrivelse af at mandlige instrumentalister modtager anerkendelse før en kvindelige producer.

62 % er markeret i Forskelsbehandling (v) med oplevelser af manglende adgang til samme goder som mandlige kolleger og positiv forskelsbehandling, som skaber tvivl om kønnet er årsag til succes. Desuden er oplevelser af forskelsbehandling i fordeling af arbejdsopgaver i undervisningssituationer, hvor kvinder tildeles de yngre børn, mens mandlige kolleger tildeles mere prestigefyldte arbejdsopgaver med de ældre elever, samt oplevelser af eksklusion fra sociale sammenhæng og oplevelser af ikke at tale det rigtige sprog eller passe ind.

59 % er inddelt i Forkert kønsadfærd (x), som er inspireret af Bulters beskrivelse afstraffelse af forkert kønsadfærd. Udtrykket forkert udført kønsadfærd, stammer fra queerforskningen (Butler, 1990), hvor begrebet *microassult*, beskriver adfærd eller kommentarer som bevidst søger for at irettesætte adfærd som udføres af det ”forkerte” køn (Nadal et al., 2011). I Forkert kønsadfærd (x) er oplevelser af rygter om, at kønnet er årsag til respondents succes, mens råd og kommentarer på spillestil fra publikum, kan ses som irettesættelse af forkert udført kønsadfærd.

31 % nævner Tid (y) i besvarelsene, hvor 50 % vidner at der er sket forbedringer. En respondent beskriver akkumulationen af oplevelser af andethed som en byrde, hvilket eksemplificerer ”Death by a thousand cuts” (Nadal et al., 2011), hvor individet gentagende gange oplever markeringer af køn, krop eller seksualitet, hvilket kan medføre fravalg af arbejdsfelt og brancher.

21 % er inddelt i Bagatellisering (z) hvor *microinvalidations*, er oplevelser af bagatellisering ved individets italesættelse af sine oplevelser (Nadal et al., 2011). I denne gruppering er også eksempler på, at respondenter benytter referencer til artikler og statistik for at validere og legitimere deres oplevelser.

Ud fra disse grupperingerne er skabt en model, hvori aktører i musikbranchen kan se og udvælge forskellige fokuspunkter at arbejde med. Oplevelserne af andethed er baseret på besvarelse fra 29 respondenter, hvilket betyder at resultaterne som fremstilles i fig. 15, er en indikation på adfærd i

musikbranchen og hvis modellen skal benyttes i praksis, bør undersøgelsen gentages med flere respondenter.

Forslag til tiltag som kan styrke kønslig diversitet i musikbranchen: I gennemgangen af respondenternes forslag til tiltag som kan styrke den kønslige diversitet, fremkom 8 grupperinger. 25 % ønsker ændring af de traditionelle kønsroller i forbindelse med musikundervisning (f), 21 % nævner bevidsthed om kønsbias (l), mens 15 % nævner anerkendelse af kvinder på og bagscenen(k). 13 % nævner kvoter (g), mens 10 % beskriver fælleskaber som MB19 (m) og 6 % foreslår en registrering af køn og blinde optagelsesprøver. 6 % er uspecificeret (i) og 4 % ønsker mindre fokus på køn (h). De mange initiativer som f.eks. PigeBeat og Pop-Pilot, der skal skabe diversitet i musikbranchen er statsstøttet, hvilket vidner om at bevidsthed om kønsproblematikker ikke blot er tilstede i græsrodsbevægelser, men også understøttes af en politisk diskurs om mere kønslig diversitet i musikbranchen.

Forbedret kønsbalances indvirkning: For 64 % af respondenterne vil en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen have en stor indvirkning på et personligt og professionelt plan, mens 29 % ikke mener at det vil have den store betydning. Desuden er en diskurs om at forbedringen af ligestilling i musikbranchen vil skabe flere kvindelige forbilleder, samarbejder og en mere nuanceret demografisk repræsentation i branchen vil skabe bedre arbejdsforhold og ultimativt et bedre samfund.

6. Diskussion

I dette kapitel diskuteres metoden og det empiriske grundlag for projektet, herunder en diskussion af muligheden for at generalisere ud fra resultaterne, overvejelser omkring spørgeskemaets udformning, samt refleksioner over grupperingerne af besvarelsene. Desuden diskuteres resultaterne og udviklingen fra diskussioner i et lukket safe space til en åben samfundsdebat om sproglig italesættelse af kvindelige aktører i musikbranchen.

5.1 Diskussion af det empiriske grundlag

Som beskrevet i metodekapitlet (Bilag 1), ankom blot 11 besvarelser ved 1. opslag i MB19, og 2 besvarelser fra DMB. Med et vedhæftet et billede og en ny indledende tekst, som stiller spørgsmål til om der er forskelsbehandling i musikbranchen, opfordres medlemmerne af MB19 til at modbevise påstanden ved at besvare spørgeskemaet og beskrive deres oplevelser af forskelsbehandling i musikbranchen. Denne opfordring til deltagelse kan have haft betydning for respondenternes besvarelser, hvilket kommer til udtryk i nedenstående citat:

Jeg tror dog at fordi der konstant og hele tiden er nogen der råber op, har gjort at vi bliver set overhoved... Så hvad er rigtigt.. Jeg tror det I gør her har langt større effekt på den lange bane. I råber op, men i en velovervejet og bredt favnende undersøgelse der ender med et speciale der peger i en eller anden retning! Det kan bruges! (håber jeg) (Bilag 5, spm. 11, l. 124) (h)

Det interessante i ovenstående citat er den direkte henvendelsesform i respondentens italesættelse af forventninger til undersøgelsen. Respondenten udtrykker en forventning til undersøgelsen og at den "råber" op om uligheder. Respondenten giver udtryk for en tiltro til, at undersøgelsen kan have en "effekt på den lange bane". Hvor ovenstående citat vidner om en metakommunikation til forskeren bag undersøgelsen og en klar angivelse af en overbevisning om formålet bag undersøgelsen, er det ikke muligt at vide om andre respondenter deler denne respondents overbevisning. De første 13 besvarelser indtræf sig forinden 2. opslag og der synes ikke at være mærkbar forskel i indholdet eller agendaen i besvarelsene. Dog kan formuleringen af den indledende tekst have haft en betydning for respondenternes besvarelser, hvilket indgår i vurderingen om projektets resultater bør generaliseres. Det empiriske grundlag består af respondenter som hovedsageligt (94 %) er fra MB19. MB19 fungerer som et digitalt safe space for medlemmerne. Det er interessant at 29 % søger diskussionsforum og debat, men pga. gruppens krav til køn, kan det maskuline køn ikke deltage i debatten. Dermed kan repræsentanter fra det maskuline køn ikke udfordre synspunkter, hvilket

potentielt kan føre til en ensretning af holdninger. Begrebet confirmation bias beskriver en tendens til lede efter informationer eller holdninger som stemmer overens med ens overbevisning (Casad, 2015). Det er muligt at en hyppig eksponering for emner og holdninger om kønsdiversitet i musikbranchen i MB19, kan have informeret, engageret og bekræftet medlemmerne i at der er kønsproblematikker i musikbranchen. Af denne og førnævnte årsag bør resultaterne fra dette projekt ikke generaliseres til at være et udtryk for den gennemsnitlige kvindelige udøvers oplevelser af andethed i musikbranchen. Dog skal det understreges, at formålet med undersøgelsen var at foretage et pilotprojekt som kunne identificere tendenser i musikbranchen, fremfor en dokumentation af den generelle opfattelse af oplevet andethed blandt samtlige kvindelige aktører i musikbranchen. Derfor mener jeg, at undersøgelsen er berettiget som konstruktiv forskning, der bidrager med en metode og begreber til at identificere og navngive adfærd som kan skabe oplevelser af andethed i musikbranchen.

5.2 Spørgeskema

I spørgeskemaet (Bilag 2) er spørgsmål 9 og 10 formuleret således, at hvis respondenterne ikke har oplevet forskelsbehandling, skal kommentarfeltet efterlades blankt. Ved at efterlade kommentarfeltet blankt, besværliggøres afkodningen af, hvorvidt kommentarfeltet er efterladt blankt intentionelt, eller fordi respondenterne blev forstyrret i sin besvarelse. Dette kan udgås ved at bede respondenterne sætte et "x" i kommentarfeltet. Således tydeliggøres, hvornår respondenterne svarer bevidst og hvornår respondenterne ikke udfylder skemaet. I denne undersøgelse drejer det sig om 2 besvarelser som er udfyldt ved spørgsmål 9. og 10. Da besvarelser i forbindelse andre spørgsmål også er udfyldt, er det derfor umuligt at vide, om de udfyldte besvarelser i spørgsmål 9 og 10 er et udtryk for manglende forskelsbehandling i musikbranchen, eller en forglemmelse fra respondenternes side. For at sikre at statistikken ikke baseres på spekulationer, udgår de to besvarelser derfor fra den statiske behandling af oplevet andethed i musikbranchen.

I denne undersøgelse er 4 maksimale antal af ubesvarede spørgsmål og forekommer ved spørgsmålet om respondenternes ugentligt angivelse af musikalsk aktivitet.

Hvor der i spørgsmål 11 benyttes begrebet "kønslig diversitet", benyttes "balanceret kønsfordeling" i spørgsmål 12. Formidlingen og forståelsen af spørgsmålene ville formentlig lettes at vælge en af førnævnte begreber til begge spørgsmål.

5.3 Inddeling i grupperinger

Respondenternes beskrivelser af musiks betydning blev inddelt i Ruuds rum (Ruud, 2013), men pga. de forskellige længder og manglende uddybning i nogle af respondenternes besvarelser, var det sværere at inddele i Ruuds rum end forventet.

Det fylder hele mit liv, mit personlige og professionelle liv (Bilag 5, spm. 7, l. 56)

Passer denne gruppering i *Det personlige rum* eller *Det sociale rum*? Det ”personlige liv” repræsenterer respondentens private liv, mens det professionelle liv består af interaktion med øvrige aktører i musikbranchen. I processen af at inddele besvarelserne i Ruuds rum, fandt jeg ud af at det kun gav mening af inddele nogle af besvarelserne, resten som enten er for korte eller uspecificeret, er derfor ikke inddelt i Ruuds rum. For at imødekomme problematikken af den manglende mulighed for at inddele alle besvarelser i Ruuds rum, valgte jeg at skabe en gruppering til benævnelsen af arbejde/levevej og to grupperinger, som indikerer respondenternes angivelse af graden af musiks betydning. Ideen om at benytte Ruuds rum som skabelon fungerede ikke efter hensigten i denne undersøgelse, dels pga. af emnet og metoden, som ikke giver forskeren mulighed for at stille uddybende spørgsmål. Desuden indikerer introduktionsteksten, at spørgeskemaet omhandler forskelsbehandling i musikbranchen, og formentlig derfor har respondenterne valgt at formulere sig i kortere vendinger i beskrivelserne af musik betydning, for derefter at uddybe oplevelserne af forskelsbehandling i musikbranchen.

Det var væsentligt lettere at inddele i grupperingerne af oplevet andethed fordi disse tog udgangspunkt i respondenternes beskrivelser af oplevelserne. Fordelen at gruppere besvarelser er at der skabes statistik som kan repræsentere mange respondenter, og synligøre en større mængde af oplevelser. Dog har metoden den ulempe er, at jeg som forsker både danner grupperingerne og fordeler besvarelserne, men ved at gennemgå kriterierne for hver gruppering, skabe transparens omkring metoden (Bilag 5-8), er intentionen at udvikle en metode til at se på fænomenet oplevet andethed i musikbranchen. Samtidig er præmissen for at arbejde med kvalitativ forskning, som nævnt i metodekapitlet, at forskeren aldrig kan stille sig i en objektiv position, men forskerens relationen til feltet vil altid indgå som en del af analysen af emnet (Hastrup, 2015).

Pga. den statiske behandling i fig. 15, hvor det varierende antal respondenter indregnes, hvilket skaber et sammenligneligt grundlag for repræsentationen af markeringer i de forskellige dele af musikbranchen, skabes en ulige vægtning af markeringerne. Hvor markeringer i livemusik består af 59 markeringer, er der blot 5 markeringer i indspillet musik, men begge omregnes til en procentvis angivelse af repræsentationen af markeringer pr. respondent, hvilket betyder at en markering i

indspillet musik vægtes mere end en markering i livemusik. Af denne årsag bør fig. 15 benyttes som en skabelon og en metodisk fremgang til fremtidige studier med væsentligt flere respondenter, fremfor konkret oversigt over repræsentationen af oplevet andethed i de forskellige dele af musikbranchen.

5.4 Diskussionen om lige rettigheder & lige muligheder

Debatten om kønskvoter er en eksemplificering af, hvorledes forskellige parter taler forbi hinanden. Hvor en modpol fastholder, at der er ligestilling pga. de lige muligheder (meritokrati), ser modparten, at skønt der er lige muligheder, behandles af kønnene er forskelligt, hvilket har betydning individets muligheder for at virke i musikbranchen. For at visualisere denne diskussion, har jeg lavet en illustration med udgangspunkt i respondenternes oplevelser af andethed i musikbranchen (se fig. 18).

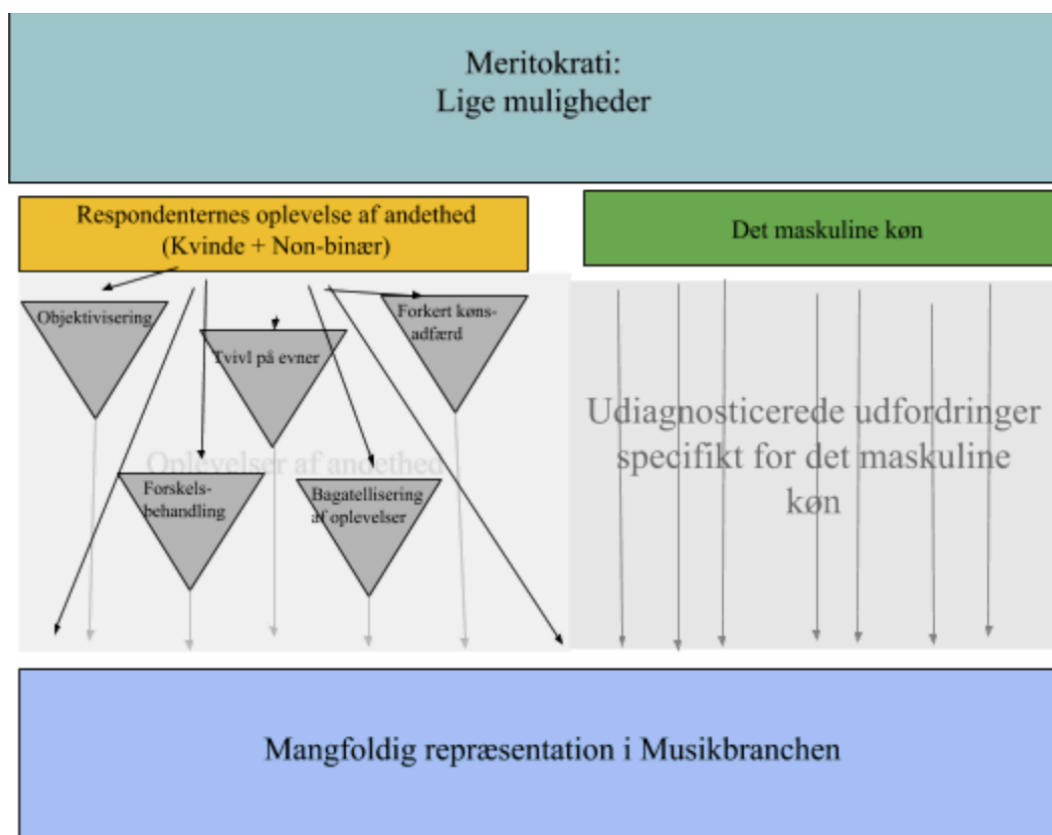

Fig. 18 Illustration over debatten om lige muligheder vs. Lige behandling i musikbranchen.

Illustrationen er baseret på grupperingerne som er fremkommet af respondenternes besvarelser og er en visualisering af de oplevelser af andethed som de kvindelige aktører har beskrevet fra musikbranchen. Illustrationen skal ses som en foreløbig kortlægning af de oplevelser af andethed som de kvindelige og en nonbinær respondent har beskrevet og skulle projektet gentages med omvendte

kønsfortegn, ville der uden tvivl forekomme problematikker, hvor resultaterne kan indsættes ved ”udiagnosticerede udfordringer for det maskuline køn” for at skabe et mere sammenligneligt grundlag mellem kønnene i musikbranchen. Diskussionen om den kvindelige aktør i musikbranchen er særligt udfordret pga. ubevidst adfærd og dannelsen af negative forbindelser mellem det kvindelige køn og musikudøvelse behandles i næste afsnit med eksempler på kvindelige aktører, som italesætter sexistisk adfærd og sproglig omtale i musikbranchen.

5.5 Fra safe space til aktiv deltagelse i åben samfundsdebat

Hvorfor ønsker respondenterne at placere sig i et lukket fælleskab for at diskutere deres oplevelser af andethed, hvor det maskuline køn udelukkes fra debatten? Argumentet for at holde gruppen lukket er for at skabe et safe space for minoriteterne i musikbranchen, hvor der er frihed til at diskutere b.la. oplevelser af andethed i musikbranchen, uden at blive anklaget for at være nærtagende eller at oplevelserne negligeres som enkeltstående tilfælde. Hvis der skal gives et bud på, hvorfor opblomstringen af et fælleskab som MB19 blomstrer op nu, er det interessant at se på en respondents besvarelse:

I de første mange år af min karriere har jeg ikke tænkt længere, end at "sådan er det jo" - men med alderen og tidens tendenser er det så befriende, at der er mere plads og rum til at sige fra overfor disse ting! (Bilag 5, spm. 9, l. 96 (y) (z))

Respondenten oplever en vis åbenhed og nysgerrighed grundet ”tidens tendenser”. Et bud på et afgørende fænomen som har banet vej for disse tendenser, kan være fænomenet #MeToo. Hashtagget #MeToo er en global internetbevægelse, hvor kvinder verden over, beskriver seksuelle krænkelser som de blevet udsat for. Alyssa Milano startede den virale #MeToo-bølge i 2017 som brød igennem i Hollywood med massive beskyldninger om seksuelle krænkelser og sexistisk kultur i filmbranchen. I Danmark har filmselskabet Zentropa, Dansk journalistforbund og forfatterskolen været i søgelyset pga. #MeToo anklager (Stock, 2020).

I musikbranchen i Danmark er der pt. en debat som formentlig er affødt af efterdønninger fra #MeToo bevægelsen, hvor kvindelige aktører fra musikbranchen siger fra overfor anmeldelser, hvor deres køn eller udseende udskammes (Christensen, 2019) & (N. Sørensen, 2020). Den seneste reaktion på anmeldelser kommer fra Jenny Rossander (også kendt under kunstnernavnet Lydmor), hvor hun italesætter en systematisk sexistisk nedgørelse i anmeldelser af musik fra kvindelige musikere skrevet af anmelder Thomas Treo fra Ekstra Bladet (Rossander, 2020).

Og hvad sker der med den 15-årige dreng, som læser det her? Som læser, at kvinder som gruppe kan reduceres til syge kællinger, dumme blondinder og narrefisser? Som får den opfattelse, fra

et stort etableret medie, at kvinder er mindre værd end mænd, og at deres største funktion er at være seksuelt til rådighed. Hvad går han ud og gør med den viden, når han bliver voksen?... Vi skal ikke læse ret langt ned i kommentarsporet, før de første voldtægtstrusler dukker op imod de tre kvinder i Velvet Volume. ... Det her sker på alle hans anmeldelser af kvindelige artister. ... Det er ikke konsekvensløst at tillade det her. Det har meget reelle konsekvenser ude i den virkelige verden. Det har konsekvenser for opfattelsen af kvinder generelt, og det har i særdeleshed konsekvenser for de nye spirende frø af fremtidige kvinder i musikbranchen... De {Ekstra bladet} tjener penge på at fremme sexistisk voldtægtskultur, og det skal stoppe. (Rossander, 2020)

Rossander beskriver Thomas Treos anmeldelser af kvindelige musikere som sexistiske sproglige overgreb, som skaber drama og clickbait⁴⁵ der genererer penge til Ekstra Bladet. En af Rossander pointer er, at tilladelsen af anmeldelser og kommentarer på et medie som Ekstra Bladets hjemmeside, legitimerer sexistiske kommentarer og trusler pga. køn. Hun italesætter at disse anmeldelser indirekte lærer unge drenge og piger, at kvinden er mindre værd end manden og hendes funktion er at være et seksuelt objekt. Rossander anklager i kommentaren Ekstra Bladet for fremme og kapitalisere på en voldtægtskultur og Ekstra Bladets chefredaktør Poul Madsen besvarer kritikken og forsvare Thomas Treo med ordene:

Og det er vel ok, når man er sat til at anmelde. Men det er måske også forbudt midt i en tid, hvor alle står parat til at føle sig krænkede, skriver Ekstra Bladets chefredaktør. (Madsen, 2020)

Poul Madsen italesætter kritikken som en del af en krænkelsekultur⁴⁶ og stiller et retorisk spørgsmål. Diskussionen om krænkelsekultur og sexisme i sproglig omtale ved kvindelige musikere i anmeldelser og udviklingen af sproget i anmeldelser er et interessant emne, som formentlig ikke ophører lige foreløbigt. Det er interessant at følge udviklingen af kønsdebatten og især denne såkaldte 'krænkelsekultur', som ofte benyttes som modargument ved italesættelse af uhensigtsmæssig adfærd

⁴⁵ Clickbait (oversat: klik-madding) er et udtryk for websteders forsøg på at lokke folks nysgerrighed ved at klikke på et link, hvor indholdet ikke er tilfredsstillende ift. forventningerne til overskriften. Overskriften er typisk sensationspræget med det formål at øge antallet af besøgende for at få større reklameindtægt fra annoncører. ("Clickbait," 2018).

⁴⁶ Krænkelsekultur er ord for en samfundsmæssig tendens til at italesætte oplevelser, hvor individet overlever at blive antastet pga. race, etnicitet eller køn. Kritikere kalder dette for en krænkelsekultur, hvor minoriteten påkalder sig ret til at irettesætte majoriteten, når dennes adfærd opleves krænkende. Ordet "krænke" stammer fra det tyske ord krenken som betyder svag eller sygelig. Af andre krænkelssager kan nævnes sagen om den danske sang "Den danske sang er en ung blond pige", hvor en underviser klagede over sangvalget, fordi hun oplevede sangen som ekskluderende (Maach, 2018) eller da en mail med anvisninger om at udklædningstemaer der går på etnicitet, seksualitet, religion ikke bør anvendes til en udklædningsfest for de nye studerende på jura på Københavns Universitet, bliver et om diskuteret emne i medierne (Boier & Jensen, 2018).

i samfundet. Det er muligt at etableringen af MB19 i sommeren 2019, har skabt et forankret fælleskab, som har medført at flere kvindelige aktører (som Rossander) siger fra overfor adfærd der vurderer kvinden på hendes udseende fremfor musik og som skaber en opfattelse af kvinden som den ”anden” i musikbranchen.

5.6 Opsamling på diskussion

I dette kapitel er diskuteret metoden, det empiriske grundlag og resultaterne fra dette projekt.

Generalisering af projektets resultater bør foretages med varsomhed, da målgruppen hovedsageligt er fra den lukkede facebookgruppe MB19, samt pga. 2. introducerende opslag som opfordrer og engagerer respondenterne til at modbevise påstanden om en manglende forskelsbehandling i musikbranchen, hvilket kan have sat aftryk i respondenternes besvarelser.

Pga. behovet for et digital safe space for kvinder, non-binær og transpersoner i musikbranchen blev MB19 skabt i sommeren 2019, og nu mindre end et år senere er medlemstallet på 1315 medlemmer, hvilket kan være en medvirkende årsag til at flere kvindelige aktører i musikbranchen siger fra og deltager i den offentlige debat om køn i musikbranchen.

Håbet er at dette projekt kan bidrage til at identificere, italesætte og diskutere oplevelser af andethed i musikbranchen samt hvilke tiltag der skal igangsættes for at øge diversiteten i musikbranchen.

6. Konklusion

I dette projekt er undersøgt, hvordan kvindelige aktører beskriver forbindelsen mellem identitet og musik, samt hvordan disse beskrivelser knytter sig til oplevelser af andethed i musikbranchen.

Ved distribution af et spørgeskema i facebookgrupperne MB19 og DMB, er kvantitativ og kvalitativ empiri indsamlet fra kvindelige aktører i musikbranchen.

Analysen af den indsamlede empiri fra de kvindelige aktører viser, at 97 % af respondenterne identificerer sig som kvinde og 3 % som non-binær. Gennemsnitsalderen er 31,9 år, mens det gennemsnitlige ugentlige tidsforbrug med musikalsk virke er 31,7 timer. 84 % af respondenterne har oplevet forskelsbehandling i musikbranchen. Af årsager til indmeldelse i MB19 og DMB beskriver 46 % af respondenterne netværk og fælleskab, mens 29 % søger et debat- og diskussionsforum, og 11% søger inspiration og forbillede.

For 81 % af respondenterne er musik en essentiel og uundværlig del af livet, mens 19 % beskriver musik som en mindre betydningsfuld del af livet eller en hobby. Respondenterne sidestiller musik med identitet, minder, livsnødvendige fysiologiske reaktioner såsom at trække vejret eller som et transformativt rum med mulighed for at udtrykke sig frit. 52 % af respondenterne nævner arbejde eller levevej i deres beskrivelser af musiks betydning, hvilket angiver en økonomisk afhængighed af det musikalske virke.

Ud fra respondenternes beskrivelser af oplevet andethed i musikbranchen er identificeret tematikker, som er inddelt i 6 grupperinger, der er baseret på begreber fra den teoretiske ramme:

1) Objektivisering (t) tager udgangspunkt i Bourdieu og de Beauvoirs beskrivelse af de traditionelle kønsroller, hvor det feminine køn anses som et objekt, og det maskuline køn som et subjekt (Bourdieu, 1998). Oplevelser af objektivisering af den kvindelige aktør i musikbranchen repræsenteres i 45 % af besvarelserne, hvor oplevelser af seksuelle tilnærmelser i arbejdsrelationer, sexchikane, markering af udseende og 'humoristiske' kommentarer med seksuelle undertoner, forekommer. Desuden ses uønskede råd fra mandlige kolleger til kvindens udseende eller adfærd som et tegn på, at den kvindelige aktør kan virke mere tiltrækkende på et maskulint publikum.

2) Tvivl på evner (u) er inspireret af Greens beskrivelse af de traditionelle kønsrollers indflydelse på kønsidentitet og adfærd (Green, 1997). Tvivl på respondenternes evner repræsenteres i 59 % af besvarelserne, hvor lave forventninger til det feminine køn kommunikerer gennem *microinsults*, hvilket bl.a. kommer til udtryk gennem manglende anerkendelse af arbejde, evner eller position.

3) Forskelsbehandling (v) repræsenteres i 62 % af besvarelsene og er oplevelser af manglende adgang til goder/muligheder, forskelsbehandling i tildeling af opgaver i undervisningssituationer, samt eksklusion fra sociale sammenhænge og arbejdsfællesskaber pga. en oplevelse af ikke at tale det rigtige sprog eller passe ind.

4) Forkert kønsadfærd (x) repræsenteres i 59 % af besvarelsene og tager udgangspunkt i Butlers beskrivelse af afstraffelse af forkert udført kønsadfærd (Butler, 1990), hvor oplevelser af *microassults* ses ved mistænkeliggørelse af respondenternes succes, muligheder eller jobs ved at beskyldte kønnet for at være adgangsbillet, hvilket skader de kvindelige aktørers renommé.

5) Tid (y) repræsenteres i 31 % af besvarelsene, hvoraf 50 % synes positivt stemt overfor de løbende forandringer, som er sket over tid. En respondent beskriver akkumulationen af oplevelser af andethed, hvilket kan være en eksemplificering af "Death by a thousand cuts", der kan være en medvirkende årsag til den lave andel af kvindelige aktører i musikbranchen.

6) Bagatellisering (z) repræsenteres i 21 % af besvarelsene, hvor *microinvalidations* er oplevelser af italesættelsen af, at kønsproblematikken mødes af bagatellisering og undskyldes som enkeltstående tilfælde. Desuden refererer respondenterne til statistik og forskning for at underbygge oplevelserne af andethed, hvilket vidner om erfaring med mistro overfor italesættelsen af kønsproblematikkerne i musikbranchen.

Ud fra disse 6 grupperinger er skabt en figur, der synliggør repræsentationen af grupperinger i de forskellige dele af musikbranchen. Figuren kan benyttes af aktører indenfor musikbranchen, som ønsker at arbejde med de hyppigst forekomne problematikker i deres del af musikbranchen. Dog bør det nævnes, at undersøgelsen er et pilotprojekt, og da det empiriske grundlag for figuren er baseret på 29 respondents besvarelser, bør der ikke drages generaliserende konklusioner om musikbranchen ud fra resultaterne fra dette projekt.

25 % af respondenterne foreslår en ændring af kønsroller i musikuddannelse, mens 21 % mener at bevidsthed om kønsbias i samfundet kan fremme diversiteten i musikbranchen. 15 % foreslår kvoter, 10 % nævner fællesskaber, 6 % ønsker registrering af køn på scenerne og blinde optagelsesprøver, mens 4 % ønsker mindre fokus på køn. Initiativer som arbejder med at skabe flere kvindelige forbilleder og ændre kønsrollerne i musikbranchen er støttet af statslige kulturfonde, hvilket vidner om en politisk interesse for at understøtte initiativer, som fremmer diversitet i musikbranchen. For 64 % af respondenterne vil en mere balanceret kønsfordeling have en stor betydning, mens 29 % beskriver, at det vil have en mindre eller ingen betydning i deres personlige og professionelle liv.

Resultaterne fra dette projekt viser, at musik for kvindelige aktører i musikbranchen er en essentiel del af deres liv og identitet og i mødet med musikbranchen opleves forventninger til det feminine køns adfærd, hvilket påvirker de kvindelige aktørers muligheder negativt. En oftest ubevidst verbal kommunikation og adfærd udpeger den kvindelige aktør som den ”anden” i musikbranchen, hvilket akkumuleret over tid kan være årsag til, at flere kvinder fravælger en karriere i musikbranchen. De kvindelige aktører foreslår en række forslag, som kan afhjælpe oplevelsen af andethed, herunder flere kvindelige rollemodeller i musikundervisning og en bevidstgørelse om kønsproblematikker i musikbranchen. Dette projekt identificerer problematikker, navngiver de forskellige udtryk af oplevet andethed, samt foreslår en måde at italesætte og skabe bevidsthed omkring kønsproblematikken i musikbranchen. Organisering af fællesskaber som MB19 og respondenternes italesættelse af oplevelser i musikbranchen kan være indikationer på, at forandring allerede er på vej.

For gode initiativer og rollemodeller kan så at sige ”smitte” hinanden og sprede sig som ringe i vandet (Dahl et al., 2017).

Litteraturliste

- Ahmed, S. (2007). A phenomenology of whiteness. *Feminist Theory*, 8(2), 149–167.
<https://doi.org/10.1177/1464700107078139>
- Androcentrisk. (2013). Retrieved May 20, 2020, from Den danske ordbog website:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=androcentrisk>
- Apetri, M. (2019). Hej Søster. Retrieved May 18, 2020, from <https://hejsoester.com/pages/about>
- Augenstein, I. (2019, December 20). Data slår fast: Kvinder er smukke – mænd er rationelle. Retrieved February 1, 2020, from Københavns Universitet website:
https://nyheder.ku.dk/alle_nyheder/2019/08/kvinder-er-smukke-maend-er-rationelle/%0D%0A
- Boier, P., & Jensen, C. (2018). Københavns Universitet forbyder krænkende udklædning. Retrieved May 20, 2020, from <https://www.dr.dk/nyheder/indland/koebenhavns-universitet-forbyder-kraenkende-udklaedning>
- Bonde, L. O. (2009). *Musik og Menneske* (2.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Bourdieu, P. (1998). *Den Maskuline Dominans* (2.). København: Tiderne Skifter.
- Brinkmann, S. (2019). Jeg frygter, at vi forarmer vores sprog, når vi taler om krænkelse som en følelse. Retrieved May 20, 2020, from Politiken website: <https://politiken.dk/kultur/art7070539/Jeg-frygter-at-vi-forarmer-vores-sprog-naar-vi-taler-om-krænkelse-som-en-følelse>
- Burns, C., & Halperin, J. (2019, September 19). Art Agency , Partners Museum Acquisitions of Work by Women Peaked a Decade Ago — and Have Stalled Since Despite talk of progress , just 11 % of all acquisitions have been of work by women. Retrieved October 24, 2019, from Art Agency, Partners website: <https://www.artagencypartners.com/women-study-museums/>
- Busk Olsen, J. (2018, January 23). Den globale elite mødes om ligestilling: I Island har de knækket koden til ligeløn. Retrieved March 3, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/den-globale-elite-moedes-om-ligestilling-i-island-har-de-knaekket-koden-til-ligeloen>
- Butler, J. (1988). Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. In *Theatre Journal*, Vol. 40, No. 4. (Dec., 1988) (Vol. 40, pp. 519–531). Retrieved from file:///Users/fm/Desktop/speciale/17a.Butler.performative[1].pdf
- Butler, J. (1990). *Kønsballade: Feminisme og subversionen af identitet* (2nd ed.). London, New York: Routledge/ forlaget THP 2010.
- Casad, B. (2015). Confirmation bias. Retrieved May 9, 2020, from Britannica website:
<https://www.britannica.com/science/confirmation-bias>
- Castiglione, C. B. (1528). The Book of the courtier. Retrieved May 20, 2020, from <https://warburg.sas.ac.uk/pdf/enh660b2449259.pdf>
- Christensen, K. (2019, November). Kvindelige musikere i opråb: Stop med at anmelde vores kroppe. Retrieved February 22, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/musik/kvindelige-musikere-i-opraab-stop-med-anmelde-vores-kroppe>
- Clickbait. (2018). Retrieved May 1, 2020, from Den Danske Ordbog website:
<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=clickbait>
- Collin, F., & Køppe, S. (2014). *Humanistisk videnskabsteori* (4.). København: Lindhart & Ringhof.
- Crotti, R., Geiger, T., Ratcheva, V., & Zahidi, S. (2019). Global Gender Gap Report 2020. Retrieved March 13, 2020, from http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf
- Dahl, B., Marstal, H., Frej, M., & Al, E. (2017). Fold musik ud! Retrieved October 24, 2019, from Statens Kunstfond website:
https://www.kunst.dk/fileadmin/_kunst2011/user_upload/Billeder/Musik/Andet/Charter_SKF_laeseversion.pdf
- Dansk Artist Forbund, Dansk Musiker Forbund, Danske sangskrivere og Komponister, & DPA. (2012). Kønsbalancen i rytmisk musik. Retrieved January 20, 2020, from <https://docplayer.dk/8643073-Koensbalancen-i-rytmisk-musik.html>
- Dansk Musiker Forbund, Dansk Artist Forbund, Gramex, JazzDanmark, & Dansk Live. (2017). Diversitet i musikbranchen - Mod en bedre kønsbalance. Retrieved October 11, 2019, from http://musikeren.dk/fileadmin/user_upload/billeder/Nyheder/Diversitet_i_musikbranchen_-

Mod_en_bedre_koensbalance_FINAL.pdf

- Danstrup, W. (2014). Jazzcamp for piger. Retrieved May 18, 2020, from Jazzdanmark website: <http://www.jcfp.dk/>
- De Beauvois, S. (1949). *Det andet køn - (bind 3)*. København: Tiderne Skifter.
- DeNora, T. (2000). *Music in Everyday Life*. Cambridge: Cambridge University Press
- DeNora, T. (2006). "Music and Self-Identity." *I Popular Music Studies Reader* (B. Andy, B. o Shank, & J. Toynbee, Eds.). London: Routledge.
- Ellegaard, C. (2018, March 1). Roskilde Festival om manglende ligestilling på scenen: Svært at booke nok kvinder. Retrieved February 10, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/musik/roskilde-festival-om-manglende-ligestilling-paa-scenen-svaert-booke-nok-kvinder>
- Fanon, F. (1952). Black skin, white masks. Retrieved May 22, 2020, from https://monoskop.org/images/a/a5/Fanon_Frantz_Black_Skin_White_Masks_1986.pdf
- Friss, R. (2019, April 15). Mænd ansætter stadig mænd på de danske universiteter. *Information*. Retrieved from <https://www.information.dk/indland/2019/04/maend-ansætter-stadig-maend-paa-danske-universiteter>
- Frith, S. (1996). "Music and Identity." *I Questions of Cultural Identity* (S. Hall & P. du Gay, Eds.). London: SAGE Publications.
- Gabrielsson, A. (2011). *Strong experiences with Music: Music is much more than just music* (2.). New York: Oxford University Press.
- Geil, N. C. (2019). Kvinder i Centrum. Retrieved November 20, 2019, from Forbrændingen website: <https://forbraendingen.dk/kvindericentrum/>
- Glavid Bo, I., Christensen, A.-D., & Thomsen, T. (2016). *Narrativ forskning: tilgange og metoder* (1.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Gravesen, F., & Knakkegaard, M. (2005). *Gads Musik Leksikon*. Gads Forlag.
- Green, L. (1997). *Music, Gender, Education*. New York: Cambridge University Press.
- Harris, M. (2015). What's a 'safe space'? A look at the phrase's 50-year history. Retrieved May 7, 2020, from Slinter website: <https://splinternews.com/what-s-a-safe-space-a-look-at-the-phrases-50-year-hi-1793852786>
- Hastrup, K. (2004). *Viden om verden: En grundbog i antropologisk analyse*. Hans Feitzels forlag.
- Hastrup, K. (2015). *Feltarbejde: Kvalitative metoder* (Brinkmann). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hayes, J. (2019). The Gender Play Gap Breaking down Men vs Women's Performance on Music Charts. Retrieved April 23, 2020, from Chartmetric website: <https://blog.chartmetric.io/the-gender-play-gap-7f5e3a1b0066>
- Heinskou, Marie, et al. (2017). Seksuelle krænkelser Omfang og karakter. Retrieved April 22, 2020, from Det Kriminalpræventive Råd website: https://www.dkr.dk/media/12694/seksuelle_kraenkelser.pdf
- Jørgensen, M. W., & Philips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag.
- Jul Jacobsen, S., Heegaard klynge, A., & Holt, H. (2013). Øremærkning af barsel til fædre. Retrieved April 10, 2020, from https://pure.vive.dk/ws/files/202988/1322_Barsel_til_faedre.pdf
- Kaas, M. (2020). Woman in Live Music. Retrieved February 18, 2020, from <https://womeninlivemusic.eu/>
- Koefoed, & Simonsen. (2010). "Den fremmede", *byen og nationen*. Roskilde: Roskilde Universitets Forlag.
- Kønsbalancen i rytmisk musik. (2012). Retrieved February 3, 2020, from <https://docplayer.dk/8643073-Koensbalancen-i-rytmisk-musik.html>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview* (2.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, J. (2018). Arbejde. Retrieved May 14, 2020, from Kvininfo website: <https://www.kvininfo.dk/side/1043/>
- Lauesen, T. (2006). Foucault, Michel. Retrieved May 20, 2020, from <https://www.leksikon.org/art.php?n=885>
- Libermann, M. (2014). Men interrupt more than women. Retrieved September 25, 2019, from <https://language.log.ldc.upenn.edu/nll/?p=13422%0D%0A>
- Lous, E. (2011). Dansk Kvindesamfund 1871-. Retrieved May 14, 2020, from danmarkshistorien.dk website: <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/dansk-kvindesamfund-1871/>

- Lungaae, U. (2018). Tre-trins-guide til udvikling af personaer. Retrieved May 10, 2020, from Publico website: <https://content.publico.dk/publico-bloggen/den-store-guide-til-udvikling-af-personas>
- Maach, M. (2018). Underviser på CBS følte sig krænkede over "Den danske sang er en ung blond pige." Retrieved May 20, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/underviser-paa-cbs-foelte-sig-krænket-over-den-danske-sang-er-en-ung-blond-pige>
- Madsen, F. (2020, May 30). Kendt musiker langer ud efter Ekstra Bladet: - Tag ansvar for jeres sexistiske anmelder. Tv2. Retrieved from <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2020-05-30-kendt-musiker-langer-ud-efter-ekstra-bladet-tag-ansvar-for-jeres-sexistiske>
- Madsen, W. J. (2020, February 10). 'Kvinder i sport anerkendes stadig ikke som ligeværdige': Tre generationer af kvindekamp på og uden for banen. DR. Retrieved from <https://www.dr.dk/sporten/webfeature/kvinderisport?nolp>
- Markussen, K. B. (2017). PigeBEAT. Retrieved December 13, 2019, from <http://pigebeat.dk>
- Marstal, H. (2010, October 3). Køn, fordomme og rock'n'roll. Retrieved March 11, 2020, from Information website: <https://www.information.dk/henrik-marstals-blog/2010/10/koen-fordomme-rocknroll>
- Minoritet. (2003). Retrieved May 20, 2020, from Den danske ordbog website: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=minoritet>
- Mokoena, T. (2018, November 6). Derfor vil festival-lineups fortsat savne kvinder, selv om musikverdenen er blevet digital. Retrieved March 2, 2020, from Vice website: <https://www.vice.com/da/article/evwjye/derfor-vil-festival-lineups-fortsat-savne-kvinder-selv-om-musikverdenen-er-blevet-digital>
- Mørck, L. L. (2005). Marginalisering. Retrieved May 20, 2020, from leksikon.org website: <https://www.leksikon.org/art.php?n=5020>
- Nadal, K. L., Issa, M. A., Leon, J., Meterko, V., Wideman, M., & Wong, Y. (2011). Sexual orientation microaggressions: "Death by a thousand cuts" for lesbian, gay, and bisexual youth. *Journal of LGBT Youth*, 8(3), 234–259. <https://doi.org/10.1080/19361653.2011.584204>
- Okkels, I. (2020, January 13). Kvinderne i Arkivet. *Seismograf*. Retrieved from <https://seismograf.org/artikel/kvinderne-i-arkivet>
- Olsen, H. (2006). Guide til gode spørgeskemaer. *Afdelingen for Socialpolitik Og Velfærdsydelser*. Retrieved from https://pure.vive.dk/ws/files/258013/0611_Guide_til_gode_Spoergeskemaer.pdf
- Ørstz-Christensen, M. (2020, February 28). Nu skal der tælles kvinder i danske film: "Jeg kan ikke argumentere for, at mænd er bedre til at lave film." Retrieved February 28, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/nu-skal-der-taelles-kvinder-i-danske-film-jeg-kan-ikke-argumentere-maend-er-bedre-til>
- Otte, A. A. (2013). Musikken i Grønland og Grønland i musikken Om sted og globalisering i musik fra Grønland. Retrieved February 2, 2020, from <http://greenlandicpopularmusic.com/wp-content/uploads/2013/12/Musikken-i-Grønland-og-Grønland-i-Musikken6.pdf>
- Pedersen, G. (2006). Simone de Beauvoir. Retrieved February 17, 2020, from leksikon.org website: <https://www.leksikon.org/art.php?n=270>
- Pedersen, R. R. (2018). Musikbranchen i Danmark. Retrieved February 26, 2020, from Dansk Musikforskning Online website: http://www.danishmusicologyonline.dk/arkiv/arkiv_dmo/dmo_saernummer_2018/dmo_saernummer_2018_musikkens_institutioner_07.pdf
- Pelly, L. (2018, June). Sexim on spotify. Retrieved February 11, 2020, from Baffler website: <https://thebaffler.com/latest/discover-weakly-pelly>
- Pérez-montoro, M., & Codina, L. (2017). *Navigation Design and SEO for Content-Intensive Websites: Persona Method*. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/book/9780081006764/navigation-design-and-seo-for-content-intensive-websites#book-info>
- Poulsen, M.-B., Pollmann-Larsen, M., & Hansen, J. (2019). Wake Up Denmark! Denmark Is Forfeiting the Value of Workplace Diversity. Retrieved March 24, 2020, from https://image-src.bcg.com/Images/Wake-Up-Denmark_tcm22-215573.pdf
- Rambøll. (2020). SurveyXact. Retrieved February 10, 2020, from <https://www.surveyxact.dk/>
- Ravn, A.-B. (2005). Hverken lighed eller anerkendelse? Retrieved May 14, 2020, from Kvinder, Køn &

- Forskning Nr. 4 2005 website: <file:///Users/fm/Downloads/28106-Artikeltekst-65223-1-10-20130506.pdf>
- Ringsager, K. (2015). *RAP, RETTIGHEDER, RESPEKT. En musikalsk antropologi om medborgerskab, kosmopolitisme og brune rappere i Danmark*. Københavns Universitet.
- Ringsager, K. (2016). *Danmark som vi kender det. Forhandlinger af medborgerskab og andethed i rap og hiphopmusik. Perspektiver på dansk populærmusikkultur efter 2000* (M. Krogh & B. S. Pedersen, Eds.). Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Roliggard, S. (2019, March 7). Kvindelige sangskrivere får færre og færre Koda-penge. Retrieved March 3, 2020, from Politiken website: <https://politiken.dk/kultur/art7074007/Kvindelige-sangskrivere-faar-faerre-og-faerre-Koda-penge>
- Rosenbeck, B., & Jacobsen, G. (2017). Kvindehistorie. Retrieved May 14, 2020, from Den store danske website: http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Diverse_historie/Kulturhistorie-_middelalderen/kvindehistorie
- Rossander, J. (2020, May 29). LYDMOR-KOMMENTAR: Så er det nok, Ekstra Bladet. Retrieved May 29, 2020, from Gaffa website: https://gaffa.dk/artikel/143641/lydmor-kommentar-sa-er-det-nok-ekstra-bladet/?fbclid=IwAR2OW6UU4yqPyfZ6pQmdZYXn7vfaT821pPSXQV6skp2z2Uw7t_K_EO-mhk
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Safe space. (2020). Retrieved January 20, 2020, from Merriam-Webster website: [https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe space](https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space)
- Samuel, S. (2020, February 12). Women in science are up against a lot of unconscious bias. Here's how to fight it. *Vice*. Retrieved from https://www.vox.com/future-perfect/2019/8/28/20833505/women-science-unconscious-gender-implicit-bias-study?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=vox.social&utm_content=voxdotcom&fbclid=IwAR1IZoWfLt0S6xcjAtXZdFTy7vQIq49gwZLEY0z2wyigedTbbDeRwy
- Sørensen, D. (2019, February 2). »Det er et demokratisk problem, at der kun er få kvinder i rytmisk musik«. Retrieved November 10, 2019, from Politiken website: <https://politiken.dk/kultur/musik/art7026128/»Det-er-et-demokratisk-problem-at-der-kun-er-fa-kvinder-i-rytmisk-musik«>
- Sørensen, M., & Severin-Nielsen, J. (2016). Diversitet i Musikbranchen. Retrieved February 27, 2020, from facebook website: <https://www.facebook.com/groups/1610043142625187/about/>
- Sørensen, N. (2020, May 30). Dansk søstertrio har fået nok: "Er du for maskulin, er der ingen, der vil kneppe dig." Retrieved May 30, 2020, from DR website: <https://www.dr.dk/musik/dansk-soestertrio-har-faaet-nok-er-du-maskulin-er-der-ingen-der-vil-knepe-dig>
- Spotify Listening Patterns by Gender. (2020). Retrieved April 23, 2020, from Spotify listening data website: http://everynoise.com/gender_tldr.html
- Stock, M. (2020). MeToo (#MeToo). Retrieved May 20, 2020, from Faktalink website: <https://faktalink.dk/metoo-metoo>
- Stokes, M. (1994). *Ethnicity, Identity and Music: The Musical Konstruktion of Place* (1.). Oxford: Berg Publishers.
- Teglbjærg, K. S., Jacobi, N., & Poulsen, A. (2016). HUNSOLO. Retrieved March 4, 2020, from Hunsolo hjemmeside website: <https://www.hunsolomusic.com/om/index.html>
- Thomsen, R. B. (2019, December 16). Nyt netværk for kvinder er en bragende succes. Retrieved April 30, 2020, from Musikeren DMF website: https://issuu.com/dmfkbh/docs/musikken_3.19_issuu
- Troldtoft, D. (2019). Poppilot. Retrieved May 4, 2020, from ROSA website: <https://rosa.org/pop-pilot/>
- Udenrigsministeriet. (2019). LOV nr 487 af 30/04/2019: Bekendtgørelse af lov om ligestilling af kvinder og mænd. Retrieved May 6, 2020, from Ministeriet for Ligestilling og Kirke, j.nr. 2013-967 website: <https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=160578>
- Wallevik, K. (2019). *Flow or stop ? Culture matters in P3 's music radio production*. Københavns Universitet.
- Werner, A. (2020). Organizing music, organizing gender: algorithmic culture and Spotify recommendations. *Popular Communication*, 18(1), 78–90. <https://doi.org/10.1080/15405702.2020.1715980>
- What is Gender Bias ? (2020, March 10). Retrieved March 15, 2020, from Diversity a world of change

- website: <https://www.diversity.com/page/What-is-Gender-Bias>
- Whiteley, S. (2000). *Women and popular music: Sexuality, Identity and Subjectivity* (1.).
<https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Wilken, L. (2006). Bourdieu for Begyndere. Retrieved February 2, 2020, from
<https://www.ffd.dk/media/13667/wilken-bourdieu-for-begyndere.pdf>
- Wulff, C. (2016). Meritokrati. Retrieved May 30, 2020, from Den danske ordbog website:
<https://denstoredanske.lex.dk/meritokrati>
- Zuleta, L., & Laage-Petersen, J. (2001). Begrebskatalog: Drop Diskrimination (M. Zarrehparvar, Ed.).
Retrieved March 15, 2020, from
<https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/begrebskatalog20-20drop20diskrimination.pdf>

Bilag

Bilag 1 Indledende tekst til 1. og 2. facebook opslag.

Frida Hedevang Malmø har delt et [link](#).
11. februar kl. 15.18

Kære medlem af Musikbevægelsen af 2019 🍀

I forbindelse med speciale ved Aalborg Universitet indsamles fortællinger om forskelsbehandling i musikbranchen, for at få et overblik over om, hvor, hvornår og hvordan man som kvinde, non-binær, transperson eller mand oplever forskelsbehandling i musikbranchen.

Der er plads til **alle** fortællinger!

Undersøgelsen er anonym og hvis du ønsker det, kan du få tilsendt et link til det færdige speciale.

Jeg håber at du har lyst til at bidrage med din fortælling!

Mvh
Frida Hedevang Malmø
Specialestuderende ved Musikuddannelsen
Aalborg Universitet
<https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=EXW28G7KJP1J>

SURVEY-XACT.DK
www.survey-xact.dk

Frida Hedevang Malmø 😊 føler sig taknemlig.
21. februar kl. 11.40

Er det mig der ser spøgelse?

Eller er mænd og kvinder ligestillet i musikbranchen?

Er debatten om køn forældet og unødvendig?

Hvad oplever du?

Jeg skriver speciale om forskelsbehandling i musikbranchen, men mangler din fortælling for at vise om der overhovedet er forskelsbehandling?!

Vær med her:

<https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=EXW28G7KJP1J>

Spørgeskemaet tager 5-10 min og er anonymt!

Tusind tak for din hjælp!

Mvh

Frida Hedevang Malmø

Specialestuderende ved Musikuddannelsen

Aalborg Universitet

Bilag 2 Spørgeskemaet**Forskelsbehandling & musikbranchen**

Kære medlem af musikbevægelsen 2019

De seneste par måneder har budt på artikler og fortællinger fra forskellige aktører i musikbranchen, som beskriver forskelsbehandling.

Undersøgelsen er datagrundlag for speciale om oplevelsen af forskelsbehandling i musikbranchen i DK ved Aalborg Universitet og alle besvarelser behandles anonymt.

Spørgeskemaet tager ca. 5-10 min.

Mange tak for din hjælp og tid!

1) Hvilket køn identificerer du dig med?

- (t) ☐ Kvinde
- (u) ☐ Non-binær
- (v) ☐ Transperson
- (x) ☐ Mand

2) Hvad er din alder?

3) Hvad er din primære tilknytning til musikbranchen?

- (t) ☐ Musikskabende (producer, komponist, sangskriver, musiker, performer etc.)
- (u) ☐ Formidler (underviser, foredragsholder, forsker)
- (v) ☐ PR (Booking, mangement, SoMe, label etc)
- (x) ☐ Kulturformidling (Kulturhuse, event, musikhuse)
- (s) ☐ Studerende (Universitetet, Konservatoriet, Sonic Collage, MGK, lærerseminariet etc)
- (z) ☐ Andet (uddyb gerne) _____

4) Gennemsnitligt, hvor mange timer om ugen vil du anslå du bruger på at arbejde med/fremme dit musikalske virke? (skrive musik, indspille, spille koncerter, mixe, lave PR, udgive, booking etc.)

5) Hvordan hørte du om musikbevægelsen 2019?

- (t) ☐ Gennem en ven
- (u) ☐ Via opslag på facebook
- (v) ☐ Andet? (uddyb gerne) _____

6) Hvorfor blev du medlem af MB19?(hvis du ikke er medlem, efterlad da feltet blankt)

7) Hvilken betydning har musik for dig?

8) Har du oplevet forskelsbehandling i musikbranchen pga. dit køn?

- (t) ☐ Ja
- (u) ☐ Nej aldrig.
- (v) ☐ Måske det har jeg aldrig tænkt over?
- (x) ☐ Nej jeg har ikke oplevet forskelsbehandling i musikbranchen, men i....
(udbyd gerne hvor og hvordan) _____

9) Hvornår oplevede du forskelsbehandling?

(Hvis du ikke har oplevet forskelsbehandling, efterlad da kommentarfeltet blankt)

10) Hvordan oplevede du denne forskelsbehandling?

(Beskriv gerne situationen, din oplevelse og hvorfor du følte dig forskelligt behandlet)

(Hvis du ikke har oplevet forskelsbehandling, efterlad da kommentarfeltet blankt)

11) Hvilke tiltag tror du kan bidrage til at styrke den kønslige diversiteten i musikbranchen?

12) Hvad vil en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen betyde for dig?

Opfølgning:

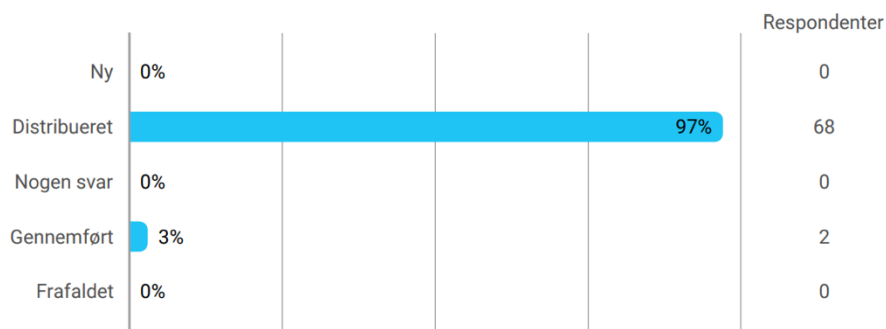
Har du kommentarer eller spørgsmål til undersøgelsen?

(t) ☐ Nej
(u) ☐ Ja _____

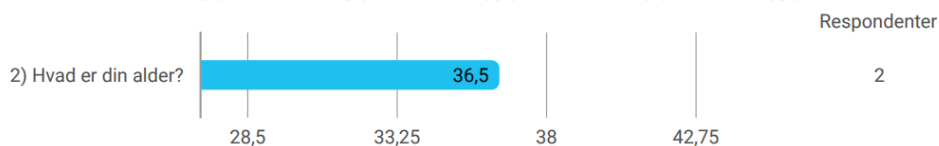
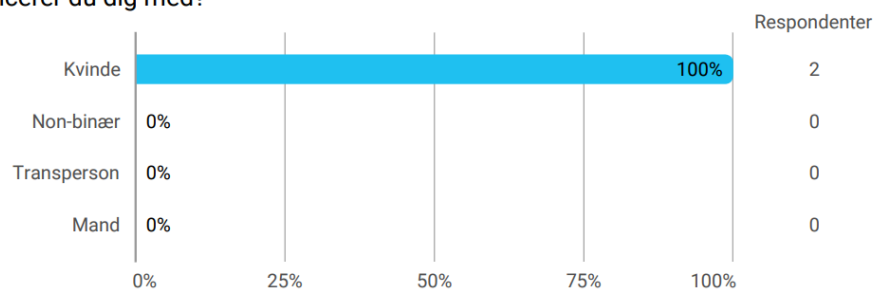
Mange tak for din tid og hjælp!

Har du mere at fortælle eller ønsker du link til det færdige speciale, så skriv til: fmalma12@student.aau.dk

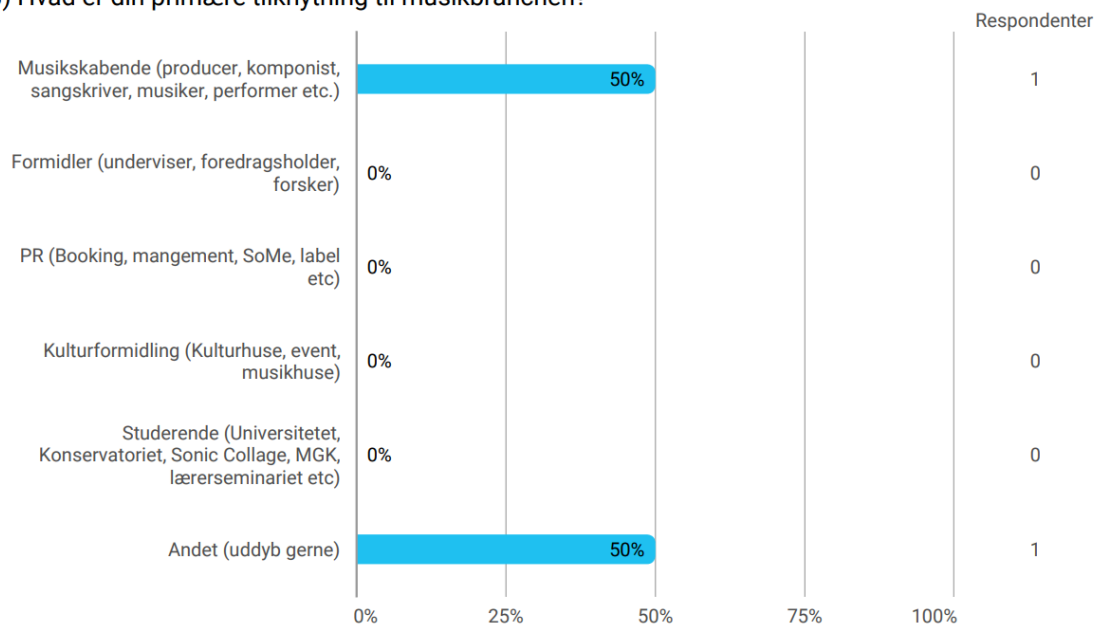
Bilag 3 Diversitet i musikbranchen: kvantitativ del

1) Hvilket køn identificerer du dig med?

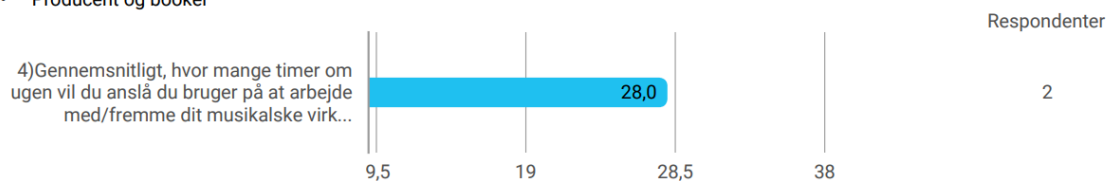

3) Hvad er din primære tilknytning til musikbranchen?

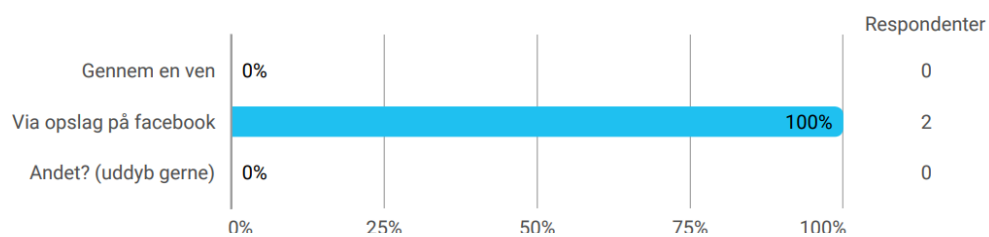

3) Hvad er din primære tilknytning til musikbranchen? - Andet (uddyb gerne)

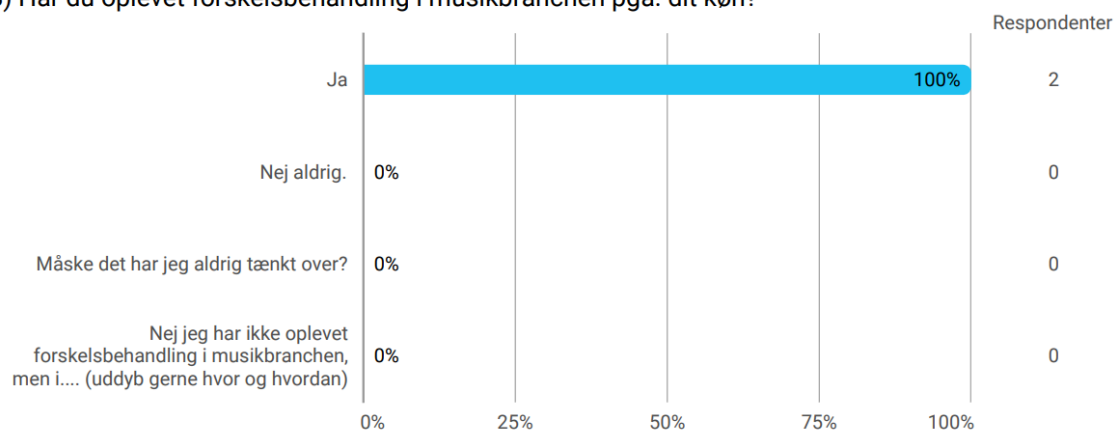
- Producent og booker

5) Hvordan hørte du om Diversitet i musikbranchen?

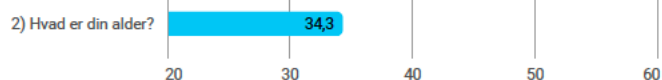
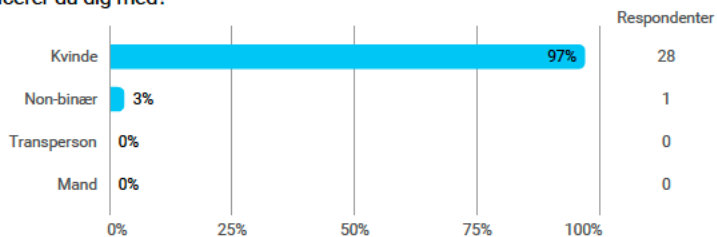
8) Har du oplevet forskelsbehandling i musikbranchen pga. dit køn?

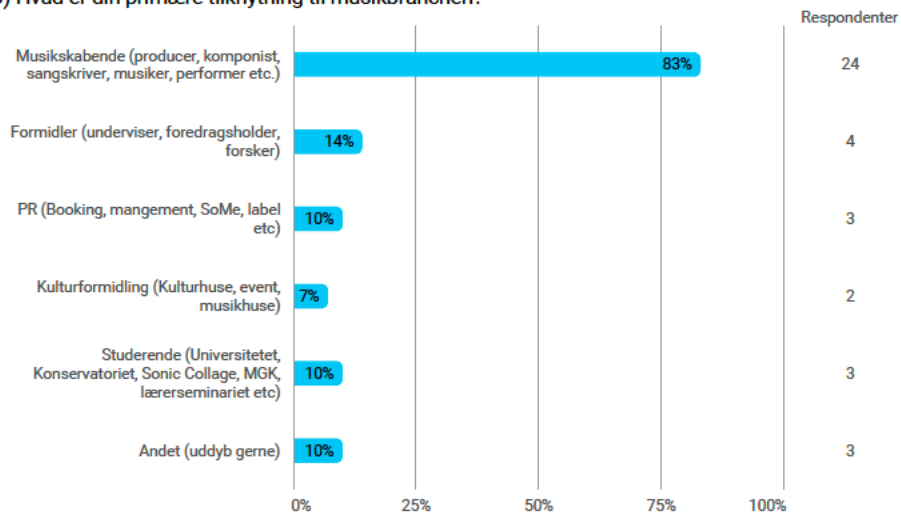
Bilag 4 Musikbevægelsen af 2019: kvantitativ del

1) Hvilket køn identificerer du dig med?

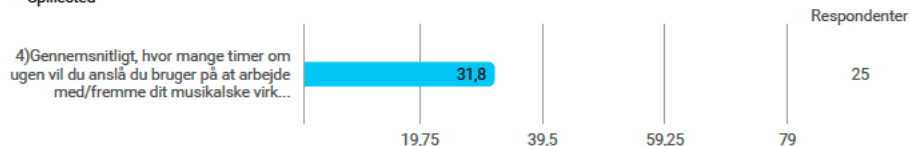

3) Hvad er din primære tilknytning til musikbranchen?

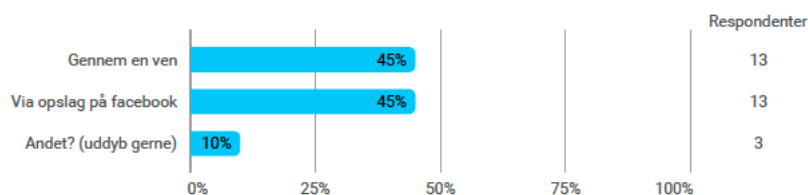

3) Hvad er din primære tilknytning til musikbranchen? - Andet (uddyb gerne)

- Komponist
- Crew - lydtekniker
- Spillested

5) Hvordan hørte du om musikbevægelsen 2019?

5) Hvordan hørte du om musikbevægelsen 2019? - Andet? (uddyb gerne)

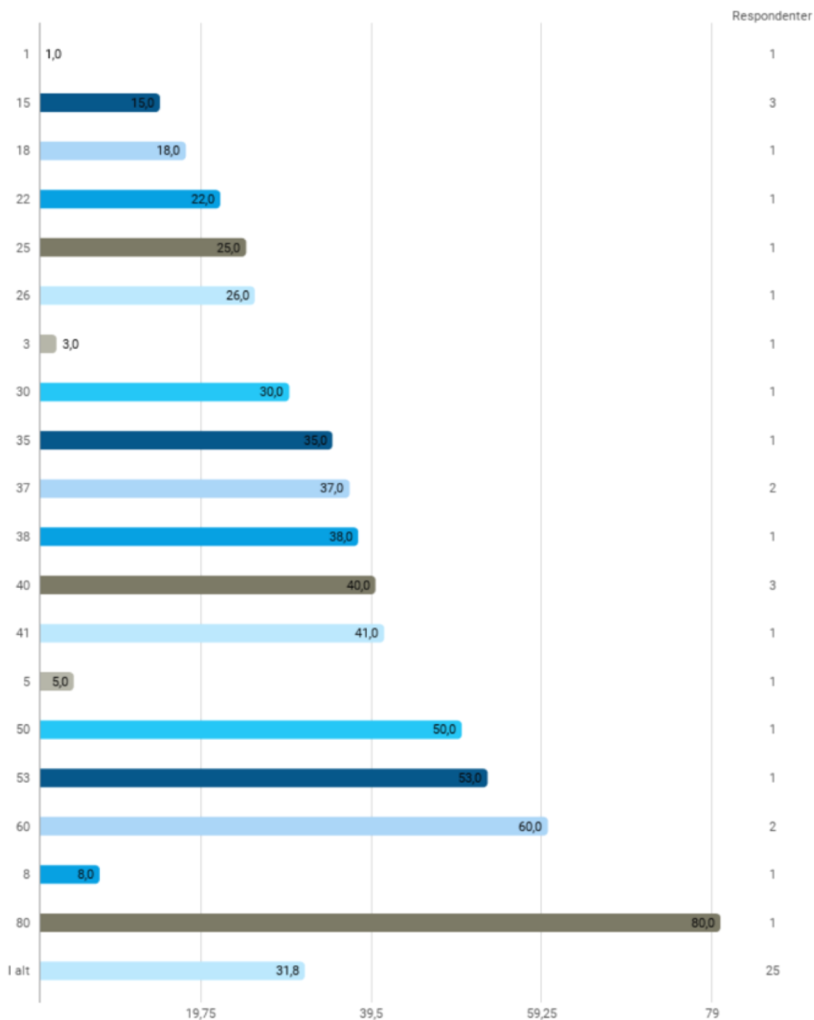
Blev inviteret ind på den oprindelige messengertråd, som pludselig voksede til flere hundrede, og derefter blev flyttet over i en åben gruppe på Facebook.

Jeg blev inviteret på facebook

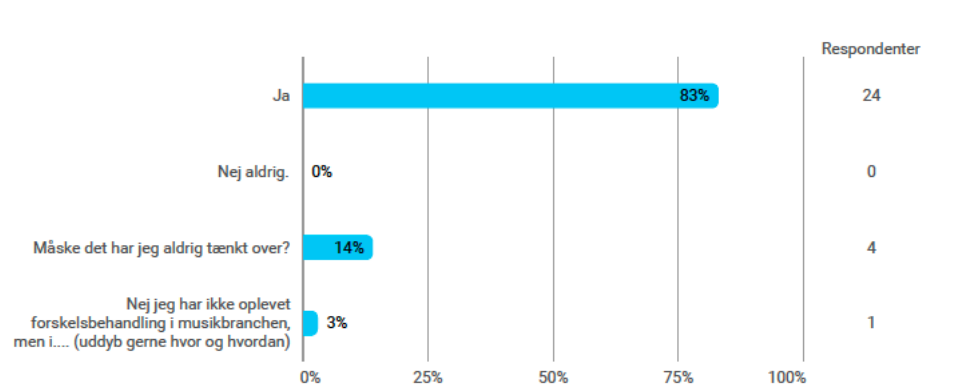
Til seminar hos Djbf

4) Gennemsnitligt, hvor mange timer om ugen vil du anså du bruger på at arbejde med/fremme dit musikalske virke? (skrive musik, indspille, spille koncerter, mixe, lave PR, udgive, booking etc.)

Opdelt på: 4) Gennemsnitligt, hvor mange timer om ugen vil du anså du bruger på at arbejde med/fremme dit musikalske virke? (skrive musik, indspille, spille koncerter, mixe, lave PR, udgive, booking etc.)

8) Har du oplevet forskelsbehandling i musikbranchen pga. dit køn?

Bilag 5 Musikbevægelsen af 2019 & Diversitet i musikbranchen: Kvalitativ del

- Besvarelserne fra "Diversitet i musikbranchen" er markeret med *kursiv*.

Markeringerne i parentes angiver, hvilke grupperinger besvarelsen er inddelt i.

- Besvarelser med **blå skrifttype** er kategoriseret som livemusik
- Besvarelser med **orange skrifttype** er kategoriseret som musikformidling
- Besvarelser med **grøn skrifttype** er kategoriseret som indspillet musik.
- Besvarelser med sort skrifttype, er ikke inddelt i kategoriseringer, da det ikke var nødvendigt for undersøgelsen.

6) Hvorfor blev du medlem af musikbevægelsen af 2019? (hvis du ikke er medlem, efterlad da feltet blankt)

1. Fedt sted at få inspiration fra folk med samme udgangspunkt (a)
2. Netværk(b)
3. Jeg var nysgerrig og savnede et støttende netværk med ligesindede i samme situation som mig. (b)
4. For fællesskabet. Det er fantastisk at man i dette forum kan dele erfaringer med hinanden.(b)
5. Det er super vigtigt som kreativt uddannet (og særligt som kvinde i et mandefag) at stå sammen og holde sammen. En god måde at gøre det på, er at være med på beatet. Denne gruppe er med på beatet :P (b)
6. Fordi det giver så god mening ift. hvad jeg laver og arbejder for. Derudover en fantastisk mulighed for at skabe større netværk og samarbejde i branchen.(b)
7. Fordi jeg følte mig som alene og lidt underlig i musikbranchen.(b)
8. Der var nogle interessante samtaler som greb mig(c)
9. Det er dét forum kvinder i musikbranchen har manglet i årtier - et sted hvor man frit kan dele frustrationer og spørge om råd, skabe muligheder for hinanden og vokse på den synergi der er. Mændene har været gode til bare at gøre det, og kvinderne har måske forgæves forsøgt at hænge lidt med på mændenes præmisser, men vi ER altså forskellige og det skal vi huske. Nu har kvinderne fået deres egen 'klub' hvor det er på vores præmisser. (c)
10. For at gøre opmærksom på, at man skal indtænke backstage området, når arbejder for diversitet indenfor musikbranchen (e)
11. Jeg blev medlem fordi det er et godt forum som er super relevant dels for mig som performer/ musiker at spejle mig og spille bold opad. Dele erfaringer, sparre på problemstillinger og opbygge et netværk hvor vi kan hjælpe og støtte hinanden i som skabende kunstnere musikbranchen. (b)
12. Blev inviteret af en veninde(d)
13. Fordi jeg gerne vil lære af andres erfaringer (a)
14. Er nysgerrig på hvad dette lukkede fællesskab kan. (b)
15. For at følge med i debatten(c)
16. Et godt netværk og en vigtig sag (b)
17. Jeg ville gerne lære flere af mine kvindelige, non-binære og transkønnede kollegaer at kende og fremme ligestillingen i vores branche. (b)
18. Jeg blev inviteret af [REDACTED], som jeg kender via PigeBEAT, hvor jeg har været underviser og er kommende afvikler.(d)
19. Vi har brug for at lære af hinanden og vores erfaringer (a)
20. Fordi hele projektet og community'et lød spændende og givende som kvindelig musiker (b)
21. Jeg synes det er en spændende bevægelse, og der virker til at der rent faktisk bliver opnået resultater. Derudover har jeg gået i klasse med stifteren i gymnasiet og synes [REDACTED] er super sej. (c)
22. Fællesskab omkring musik er en dejlig ting. Jeg var lidt skeptisk i forhold til kvindetingen, for jeg går absolut ikke ind for kvindekvote, men jeg synes ikke tonen er så mandehadsk, som man kunne have frygtet. (b)
23. Tænkte det var spændende at lære flere musikere og branchefolk at kende, særligt kvinder i branchen, da jeg ofte har følt at vi er en lille gruppe. (b)
24. interesseret i den kulturpolitiske debat (c)
25. Da jeg gerne vil følge med i debatten, da den er relevant og vigtig - og jeg vil gerne bidrage hvor jeg kan
26. Jeg synes den var nødvendig(c)
27. - jeg forventer at kunne bruge fællesskabet, når jeg vender tilbage til musikbranchen igen (b)
 - jeg føler mig tryk i det forum
 - jeg værdsætter fællesskabet i forummet
 - der bliver taget en del emner op, som interesserer mig (især kønspolitiske emner inden for musik)
28. Efter anbefaling. Er dog så lidt på facebook som muligt (d)
29. *Er optaget af emnet og har været det de sidste 30 år siden jeg som ung begyndte at spille i band og skrive musik(c)*
30. *Har ved siden af mit fuldtidsarbejde som producent og booker, en musikfestival med fokus på ligestilling og diversitet. Blev medlem af gruppen for at følge med i hvad der rør sig rundt omkring i landet. (c)*

7) Hvilken betydning har musik for dig?

31. Jeg elsker at skrive, spille og høre musik! (s) (n)
32. Som at trække vejret eller blinke eller sove (r)
33. Hele mit liv drejer sig om musik, alt fører tilbage til musikken. (r) (n)

34. Det er ret meget det der fylder mest. Lever af at skrive sange og optræde med min musik. (r) (q) (o)
35. Jeg ved ikke hvad jeg skulle bruge mit liv til hvis jeg ikke havde musikken. De få gange jeg har stoppet op og tænkt; "er det overhovedet det her værd", har jeg grint lidt for mig selv ved tanken om hvad fane jeg så skulle finde på. (r) (o)
36. Alt - det er mit arbejde, min hobby og min mands lige så, så det fylder hele min hverdag. (r) (q) (o)
37. Det er et had/kærlighedsforhold. Nogle dage kan jeg ikke slippe det jeg arbejder med, andre dage ville jeg ønske at jeg aldrig havde valgt det. (s)
38. Det er mit liv og min identitet(r) (o)
39. Det er jo umuligt at fælde ned på få linjer!

Udover at det er en ventil, et sprog, en måde at udtrykke sig på, så er det for mig også et stærkt værktøj som kan skabe bro mellem både kulturer og generationer. Vi forstår hinanden på et dybere plan, og ræsonnerer når vi synger med på den samme sang, eller tapper med foden til den samme rytme. Så bliver vi forbundet på en måde som rækker ud over identitet og omstændigheder.

Musik er liv, håb, synkronitet og samhørighed. (r) (p)

40. Det er mit arbejdsredskab og passion(r) (q) (o)
41. Musik har faktisk ikke den store betydning - jeg kunne i princippet lige så godt være maler eller danser. Så længe jeg kunne udtrykke mig kunstnerisk. (s) (p)
42. Det er min passion, min levevej og mit holdepunkt i livet. Et transformativt rum hvor jeg kan udtrykke mig frit (p) (q) (r)
43. Det betyder alt, at der er musik i mit liv(r) (n)
44. Jeg er trommeslager og bliver færdig uddannet til sommer. Så det er både mit arbejde og en del af min person. Min kanal til at skabe er nødvendig for mig. (r) (q) (n)
45. Det er mit studiejob og min yndlings-hobby. (s) (n)
46. Musik er hele mit liv, bortset fra familie og venner og den slags(r) (n)
47. Det er mit arbejde, min passion og mit talerør. (r) (q) (n)
48. Det er min hobby, min levevej, mit liv, mit åndehul, mine forløste og uforløste drømme. (r) (q) (n)
49. Det er min passion, men pga. manglende selvtilid er jeg ikke selv artist. Jeg er nærmere sideman i forskellige bands og projekter.
Dertil underviser jeg i musik på flere skoler. (r) (q) (n)
50. Alt - arbejder m det privat og prof. (r) (q)
51. Det er jo det jeg gerne vil leve af, så ikke nok med at være det jeg brænder for følelsesmæssigt er det også en karrierevej(r) (q) (n)
52. Jeg er musiker. Det er mit fag, håndværk og smertesbarn. (s) (q) (n)
53. Alt? (r)
54. Det er mit liv. (r)
55. meget! (s)
56. Det fylder hele mit liv, mit personlige og professionelle liv(r) (q) (n)
57. Stor(s)
58. Musik er vigtigt for mig og har været en følgesvend det meste af mit liv(r) (n)
59. Mit liv, mit arbejde(r) (q)
60. *Det er en stor del af mit liv, min person, mit arb(r) (q)*
61. *Musik er både min hobby og mit arbejde, det er herigennem de fleste af mine relationer er skabt enten via interessefællesskaber, frivilligtarbejde m.m.. Igenem koncertproduktion og booking følger jeg at jeg kan give mit bidrag til at gøre musikscenen mere mangfoldig. (r) (q) (o)*

8) Har du oplevet forskelsbehandling i musikbranchen pga. dit køn? - Nej jeg har ikke oplevet forskelsbehandling i musikbranchen, men i.... (uddyb gerne hvor og hvordan)

62. Kun positiv - jeg er blevet valgt til MANGE gange fordi jeg er kvinde

9) Hvornår oplevede du forskelsbehandling?

(Hvis du ikke har oplevet forskelsbehandling, efterlad da kommentarfeltet blankt)

63. *Fra starten til nu. (y)*
64. *Enten at man bliver fremhævet netop fordi man er kvindelig musiker, eller det modsatte, at ingen stoler på en fordi man er kvinde, og dermed altid skal overbevise andre om at man kan sin ting. (u) (x)*
65. *I 2011 vandt jeg med mit daværende band. En af de ting man vandt dengang var at Roskildes bookinggruppe ville overveje en til deres festivalprogram. Dog blev denne 'overvejelse' til en afvisning med følgende begrundelse. "Der er allerede for mange bands booket i jeres genre med kvindelige forsangere" Det skal siges at jeg ikke hørte dette fra hestens egen mund og dermed ikke ved eller kan huske hvem fra bookinggruppen der har udtalt det, andet end at det var en af hankøn, da det blev videregivet af en af de daværende dommere fra Karrierekanonen til mig. Jeg havde egentlig ikke noget problem med begrundelsen hvis den havde stoppet ved "for mange bands i jeres genre"... det er det efterfølgende der var problemet, fordi det var så uomtvisteligt møntet på mit køn. Der er heldigvis bookere derude der ligeså stille er ved at vågne op og anerkende problemet, så der er sket lidt siden 2011, og dermed er min historie måske en anelse forældet. Dog talte det dengang fuldstændig i mod Roskildes argument om at de går efter kvalitet udelukkende da de bevidst har givet en afvisning*

der belyser mit køn.

Held og lykke med arbejdet. Lad mig gerne vide det inden hvis du tænker at bruge noget fra min historie. :) (x) (y)

66. Jeg oplever det ind i mellem stadig. Men jeg vil alligevel sige at det er LANGT sjældnere nu, end for bare 5 år siden. Det er mest sådan noget med ikke ta blive talt til, enten overhoved, eller som om man ve noget som helst om det man arbejder med. "Jamen det er jo elektronik", "Så du syger!?" (u) (v) (y)
67. 1) Blev booket til en koncert hvor jeg bagefter fik at vide, at vi blevet booket ud fra deres kriterier: "young" og "good looking girls", og derudover at vi skulle bære "black miniskirts"
2) Generelt at blive taget mindre seriøst når der tales teknisk
3) Til en ansættelsessamtale hvor det pludselig handlede om hvorvidt jeg skulle have barsel eller ej. (t) (u) (v)
68. Jeg har oplevet at blive ignoreret - særligt i DK til trods for forskellige meget succesfulde produktioner (som jeg selv har fundraiser og produceret) i DK også opførelser i udlandet med super anmeldelser, store priser etc... alligevel har jeg ikke på nogen måde mødt interesse for min musik på festivaler, oplagte institutioner osv (x) (v)
69. Jævn hen over de sidste 20-25 år...(y)
70. At man automatisk tænker, at jeg er forsangerens kæreste, eller med min kæreste på job (hvis jeg har en mandlige kollega med)
Både mænd og kvinder har en manglende tro på at en kvindelige tekniker kan løse et teknisk problem (som der kan opstå en del af på en produktion) (u) (x)
71. Ja jeg har oplevet forskelsbehandling i mit virke som korsanger for [redacted] band - særligt bag scenen og fra crewet. Det var meget den gammeldagside om korsangerne som sexede sild der bare pynter på scenen og ikke egentlig har en reel rolle at spille i musikken. Det kom sig ofte til udtryk i sarkastiske jokes bag scenen før og efter en koncert. Kommentarer som "hey ku vi ikke bytte hotelværelser" osv.. (t) (v) (x)
72. At frivillige på en festival havde berøringsangst for at støde mig efter metoo-medieomtalen. Jeg måtte forsikre dem om at de ikke stødte mig med deres opførsel og at jeg selv akut lider af "klam humor"
73. Vurdering af musik sammen med mænd. Følelsen af, ikke at blive taget helt så alvorligt som mændene, fx under mixning. Som musiklærer; mændene får de ældste elever til sammenspil, kvinderne de små og kor, selvom de har bedre karakterer.(u) (v)
74. Igennem musik skole systemer, sociale sammenhænge og under koncerter. (v)
75. Det sker hele tiden "Ej det kunne bare være så fedt at have en pige med" osv. (x)
76. Ja, jeg er musiker/bassist og jeg lægger mærke til at forventningerne til mig ikke er så høje, hvis folk ikke kender mig. Herefter hører jeg; wow du spiller lige så godt som en mand osv.(u) (x)
77. Jeg har svaret måske ovenfor, da jeg synes det kan være svært at vurdere om de afslag/negative oplevelser jeg har haft, har været forbundet med mit køn. Det er jo meget sjældent at der er nogen, der siger højt at man bliver valgt fra pga. sit køn.

Til gengæld viser alle statistikker, at der bliver gjort forskel på køn i musikbranchen. Bl.a afspilningslisterne fra radio og jeg læste også for kort tid siden at KODA har lavet en optegnelse over køn, alder og indtjening, der viser at kønnene tjener lige meget indtil omkring 20 års alderen og derfra stikker mændene af. Der er sikkert et komplekst og mange facetteret svar på hvorfor det er, men skævt det er det. (z)
78. Hmm... løbende. Dog oplever jeg det mindre nu end jeg gjorde for fem år siden.(y)
79. Jeg har oplevet følgende kommentarer:
"En pigeassist!? Nå da..."
"Spiller du el-bas? Så må du være god." (Taget udfra betragtning om at vedkommende ikke kendte mig eller havde hørt mig spille).
"Du spiller som en pige"
(I sammenhæng med en undervisningstime på Kons, hvor jeg ikke lagde særligt meget "grease" på min basgang. Altså jeg spillede måske mindre progressivt)
Jeg har også oplevet, at mænd meget gerne vil slæbe mit gear. Det er selvfølgelig kun positivt, men jeg kan sagtens selv.
Jeg har i de tilfælde sagt: "Bare rolig, jeg er ikke gravid endnu". (u) (v) (x)
80. Skal have beviser for mine argumenter til debatter - såsom fysiske referencer/artikler etc. Så det har jeg.
Var ved at signe m tysk label, som faldt igennem efter de spurgte om min alder - dengang 30.
Flere kommentarer til koncerter - af kvinder også-
- nej du kan spille guitar og tage barreakkorder
- du skal blive mere tight
- det var slet ikke pinligt at se en ældre kvinde spille rock (gik en dag før jeg fattede det var mig hun talte om)
Rygter om jeg kun blev booket festivaler pga mit prof netværk og person og ikke pga min musik (som dernæst fik 6 stjernede anmeldelser af blogs jeg ingen relation havde til) (t) (u) (v) (x) (z)
81. Det er en generel forskelsbehandling (v)
82. Det har ikke altid været negativt. Jeg har ikke noget imod en humoristisk omgangstone, men der er en helt klar stigmatisering, som delvist også følges med, hvilket instrument man spiller (i mit tilfælde som musiker) (x)
83. Jeg oplever ofte at folk/kolleger i branchen kommenterer på mit udseende og hvor nuttet jeg er i stedet For at respektere og kommentere mit håndværk.
Jeg oplever at kolleger/branchefolk undervurderer min kunnen og som udgangspunkt tror jeg ikke er dygtig. Dette oplever jeg som en kønsdiskrimination.(t) (u) (x)
84. Løbende, i det små (y)
85. ved min bacheloreksamen på konservatoriet hvor er en ekstern censor kommenterede på mit køn. (t)

86. Da jeg og mit band (bestående af kun kvinder) ankom til spillested hvor vi skulle optræde og fik en tydeligt ringere behandling end det andet band (bestående af kun mænd).(v)
87. Jeg har oplevet den, når jeg har været aktiv i musikbranchen. Husker nogle eksempler fra fx - 2011 og 2019(y)
88. Når jeg laver koncertbooking til vores band. De mandlige bookere , der sidder på især festivalerne opfører sig/ taler som konger. Det er som om følelsen af magt og det store budget, er steget dem til hovedet. Og så skal jeg som kvinde og sangerinde finde mig i deres oppustede tale, for at måske få lov til at spille på DERES festival. Jeg har en fornemmelse af, at de ikke ville snakke sådan til mig, hvis jeg var en mand.
Men omvendt har jeg også en fornemmelse af, at jeg har større chance som kvindelig sanger for at få job, fordi jeg er kvinde. Hvis jeg ellers kan finde ud af at snakke dem efter munden, og give dem en følelse af, at de er nogle charmerende konger....
(t) (v)
89. *Ift blik på bands bestående kun af piger/kvinder*
Bookinger
Vi blev set som 'cute' selvom vi gjorde alt for at blive taget alvorligt. Selv vores lyd som var rå, stærk, punk (t) (u) (v)
90. *I mit daglige arbejde, dog kun med eksterne arrangører der ikke kender eller har tillid til min faglighed.*

10) Hvordan oplevede du denne forskelsbehandling?

(Beskriv gerne situationen, din oplevelse og hvorfor du følte dig forskelligt behandlet)

(Hvis du ikke har oplevet forskelsbehandling, efterlad da kommentarfeltet blankt)

91. Har flere gange oplevet at samarbejder med fx mandlige producere går skævt. De tager ikke en seriøst og tager ikke mine råd og evner med i processen. Har flere gange brudt samarbejder da de ikke ønsker at lytte til MINE produktions tanker og ideer til MINE sange. (u)
92. Når jeg har skrevet produceret og indspillet alt og inviterer mandlige musikere med på div instrumenter- har de lige pludselig "lavet" musikken eller bliver nævnt som komponist før mig.. (u)
93. Det er mest bare at man skal kæmpe ekstra for nogle chancer fordi folk har mistillid til ens evner. Eller at det pludselig slet ikke handler om musikken mere, men blot om at man er en kvinde der spiller trommer/producerer, og at det er sjældent i forhold til mænd. (u) (x)
94. Se punkt 9
95. Det kan være backstage "Hvad så guys..." eller noget med "må jeg snakke med den der ved noget". I værste fald handler det om at hjælp enig med at være mere appealing til det mandlige publikum. Det er ike svært at frabede sig hjælpen, men det er svært at få vedkommende der tilbyder sin hjælp til at fatte det ikke er velkomment!(t) (u) (v)
96. I de første mange år af min karriere har jeg ikke tænkt længere, end at "sådan er det jo" - men med alderen og tidens tendenser er det så befriende, at der er mere plads og rum til at sige fra overfor disse ting! (y) (z)
97. Jeg oplever at jeg ikke passer ind, taler ikke det "rigtige" sprog - kuratorer fremmer deres eget netværk og det er rigtig svært at være "alenestående" independent
Så jeg har brugt mange kræfter på selv at producere og har haft succes med det (v)
98. - For nogle år tilbage havde DR "plugging møder" hvor man kunne møde op - artist eller selskab - og spille den sang man gerne ville have i radioen for playlisteudvalget, som man så havde en samtale med. I dette udvalg sad en mand - nævner ingen navne, da han stadig kan påvirke karrierer idag - der, som det allerførste kommenterede mine 'store bryster'. De andre tilstedeværende (alle mænd) sagde intet. De lyttede til musikken, og samme mand sagde så at han havde rigtig svært ved at forholde sig til musikken, fordi jeg bare lignede hans ekskæreste så meget! "Hun så også bare så sød ud". Jeg oplevede det stærkt uprofessionelt, og tvivler på mine mandlige kolleger fik tilnærmelsesvis samme behandling.
- En booker på et spillested inviterede mig hjem til et glas rødvin hvor vi så kunne diskutere om jeg skulle have det spillejob... Jeg kender ingen mandlige kolleger som har oplevet det samme. (Jeg takkede nej til invitationen og hørte aldrig mere)
- En anden booker stod i en gruppe af (mandlige) kolleger da jeg som ung kom med en demo. Han sagde jeg kunne få et job, hvis de kunne aflønne mig i naturalier, til stor morskab for de tilstedeværende. (Jeg fik ikke jobbet...)
- En booker tog mig på røven og sagde vi måtte snakke mere om det der spillejob. Jeg sagde jeg synes vi skulle holde det professionelt. Jeg henvendte mig pr mail efter nogle dage for at følge op, og han svarede at han synes vi var "kommet for tæt på hinanden" så det var ikke nogen god ide.
- osv osv osv. (t) (v) (y)
99. At man ikke taler til mig - gi'r mig de informationer jeg har brug for etc.
- At man beder mig om at ringe efter en lydtekniker, hvis der opstår et teknisk problem med lyden. (u) (v)
100. Jeg ved at de mandlige musikere i bandet IKKE har fået diskriminerende kommentarer som disse. Men jeg tror omvendt heller ikke det kun gælder kvindekønnet - mænd er også diskriminerede. Problemstillingen handler nok mere om at en minoritet oplever diskrimination pga usikkerhed fra majoriteten. (z)
101. Se ovenstående
102. Se ovenfor
103. Jeg har ikke været ude for de rigtig grove oplevelser men gennem årene samler der sig en bunke af små oplevelser der skaber en mindre byrde inde mellem. Det jeg bliver mødt mest af er sætningen " jamen det var jo bare noget dumt noget at sige" men det andre ikke helt forstår det er at de ting der bliver hentydet til sker ikke en gang, det sker næsten hver uge og i alle situationer. Men en konkret ubehagelig oplevelse jeg har haft var at der kone et rygte i [redacted] om at jeg var en dårlig trommeslager, da jeg kom ind på [redacted]. Det rygte startede fordi nogle var misundelige over de ikke kom ind og så er det enormt nemt at lægge skyden på at jeg kom ind fordi jeg er kvinde og at jeg spillede dårligt. Det ubehagelige ved det er ikke

hvad folk synes (for det må de jo selvom) det er at jeg som instrumentalist er afhængning af mit ry som en god trommeslager for artisterne skal hyre mig. Så når andre uden grund skaber et dårligt ry om mig uden belæg, så ødelægger det min karriere. Der er forskel på at være instrumentalist og trist i musikbranchen. Instrumentalisterne har en noget andet arbejdes form og oplevelser som endnu ikke rigtig er fremme i lyset. Artisterne kæmper med nogle helt andre ting.(x) (y) (z)

104. Jeg kan ikke lide at blive valgt til på baggrund af mit køn. Det føles ærlig talt latterligt - jeg vil da meget hellere have et gig fordi jeg spiller pisse fedt.(x) (v)
105. Jeg følger mig altid lidt fjollet og lidt tavs, når det er tydeligt at man ikke forventer jeg kan noget bare fordi jeg er kvinde. Det er som om man skal bevise sig selv forfra igen og igen. (u)
106. Som sagt har jeg svært ved at sige noget præcist om forskelsbehandling, men jeg møder fordomme som kvinde og jeg har dem på sin vis måske også selv. En af de sejlivede er at kvinder ikke kan spille instrumenter og selvfølgelig må være sangere. (u) (z)
107. Jeg har både oplevet "positiv" forskelsbehandling, hvor jeg er blevet valgt eller stolt frem, men det kan være svært at sige om det er pga mine evner eller grundet mit køn. Jeg har også oplevet den negativt, hvor folk havde nogle bestemte forventninger eller mangel på samme, nedladende teknikere, sexualiserende jargon fra bandkammerater, undervisere og lign. (t) (u) (v) (x)
108. Som sagt nogle meget forskellige grader af forskelsbehandling.
Jeg har også tit haft svært ved at finde ud af om folk synes jeg spiller godt, bare fordi jeg er en pige med en bas eller om det faktisk er fordi de mener, at mit spil lyder godt. (v) (x)
109. Se ovenfor
110. Jeg har ikke en bestemt situation, men folk bliver tit overraskede når de finder ud af, at jeg producerer mine egne sange. Det er lidt frustrerende at folk bare går ud fra der er en dude der har lavet det, og man så skal overbevise folk om at det kan jeg fucking godt selv. – Herudover er jeg blevet hyret til koncerter fordi jeg er pige; det er jo en positiv forskelsbehandling, som afspejler vores nuværende situation(u) (v) (x)
111. Tilnærmelser fra en dirigent i et ungdomsorkester har nok været den værste oplevelse.(t)
112. Kommentarer ved koncerter og øvere fra branchefolk og kolleger.. (u)
113. At der helt tydeligt bliver talt anderledes til mig end mine (mange) mandlige kolleger (v)
114. ved min eksamen på konservatoriet hvor en ekstrem censor kommenterede mere på mit køn og mente jeg skulle lade være med at prøve at være "en af drengene" (selvom jeg havde kjole på) (t) (x)
115. Vi spurgte om vi kunne få noget at spise (det var en tartelettfestival). De mente ikke at der var nok tarteletter til musikerne. senere blev der båret fade med både tarteletter og fadøl ind til det andet (mande)band som vi delte garderobe med de var heldigvis flinke og lidt forargede over forskelsbehandlingen og delte deres tarteletter med os. Det var den samme (unge) mand der stod for forplejningen af begge bands og det var så tydeligt at han var utroligt optaget af at tilfredsstille deres behov, mens han nærmest ikke skænkede os et blik...en lidt mærkelig oplevelse, men slet ikke usædvanlig(v) (z)
116. - Det virkede for mig som om der var kilometers afstand mellem 19-årige jeg og de gamle lydMÆND på mange spillesteder, som ofte talte ned til mig og min søster på trods af vores professionalitet. Jeg havde dengang en følelse af at mine mandlige venne-bands ikke oplevede det samme
- Jeg har flere gange mødt mandlige guitarister, der efter en af mine koncerter har været overraskede over mit tekniske niveau som guitarist. Jeg har en mistanke om, at deres antagelse er koblet til mit køn, fordi de ikke tit oplever, at kvinder spiller fed guitar. Selvom de gav mig en positiv respons trækker det en uretfærdighedsfølelse i mig; kvinder skal ikke forventes mindre af end mænd!
- Jeg har oplevet utallige gange, at folk forventer at jeg må være sanger, når jeg fortæller dem, at jeg begår mig inden for musik. Jeg føler mig forskelsbehandlet i disse situationer, fordi jeg ikke mener at mænd bliver mødt med samme antagelse. Jeg synes, det er et stort problem, når det forventes at kvinder ikke kan spille instrumenter. Når jeg som kvinde skal optræde foran et publikum bestående af folk, som forventer at jeg ikke kan spille mit instrument (fordi jeg er kvinde), bliver der lagt et ekstra pres på mig.
- Da jeg købte trommestikker i 4sound blev jeg spurgt af den mandlige ekspedient: "Hvad skal du bruge dem til?" Jeg tror, han var fascineret over, at jeg måtte kunne spille trommer. Jeg følte mig forskelsbehandlet, da jeg antager at han ikke havde spurgt en mandlig kunde om det samme
- I samme uge mødte jeg i mit nye øvelokale et mandeband, som straks spurgte, om jeg var sanger. De blev overraskede over at jeg spiller guitar, bas og trommer
- I det seneste bandprojekt, hvor jeg har medvirket, blev jeg opfordret til at optræde i gennemsigtig trøje og stram lændenæderdel. Bandlederen havde i det hele taget flere holdninger til de kvindelige bandmedlemmers påklædning end til den anden mandlige bandmedlems påklædning (t) (u) (v) (x)
117. Se ovenstående
118. Når vi optrådte live, i bookinger, synet på os som 'pigeband'. Hvem siger 'mandeband'? (v)
119. Er til daglig ansvarlig for teknisk produktion på et spillested - ofte har folk ikke tiltro til min tekniske viden og beder om at blive sendt videre til den 'rigtige' ansvarlige, der hersker desværre en generel tanke om at kvinder ikke kan have forstand på lydteknik, at være relativt ung i erhvervet hjælper nok heller ikke.
Derudover arbejdede jeg med internationale delegerede på Festival et år, en del af disse var mænd 55, op til flere gange kom de med meget upassende kommentarer af seksuel karakter.(t) (u)

11) Hvilke tiltag tror du kan bidrage til at styrke den kønslige diversiteten i musikbranchen?

120. Mænd og kvinder og alle derimellem skal være bedre til at lede efternavn hinandens kompetencer og hvad de kan bruges til i stedet for at lede efter steder hvor man er 'bedre end den anden'.(k)

121. Flere kvindelige teknikere.(k)
122. Den er svær. Vi skal jo have kvinderne mere frem både på festivaler, radio, i sangskrivning/produktion og så videre, men vi vil jo heller ikke vælges blot pga. vores køn. Umiddelbart er det altid godt at sætte ind fra en tidlig alder, så små piger/trans/nonbinære får den selvtillid og tiltro til sig selv fra starten af, om at de er ligeså dygtige som alle andre.(f) (l) (k)
123. Jeg synes mange af de tiltag der er lige nu og har været over de sidste år allerede hjælper. Der er stadig nogle der er forstokket i gamle forestillinger, men jeg synes 'vi' er blevet gode til at sige noget når urimelighederne rammer os, og på en saglig måde møde dem der tydeligvis ikke opfatter problemet som et problem. Vi må altid være det gode eksempel. Vi skal på en eller anden altid overpræstere lidt mere for at bevise at vi er ligeså gode hvis ikke bedre end mændene.(f) (m)
124. Jeg tror det irriterer langt flere end det hjælper at der er kvinder der konstant og hele tiden råber op om deres uligheder. Det gør det svært at få øje på de vigtige sager. Jeg tror dog at fordi der konstant og hele tiden er nogen der råber op, har gjort at vi bliver set overhoved... Så hvad er rigtigt... Jeg tror det I gør her har langt større effekt på den lange bane. I råber op, men i en velovervejet og bredt favnende undersøgelse der ender med et speciale der peger i en eller anden retning! Det kan bruges! (håber jeg) (h)
125. 70/30 kvoter hvor det ene køn skal være repræsenteret med min. 30% - lige meget hvilket
Mere fokus på at skabe kvindelige instrumentalister, producere/teknikere osv. .(g) (k)
126. Mere oplysning og dokumentation for at folk føler sig forskellige.
Måske mere diversitet på beslutningstolene? (l)
127. * generelt større opbakning til nutidsskabende komponister. Hvis der bliver lagt vægt på det aktuelle skabes der flere muligheder.
* generelt at tale kunsten op som værdiskabende.
* lave standarder som man har gjort i filmbranchen hvor alle led i branchen forpligter sig på at selvangive på diversitetsparametre - både i ledelse, booking, kuratering, produktion etc (køn, baggrund, etnicitet, sexualitet f.eks.) (j) (i)
128. Egentlig går jeg ikke ind for kvoter, men faktum er, at stort set alle 'gate keepers' er mænd. Altså dem, som kan afgøre om en kvindelig kunstner kommer i radioen, på festivalprogrammerne, spillestederne, forsider af kulturmagasinerne, om anmeldelsen skal handle om udseendet eller det faglige mm.
Så længe det forholder sig sådan er der jo en hypotetisk mulighed for, at kvinder altid vil være underrepræsenteret. Man kan jo se sig om og selv afgøre om man synes det forholder sig sådan - men det er en svær diskussion, for argumenterne (fra mænd) er hver gang om en kvinde dog ikke hellere ville hyres fordi hun er god, og ikke fordi der er sat en kvote.
Virkeligheden er bare, at hun ikke bliver hyret. Punktum. (g)
129. mere synlighed, flere rollemodeller
- og anerkendelse fra branchen af de kvindelige kollegaer bag scenen(f) (k)
130. At mediebilledet bliver bredere og mere inkluderende - pt er det meget snævert hvad angår kvindelige kunstnere. De er enten tudegrimme eller super sexede. Det handler meget ofte om kunstnerens udseende når der bliver anmeldt kvindelige kunstnere. Branchen som sådan tror ejg er årså det og vil gerne ændre det OGSÅ de mandlige bosser der sidder på pladeselskaberne og kontakterne, men det er nærmere mediebranchen der er nøglen. HVordan vi taler om kønnet og åbent om begge - ja måske ALLE køn! Er mere afgørende (l)
131. At man holder op med at køre kampagner omkring det og bare booker efter talent. Det gør mig i tvivl om jeg bliver booket for mine evner eller for mit cpr-nummer og det underminerer det hårde arbejde jeg har brugt de sidste 10 år på at lægge i min karriere at jeg reduceres til et køn og en statistik. Book efter musikken. (h)
132. Flere piger og kvinder spiller fx guitar.
Godt med tiltag som fx Randers bluesfestival, der fokuserer på kvinder i blues.
Flere støttekroner, så det i mindre grad handler om ølsalg og sexet tøj, men om kunsten.(f) (i)
133. Blive ved med at have camps for piger der gerne vil spille musik. Begynde at snakke om intern konkurrence mellem kvinder og samarbejder mellem kvinder, for at få skabt et godt, seriøst og stærkt grund fundament for samarbejdet mellem kvinder.
Det synes jeg ikke der er kommet på tale og jeg oplever som instrumentalist at kvinder også forskels behandler mig ligesom mænd. Mere debat. Mere lys på de ting der ikke er medie stunds. Forbilleder og inspiration. Nye unge underviser på fx Århus konservatorium. Generelt mere plads til de unge for det er dem der har fattet der er noget galt og det er også de mænd som også føler sig låst i typiske musik mande roller(l) (f) (m)
134. I sammenspilssituationer på musikskoler skal pigerne ikke bare få lov at stå og synge - de skal spille et instrument også. Når institutioner booker koncerter/foredrag kan de tænke på diversitet. Fremhæve kvindelige musikere fra dpa/koda/jazzdanmarks side. (f) (k)
135. Jeg synes vi skal starte hos børnene, hvad vi viser dem, hvad vi fortæller dem. Så de ikke vokser op med et billede af at de ikke har noget at gøre på de store scener med et instrument i hånden (f)
136. Kvoter. Det skal ikke nødvendigvis være 50/50, men man kunne måske sige at maks. 60 % af regionalstøttede spillesteders bookinger, samt Public service kanalers artister må tilhøre et køn. Det skulle gælde for alt der er statsstøttet.(g)
137. Kvoter på uddannelser, spillesteder og festivaler.
At italesætte det når man oplever en forskelsbehandling. Selv at tænke i om der findes kandidater af kvindekøn, når man skal hyre folk. (g) (l)
138. Jeg synes allerede at der er gode initiativer så som musikbevægelsen 2019, Hej Søster og kreative bootcamps så som PigeBEAT, PopPilot og JazzCamp for Piger.
Jeg spiller selv med mange mænd, og jeg tror at de også ser styrken i at mikse det maskuline og det feminine.(f) (m)
139. - sætte fokus hele tiden
- kvoter
- registrering af køn på scener(g) (j)

140. Jeg synes der er sygt meget igang. Vi gør det pisse godt – det handler om at blive ved og vente på et generationsskifte. Så længe der sidder gamle, ignorante nisser, så bliver ændringen aldrig fuldstændig. Så lad os blive ved indtil de er døde og borte, og så tror jeg på vi har rykket os pisse langt (m)
141. Tjah. Noget som musikbevægelsen? Jeg tror det snar begynde med en kulturændring, og den kommer indefra. (m)
142. Jeg tror vi skal have fat allerede i folkeskolen. Vi skal have gjort op med idéen om, at mænd er "musikere" og kvinder er sangere. Det hjælper ikke at prøve at ændre for meget på den fordeling, vi står med hos voksne mennesker nu, for der er bare flere mandlige instrumentalister, som er dygtige. Hvis vi skal have ligestilling, skal der også være lige fordeling.(f)
143. Jeg tror det er en samfundsopgave.
Man kan italesætte kønsdiskrimination i sproget og i vores samfunds kultur.
Og prøve at gøre folk opmærksomme på hvordan det de siger og gør påvirker andres følelser og oplevelser i branchen.
Men jeg mener helt klart at man bør hyre flere kvindelige artister på spillesteder, række ud til piger via musikskoler mm.
Og gerne have sammenspilshold til børn og unge med blandet køn også med kvindelige undervisere!
Jeg mener også at man kan lave en kampagne på skolerne hvor man har bands ude og spille med kvindelige musikere.
Man bør også gøre op med stereotyperne : piger synger og spiller fløjte og klaver etc...
Og drenge spiller guitar og trommer etc...
Dette kan også italesættes på musikskolerne, hvor mange har deres musikalske start! (f) (k) (l)
144. debat debat debat (l)
145. Jeg håber på at være et forbillede som kvindelig instrumentalist(f)
146. Kvoter i booking og arrangement. "Blinde" optagelsesprøver til instrumentalistuddannelser. Fordeling af midler skal ske med blik for diversitet. Mere fokus på ubevidste bias.(g) (l) (j)
147. - Kvindelige forbilleder, hvis styrke ikke er udseende og fede instagramprofiler, men derimod at de er pissedygtige musikere. Især dygtige kvindelige instrumentalister er vigtige
- dygtige musiklærere, som kan motivere piger (folkeskole-alder) til at spille instrumenter og turde at blive ved
- unge piger skal have mulighed for at spille musik i fællesskaber, hvor de er trygge(f)
148. Tjaa (i)
149. *Smash the patriarchy(l)*
150. *Der er generelt sket meget i de sidste 5-10 år, særligt som der kommer flere unge til i branchen med et andet mindset. Men generelt jo mere man skal sætte fokus på problematikker og italesætte dem - jo mere tænker folk over deres sprog og handlinger.
Når folk som Jeppe Skjold fra forbrændingen går forrest i en debat, har det stor betydning, da han kan kommunikere til en befolkningsgruppe der ikke nødvendigvis ville have hørt efter hvis det var en ung 25 årig kvinde der havde haft samme agenda.
Det kan nok være svært med specifikke tiltag, men en konsensus om at det er helt okay at sige fra når man oplever diskrimination eller adfærd der går over ens grænser.(l)*

12) Hvad vil en mere balanceret kønsfordeling i musikbranchen betyde for dig?

151. Alt. Vil føle branchen var mere åben for muligheder og for at lytte til ens musik og ens evner! (å)
152. Ikke så meget. Jeg mener egentlig at der ikke absolut skal være 50/50 nogen steder. Men at al undertrykkelse af enhver art skal dræbes af solidaritet. (æ)
153. Det ville generelt bare bringe et mere nuanceret musiklandskab uden fordomme og gammeldags tilgange til hvem der kan hvad - og jeg vil glæde mig over det. (å)
154. Som sagt synes jeg vi er der mere og mere, men den dag jeg kan begynde at stresse mindre over at jeg skal overpræstere, ville være en dejlig dag. (æ)
155. Jeg ved ikke hvad den gode balance er. Men jeg ved at opbakning og opmærksomhed på feltet af vores mandelige kolleger ville gøre en del også!
For mig personligt vil det nok ikke betyde så meget. De fleste af de oplevelser jeg har haft er tilbage i "balle" tiden som for mig er et overstået kapitel!
Ift jobsøgning bilder jeg mig ind at som sanger er jeg ikke så udsat! (æ)
156. At man vil blive taget seriøst ud fra ens evner og ikke valgt fra/til pga. sit køn. (å)
157. At jeg ikke følte mig særlig eller udsat i kraft af mit køn. (å)
158. Højere kvalitet af musikken som kunstart. Flere talentfulde komponister og musikere der kan leve af deres kunst. Bedre demokratisk samfund der spejles mere mangfoldigt i musikken. (å)
159. Jeg er ret sikker på det ville have en stor indflydelse på min økonomi! Samtidig ville jeg helt sikkert føle mig mere respekteret og anerkendt, og jeg ville da nyde at være i en branche hvor energien mellem mænd og kvinder er noget vi kan lade os inspirere mere af og bruge til at skabe noget godt, fremfor de spændinger der nu engang er. (å)
160. en mere afslappet stemning ift de overnævnte problematikker. (æ)
161. At der er lige vilkår for alle køn. Og ingen forskelsbehandling hverken åbenlyst eller mellem linjerne.. (å)
162. Ved ikke(ø)
163. Måske en anderledes form for netværk - måske endda her helt ude i provinsen...
håbet om, at kunsten i højere grad kan afspejle kvinders forhold og være med til at præge samfundsdagsordnen mere(å)
164. En udvikling af musikken!
Det er også vigtigt at der er flere kvindelige kollegaerne. (å)
165. At jeg ikke føler mig som en elefant i et glasbur. (å)
166. Musik fra forskellige mennesker, forskellige køn, forskellig alder er forskellig musik. (æ)

167. Personligt klarer jeg mig fint som musiker, så min motivation for at ville have et mere afbalanceret kønsspektre er at jeg som forbruger, savner kvindelige artister og musikere at lytte til, spejle min verden i og forstå mig selv igennem. (æ)
168. Jeg tror faktisk ikke den vil betyde vanvittigt meget udover flere veninder og kvinder gennem mit arbejdsliv. Måske lidt andre perspektiver og løsninger. (æ)
169. Det vil betyde en større accept af at vi alle er forskellige. At vi alle har forskellige grænser som respekteres.

Jeg synes også det vil give flere forbilleder for forskellige mennesker. (å)

170. - større fokus på kvindelig kunst og accept deraf
171. Ikke så mange fordomme om skabelsesprocessen af et track tror jeg. At man bliver spurgt om man vil producere for andre, fordi folk tror på at man kan, selvom man er en pige. (Og det er helt forfærdeligt at den sætning overhovedet kan give mening i vores samfund i dag).
172. Nok ikke det store. Jeg tror de danske symfoniorkestre er ret ok på ligestillingsfronten. Men jeg ved der er problemer andre steder, evt også i orkestre jeg ikke har spillet i. (æ)
173. Puuh... Undskyld, men jeg synes det er en alt for kompliceret spørgsmål :) Men fucking fedt speciale! Held og lykke(ø)
174. Et bedre samfund!

At man ser og hører flere kvinder også i samarbejde med mænd.
 At man også ser kvinder på positioner i toppen af branchen.
 At kvinder respekteres for deres håndværk på lige fod med mænd.

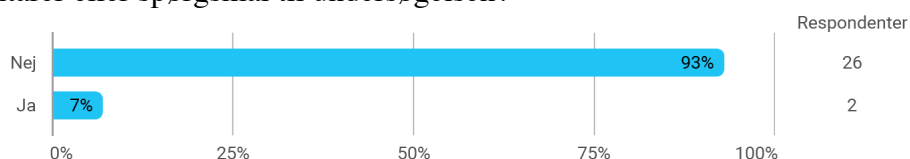
For mig personligt, vil det være en stor glæde.

Det at andre kvinder i fremtiden har en nemmere oplevelse vil være fantastisk.

Og at frisætte kvinder fra at skulle blive sat i bås og få lagt stereotyper hen over hovedet, vil være alletiders. (å)

175. Diversitet, identifikation, fokus på musikken/kunsten(å)
176. At man ikke føler at man skal arbejde dobbelt så hårdt, og at man skal ramme en eller anden mands-defineret profil for at få hul igennem
177. At unge piger/kvinder ikke skal møde den uretfærdighed og forskelsbehandling jeg selv har oplevet.
178. - Mindre favorisering af mig, fordi flere ville kunne varetage den rolle jeg typisk bidrager med i et band
 - Større tryk generelt
 - en mere balanceret kønsfordeling vil hjælpe til at nå en decideret balanceret kønsfordeling, fordi kvinder hiver kvinder med (ligesom mænd hiver mænd med. Vi vælger tit folk som minder om os selv)
 - Jeg ville få flere forbilleder(å)
179. Det kunne være dejligt at slippe for 'kongerne'. (æ)
180. Alt(å)
181. *For alle kunstudfag skal gælde at det er her der er plads til alle dem der ikke kunne finde en plads i resten af samfundet. Musik skal være et åbent og mangfoldigt frirum.
 En musikbranche, der kan favne om mangfoldighed, vil gennemleve en fornyelse af musikaliteten og den kreative tænkning.
 Henrik Marstal beskrev det meget fin i en artikel fra 2010
 "Til gavn for mangfoldigheden, til gavn for innovationen og – hvem ved – i sidste instans til gavn for demokratiet." (å)*

Opfølgning - Har du kommentarer eller spørgsmål til undersøgelsen?

Opfølgning - Har du kommentarer eller spørgsmål til undersøgelsen? - Ja

182. Hvorfor nævner i ikke Komponister?
183. Jeg tror dette emne rækker langt, langt ud over musikbranchen....

Bilag 6 Oversigt over grupperinger i kvalitativ del

€ = en markering/gruppering pr. besvarelse, # = mulighed for flere /markeringer/ grupperinger pr. besvarelse

Emne	Bogstav	Gruppering	% andel i grupperinger	Antal besvarelser/markeringer
Årsager indmeldelse (30 besvarelser) €	a	Inspiration fra andre	11 %	3
	b	Savnede netværk/fælleskab	46%	14
	c	Diskussionsforum og debat	29%	9
	d	Blev inviteret	11%	3
	e	Andet	3%	1
Respondenternes forslag (31 besvarelser) #	f	Ændring af kønsroller i musikuddannelse	25%	12
	g	Kvoter	15%	6
	H	Mindre fokus: ikke væges pga. køn	4 %	2
	i	Uspecificeret: kunst som værdigskabende	6 %	3
	j	registrering af køn+ blinde optagelsesprøver	6%	3
	k	Anerkendelse af kvinder på og bag scenen	13%	6
	l	Bevidsthed om kønsbias vha. debat	21 %	10
	m	Fælleskaber som MB19	11%	5
Musiks betydning (31 besvarelser) #	n	Det personlige rum	39%	12
	o	Det sociale rum	3%	1
	p	Det transpersonelle rum	7%	2
	q	Arbejde/levevej	52 %	16
Grader af musik betydning for respondenter (31 besvarelser) €	r	Essentiel og uundværlig del af liv	81%	25
	s	Hobby eller mindre betydningsfuld del af liv	19 %	6
Oplevelser af andethed (i alt 80 markeringer, 29 besvarelser) #	t	Objektivisering (LM, Formid., Indspil., I alt)	19%,13%, 0%,16%	11,2,0,13
	u	Tvivl på evner (LM, Formid., Indspil., I alt)	21%,19%,40%, 21%	12,3,2,17
	v	Forskelsbehandling (LM, Formid., Indspil., I alt)	24%,19%,20%, 23%	14,3,1,18
	x	Forkert kønsadfærd (LM, Formid., Indspil., I alt)	19%,31%,20%, 21%	11,5,1,17
	y	Tid (LM, Formid., Indspil., I alt)	10%,6%,20%, 0%	7,1,1,9
	z	Bagetallisering (LM, Formid., Indspil., I alt)	7%,13%, 0%,8%	4,2,0,6
Indvirkning på liv (31 besvarelser) €	æ	Ved ikke	7 %	2
	ø	Mindre indvirkning på pers./prof. Plan	29 %	9
	å	Stor indvirkning på pers./ prof. Plan	64 %	20

Bilag 7 Gruppering af besvarelser til spørgsmål 9 & 10

Hvert x, tæller for en markering. F.eks. "I 2011 vandt jeg..." har 2 markeringer: (x) og (y)

	1 Objektivisering(t)	2 Tvivl på evner(u)	3 Forskelsbehandling(y)	4 Forkert kønsadfærd(x)	5 Tid (y)	6 Bagetallisering (z)
Teoretisk grundlag	De Benvoir & Bourdieu: Q som objekt til for det mandlige blik	Green: Forventninger til kønene: passivitet	Wallevik: udelukkelse af sociale fællesskaber	Butler: Afstraffelse af forkert kønsadfærd		
Konkret eksemplificering	Markeringer/ korrigeringer af kroppen, unødigt seksualisering eller chikane	Spørgsmåltegn til egenskaber pbg. Af køn	Manglende lydprover, mad, muligheder	Afstraffelse af køn eller der stiller tvivl om køn som adgangsbillet	Tilkendegivelse af en tidsmæssigt horisont,	Mistenkiggelse af oplevelser=> overskydning på individet .Behov for statistisk, "reale oplevelser" Mistro på folks beværgrunde.
Livemusik						
I 2011 vandt jeg med mit daværende band. En af de ting man vandt dengang var at Roskildes bookinggruppe ville overveje en til deres festivalprogram. Dog blev denne 'overvejelse' til en afvisning med følgende begrundelse. "Der er allerede for mange bands booket i jeres genre med kvindelige forsangere" Det skal siges at jeg ikke hørte dette fra hestens egen mund og dermed ikke ved eller kan huske hvem fra bookinggruppen der har udtalt det, andet end at det var en af hankøn, da det blev videregivet af en af de daværende dommere fra Karrierkanonen til mig. Jeg havde egentlig ikke noget problem med begrundelsen hvis den havde stoppet ved "for mange bands i jeres genre"... det er det efterfølgende der var problemet, fordi det var så uomtvisteligt møntet på mit køn. Der er heldigvis bookere derude der ligeså stille er ved at vågne op og anerkende problemet, så der er sket lidt siden 2011, og dermed er min historie måske en anelse foreldet. Dog talte det dengang fuldstændig i mod Roskildes argument om at de går efter kvalitet udelukkende da de bevidst har givet en afvisning der belyser mit køn. (musikskabende, 32 år)				X "for mange bands booket i jeres genre med kvindelige forsangere"	X Talangivelse: imellem 5-10 år siden. "Der er heldigvis bookere derude der ligeså stille er ved at vågne op og anerkende problemet"	
Blev booket til en koncert hvor jeg bagefter fik at vide, at vi blevet booket ud fra deres kriterier: "young" og "good looking girls", og derudover at vi skulle bære "black miniskirts"	X "good looking girls", og derudover at vi skulle bære "black miniskirts"	X "Generelt at blive taget mindre seriøst når der tales teknisk"	X "Til en ansættelsessamtale hvor det pludselig handlede om hvorvidt jeg skulle have barsel eller ej."		X "men med alderen og tidens tendenser er det så befriende, at der er mere plads og rum til at sige fra overfor disse ting!"	X "sådan er det jo"
2) Generelt at blive taget mindre seriøst når der tales teknisk 3) Til en ansættelsessamtale hvor det pludselig handlede om hvorvidt jeg skulle have barsel eller ej. I de første mange år af min karriere har jeg ikke tænkt længere, end at "sådan er det jo" - men med alderen og tidens tendenser er det så befriende, at der er mere plads og rum til at sige fra overfor disse ting! (Musikskabende, 33 år)						
Ja jeg har oplevet forskelsbehandling i mit virke som korsanger for band - særligt bag scenen og fra crewet. Det var meget den gammeldagside om korsangerne som sexede sild der bare pynter på scenen og ikke egentlig har en reel rolle at spille i musikken. Det kom	X "korsangerne som sexede sild"		X "Jeg ved at de mandlige musikere i bandet IKKE har	X "og ikke egentlig har en reel rolle at spille i musikken"		x en minoritet oplever diskrimination pga
sig ofte til udtryk i sarkastiske jokes bag scenen før og efter en koncert. Kommentarer som "hey ku vi ikke bytte hotelværelser" osv.. Jeg ved at de mandlige musikere i bandet IKKE har fået diskriminerende kommentarer som disse. Men jeg tror omvendt heller ikke det kun gælder kvindes kønnet - mænd er også diskriminerede. Problemstillingen handler nok mere om at en minoritet oplever diskrimination pga usikkerhed fra majoriteten. (formidler og musikskaber, 30 år)	"korsangerne som sexede sild"		bandet IKKE har fået diskriminerende kommentarer som disse"	"og ikke egentlig har en reel rolle at spille i musikken"		usikkerhed fra majoriteten.
At frivillige på en festival havde berøringsangst for at støde mig efter metoo-medicomtalen. Jeg måtte forsikre dem om at de ikke stødte mig med deres opførsel og at jeg selv akut lider af "klam humor"						
Ja, jeg er musiker/bassist og jeg lægger mærke til at forventningerne til mig ikke er så høje, hvis folk ikke kender mig. Herefter hører jeg: wow du spiller lige så godt som en mand osv. Jeg føler mig altid lidt fjollet og lidt tavs, når det er tydeligt at man ikke forventer jeg kan noget bare fordi jeg er kvinde. Det er som om man skal bevise sig selv forfra igen og igen. (musikskabende, 47 år)		x "at forventningerne til mig ikke er så høje." X "Det er som om man skal bevise sig selv forfra igen og igen."		X "wow du spiller lige så godt som en mand osv." "Jeg føler mig altid lidt fjollet og lidt tavs, når det er tydeligt at man ikke forventer jeg kan noget bare fordi jeg er kvinde."		
Skal have beviser for mine argumenter til debatter - såsom fysiske referencer/artikler etc. Så det har jeg. Var ved at signe m tysk label, som faldt igennem efter de spurgte om min alder - dengang 30. Flere kommentarer til koncerter - af kvinder også - nej du kan spille guitar og tage barreakkorder - du skal blive mere tight - det var slet ikke pinligt at se en ældre kvinde spille rock (gik en dag før jeg fattede det var mig hun talte om) Rygter om jeg kun blev booket festivaler pga mit prof netværk og person og ikke pga min musik (som dernæst fik 6 stjernede anmeldelser af blogs jeg ingen relation havde til) (Musikskaber og kulturformidler, 35 år)	X "m tysk label, som faldt igennem efter de spurgte om min alder - dengang 30."	X "- nej du kan spille guitar og tage barreakkorder"	X "- du skal blive mere tight"	X "- det var slet ikke pinligt at se en ældre kvinde spille rock (gik en dag før jeg fattede det var mig hun talte om)"		X "Skal have beviser for mine argumenter til debatter - såsom fysiske referencer/artikler etc." "Rygter om jeg kun blev booket festivaler pga mit prof netværk og person og ikke pga min musik (som dernæst fik 6 stjernede anmeldelser af blogs jeg ingen relation havde til)"
Jeg oplever ofte at folk/kolleger i branchen kommenterer på mit udseende og hvor nuttet jeg er i stedet for at respektere og kommentere mit håndværk. Jeg oplever at kolleger/branchefolk undervurderer min kunnen og som udgangspunkt tror jeg ikke er dygtig. Dette oplever jeg som en kønsdiskrimination. Kommentarer ved koncerter og øvere fra branchefolk og kolleger.. (musikskaber og studerende, 24 år)	X "kommenterer på mit udseende"	X "kolleger/branchefolk undervurderer min kunnen"		X "som udgangspunkt tror jeg ikke er dygtig"		

Da jeg og mit band (bestående af kun kvinder) ankom til spillested hvor vi skulle optræde og fik en tydeligt ringere behandling end det andet band (bestående af kun mænd) Vi spurgte om vi kunne få noget at spise (det var en tarteletfestival). De mente ikke at der var nok tarteletter til musikkerne. senere blev der båret fade med både tarteletter og fadøl ind til det andet (mande)band som vi delte garderobe med de var heldigvis flinke og lidt forargede over forskelsbehandlingen og delte deres tarteletter med os. Det var den samme (unge) mand der stod for forplejningen af begge bands og det var så tydeligt at han var utroligt optaget af at tilfredsstille deres behov, mens han nærmest ikke skænkede os et blik....en lidt mærkelig oplevelse, men slet ikke usædvanlig. (musikskaber og formidler, 44 år)			X " tydeligt ringere behandling" X "J). De mente ikke at der var nok tarteletter til musikkerne, senere blev der båret fade med både tarteletter og fadøl ind til det andet (mande)band som vi delte garderobe med"			x den lidt mærkelig oplevelse, men slet ikke usædvanlig.
Når jeg laver koncertbooking til vores band. De mandlige bookere , der sidder på især festivalerne opfører sig/ taler som konger. Det er som om følelsen af magt og det store budget, er steget dem til hovedet. Og så skal jeg som kvinde og sangerinde finde mig i deres oppustede tale, for at måske få lov til at spille på DERES festival. Jeg har en fornemmelse af, at de ikke ville snakke sådan til mig, hvis jeg var en mand. Men omvendt har jeg også en fornemmelse af, at jeg har større chance som kvindelig sanger for at få job, fordi jeg er kvinde. Hvis jeg ellers kan finde ud af at snakke dem efter munden, og give dem en følelse af, at de er nogle charmerende konger.... (PR og musikskaber, 47 år)	X " Hvis jeg ellers kan finde ud af at snakke dem efter munden, og give dem en følelse af, at de er nogle charmerende konger...."		X " Jeg har en fornemmelse af, at de ikke ville snakke sådan til mig, hvis jeg var en mand."			
<i>Jft blik på bands bestående kun af piger/kvinder</i> <i>Bookinger</i> Vi blev set som 'cute' selvom vi gjorde alt for at blive taget alvorligt. Selv vores lyd som var rå, stærk, punk Når vi optrådte live, i bookinger, synet på os som 'pigeband'. Hvem siger 'mandeband'? (Musikskaber, 46 år)	X " 'cute' selvom vi gjorde alt for at blive taget alvorligt"	X " Selv vores lyd som var rå, stærk, punk"	X " synet på os som 'pigeband'."			
Jeg oplever det ind i mellem stadig. Men jeg vil alligevel sige at det er LANGT sjældnere nu, end for bare 5 år siden. Det er mest sådan noget med ikke ta blive talt til, enten overhoved, eller som om man ve noget som helst om det man arbejder med. "Jamen det er jo elektronik", "Så du syger!?" Det kan være backstage "Hvad så guys..." eller noget med "må jeg snakke med den der ved noget". I værste fald handler det om at hjælpe mig med at være mere appealing til det mandlige publikum. Det er ikke svært at frabede sig hjælpen, men det er svært at få vedkommende der tilbyder sin hjælp til at fatte det ikke er velkomment! (Pr og formidler, 32 år)	X " I værste fald handler det om at hjælpe mig med at være mere appealing til det mandlige publikum."	X "må jeg snakke med den der ved noget" X " Det er mest sådan noget med ikke ta blive talt til,"	X " backstage "Hvad så guys" " sådan noget med ikke ta blive talt til, enten overhoved"		X " det er LANGT sjældnere nu, end for bare 5 år siden. "	
Jævt hen over de sidste 20-25 år... - For nogle år tilbage havde DR "plugging møder" hvor man kunne møde op - artist eller selskab - og spille den sang man gerne ville have i radioen for playlisteudvalget, som man så havde en samtale med. I dette udvalg sad en mand - nævner ingen navne, da han stadig kan	X " som det allerførste kommenterede		X " En booker tog mig på røven og sagde vi måtte snakke		X " Jævt hen over de sidste 20-25 år...	

påvirke karrierer idag - der, som det allerførste kommenterede mine 'store bryster'. De andre tilstedelevende (alle mænd) sagde intet. De lyttede til musikken, og samme mand sagde så at han havde rigtig svært ved at forholde sig til musikken, fordi jeg bare lignede hans ekskæreste så meget! "Hun så også bare så sød ud". Jeg oplevede det stærkt uprofessionelt, og tvivler på mine mandlige kolleger fik tilnærmelsesvis samme behandling. - En booker på et spillested inviterede mig hjem til et glas rødvin hvor vi så kunne diskutere om jeg skulle have det spillejob... Jeg kender ingen mandlige kolleger som har oplevet det samme. (Jeg takkede nej til invitationen og hørte aldrig mere) - En anden booker stod i en gruppe af (mandlige) kolleger da jeg som ung kom med en demo. Han sagde jeg kunne få et job, hvis de kunne aflønne mig i naturalier, til stor morskab for de tilstedelevende. (Jeg fik ikke jobbet...) - En booker tog mig på røven og sagde vi måtte snakke mere om det der spillejob. Jeg sagde jeg synes vi skulle holde det professionelt. Jeg henvendte mig pr mail efter nogle dage for at følge op, og han svarede at han synes vi var "kommet for tæt på hinanden" så det var ikke nogen god ide. - osv osv osv. (musikskaber, 42 år)	mine 'store bryster'. " Han sagde jeg kunne få et job, hvis de kunne aflønne mig i naturalier, til stor morskab for de tilstedelevende e. (Jeg fik ikke jobbet...)"		mere om det der spillejob. Jeg sagde jeg synes vi skulle holde det professionelt. Jeg henvendte mig pr mail efter nogle dage for at følge op, og han svarede at han synes vi var "kommet for tæt på hinanden" så det var ikke nogen god ide. "		" X " nogle år tilbage"	
At man automatisk tænker, at jeg er forsangerens kæreste, eller med min kæreste på job (hvis jeg har en mandlige kollega med) Både mænd og kvinder har en manglende tro på at en kvindelige tekniker kan løse et teknisk problem (som der kan opstå en del af på en produktion) At man ikke taler til mig - gi'r mig de informationer jeg har brug for etc. - At man beder mig om at ringe efter en lydtekniker, hvis der opstår et teknisk problem med lyden. (lydteknikker, 49 år)	X "- At man beder mig om at ringe efter en lydtekniker, hvis der opstår et teknisk problem med lyden." X "...manglende tro på at en kvindelige tekniker kan løse et teknisk problem"	X " At man ikke taler til mig - gi'r mig de informationer jeg har brug for etc."	X " At man automatisk tænker, at jeg er forsangerens kæreste, eller med min kæreste på job"			
Det sker hele tiden "Ej det kunne bare være så fedt at have en pige med" osv. Jeg kan ikke lide at blive valgt til på baggrund af mit køn. Det føles ærlig talt latterligt - jeg vil da meget hellere have et gig fordi jeg spiller pisse fedt. (musiker) (Musikskaber, 27 år)			x" Jeg kan ikke lide at blive valgt til på baggrund af mit køn"	X "Ej det kunne bare være så fedt at have en pige med" osv." "Det sker hele tiden "Ej det kunne bare være så fedt at have en pige med" osv."		

Hmm... løbende. Dog oplever jeg det mindre nu end jeg gjorde for fem år siden. Jeg har både oplevet "positiv" forskelsbehandling, hvor jeg er blevet valgt eller stolt frem, men det kan være svært at sige om det er pga mine evner eller grundet mit køn. Jeg har også oplevet den negativt, hvor folk havde nogle bestemte forventninger eller mangel på samme, nedladende teknikere, sexualiserende jargon fra bandkammerater, undervisere og lign. (Musikskaber, 30 år)	X "sexualiserende jargon fra bandkammerater, undervisere og lign."	X "Jeg har også oplevet den negativt, hvor folk havde nogle bestemte forventninger eller mangel på samme"	X "Jeg har både oplevet "positiv" forskelsbehandling, hvor jeg er blevet valgt eller stolt frem"	X "...men det kan være svært at sige om det er pga mine evner eller grundet mit køn"	X Hmm... løbende. Dog oplever jeg det mindre nu end jeg gjorde for fem år siden."	
Det er en generel forskelsbehandling Jeg har ikke en bestemt situation, men folk bliver tit overraskede når de finder ud af, at jeg producerer mine egne sange. Det er lidt frustrerende at folk bare går ud fra der er en dude der har lavet det, og man så skal overbevise folk om at det kan jeg fucking godt selv. – Herudover er jeg blevet hyret til koncerter fordi jeg er pige; det er jo en positiv forskelsbehandling, som afspejler vores nuværende situation (musikskaber, 22 år)		X "at jeg producerer mine egne sange. Det er lidt frustrerende at folk bare går ud fra der er en dude"	X "generel forskelsbehandling" X "Herudover er jeg blevet hyret til koncerter fordi jeg er pige; det er jo en positiv forskelsbehandling, som afspejler vores nuværende situation"	"og man så skal overbevise folk om at det kan jeg fucking godt selv"		
Løbende, i det små At der helt tydeligt bliver talt anderledes til mig end mine (mange) mandlige kolleger (Kulturformidler ved spillested, 46 år)			X "At der helt tydeligt bliver talt anderledes til mig end mine (mange) mandlige kolleger"		X Løbende, i det små	
Jeg har oplevet den, når jeg har været aktiv i musikbranchen. Husker nogle eksempler fra fx - 2011 og 2019 - Det virkede for mig som om der var kilometers afstand mellem 19-årige jeg og de gamle lydMÆND på mange spillesteder, som ofte talte ned til mig og min søster på trods af vores professionalitet. Jeg havde gangen en følelse af at mine mandlige venne-bands ikke oplevede det samme - Jeg har flere gange mødt mandlige guitarister, der efter en af mine koncerter har været overraskede over mit tekniske niveau som guitarist. Jeg har en mistanke om, at deres antagelse er koblet til mit køn, fordi de ikke tit oplever, at kvinder spiller fed guitar. Selvom de gav mig en positiv respons trækker det en uretfærdighedsfølelse i mig; kvinder skal ikke forventes mindre af end mænd! - Jeg har oplevet utallige gange, at folk forventer at jeg må være sanger, når jeg fortæller dem, at jeg begår mig inden for musik. Jeg føler mig forskelsbehandlet i disse situationer, fordi jeg ikke mener at mænd bliver mødt med samme antagelse. Jeg synes, det er et stort	X "blev jeg opfordret til at optræde i gennemsnitlig tøj og stram lædermeddel. Bandlederen havde i det hele taget flere holdninger til de kvindelige bandmedlemmers påklædning end til den anden	X "lydMÆND på mange spillesteder, som ofte talte ned til mig og min" "mødt mandlige guitarister, der efter en af mine koncerter har været overraskede over mit tekniske	X "folk forventer at jeg må være sanger, når jeg fortæller dem, at jeg begår mig inden for musik. Jeg føler mig forskelsbehandlet i disse situationer, fordi jeg ikke mener at mænd bliver mødt med samme antagelse."	X "kvinder ikke kan spille instrumenter. Når jeg som kvinde skal optræde foran et publikum bestående af folk, som forventer at jeg ikke kan spille mit instrument (fordi jeg er kvinde), bliver der lagt et ekstra pres på mig." "	X "fx - 2011 og 2019"	
problem, når det forventes at kvinder ikke kan spille instrumenter. Når jeg som kvinde skal optræde foran et publikum bestående af folk, som forventer at jeg ikke kan spille mit instrument (fordi jeg er kvinde), bliver der lagt et ekstra pres på mig. - Da jeg købte trommestikker i 4sound blev jeg spurgt af den mandlige ekspedient: "Hvad skal du bruge dem til?" Jeg tror, han var fascineret over, at jeg måtte kunne spille trommer. Jeg følte mig forskelsbehandlet, da jeg antager at han ikke havde spurgt en mandlig kunde om det samme - I samme uge mødte jeg i mit nye øvelokale et mandeband, som straks spurgte, om jeg var sanger. De blev overraskede over at jeg spiller guitar, bas og trommer - I det seneste bandprojekt, hvor jeg har medvirket, blev jeg opfordret til at optræde i gennemsnitlig tøj og stram lædermeddel. Bandlederen havde i det hele taget flere holdninger til de kvindelige bandmedlemmers påklædning end til den anden mandlige bandmedlems påklædning (Musikskaber, 28 år)	mandlige bandmedlems påklædning"	niveau som guitarist. Jeg har en mistanke om, at deres antagelse er koblet til mit køn, fordi de ikke tit oplever, at kvinder spiller fed guitar."				
I mit daglige arbejde, dog kun med eksterne arrangører der ikke kender eller har tillid til min faglighed. Er til daglig ansvarlig for teknisk produktion på et spillested - ofte har folk ikke tillid til min tekniske viden og beder om at blive sendt videre til den 'rigtige' ansvarlige, der hersker desværre en generel tanke om at kvinder ikke kan have forstand på lydteknik, at være relativt ung i erhvervet hjælper nok heller ikke. Derudover arbejdede jeg med internationale delegerede på Festival et år, en del af disse var mænd 55+, op til flere gange kom de med meget upassende kommentarer af seksuel karakter. (producent og Booker, 27 år)	X "arbejdede jeg med internationale delegerede på Festival et år, en del af disse var mænd 55+, op til flere gange kom de med meget upassende kommentarer af seksuel karakter."	X "ofte har folk ikke tillid til min tekniske viden og beder om at blive sendt videre til den 'rigtige' ansvarlig faglighed."				
Enten at man bliver fremhævet netop fordi man er kvindelig musiker, eller det modsatte, at ingen stoler på en fordi man er kvinde, og dermed altid skal overbevise andre om at man kan sin ting. Det er mest bare at man skal kæmpe ekstra for nogle chancer fordi folk har mistillid til ens evner. Eller at det pludselig slet ikke handler om musikken mere, men blot om at man er en kvinde der spiller trommer/producerer, og at det er sjældent i forhold til mænd. (Musikskabende, 20 år)		X "dermed altid skal overbevise andre om at man kan sin ting." X "pludselig slet ikke handler	X "ingen stoler på en fordi man er kvinde" X "fremhævet netop fordi man er kvindelig musiker," x "Det er mest bare at man skal kæmpe ekstra for nogle			

		om musikken mere, men blot om at man er en kvinde der spiller trommer/producerer, og at det er sjældent i forhold til mænd."		chancer fordi folk har mistillid til ens evner."		
Antal:	11	12	14	11	7	4
Formidling	1 Objektivisering(t)	2 Tvivel på evner(u)	3 Forskelsbehandling(v)	4 Forkert kønsadfærd(x)	5 Tid (y)	6 Bagtallisering af oplevelser(z)
Vurdering af musik sammen med mænd. Følelsen af, ikke at blive taget helt så alvorligt som mændene, fx under mixning. Som musiklærer; mændene får de ældste elever til sammenspil, kvinderne de små og kor, selvom de har bedre karakterer. (musikskabende, 42 år)		X "Følelsen af, ikke at blive taget helt så alvorligt som mændene, fx under mixning."	x Som musiklærer; mændene får de ældste elever til sammenspil, kvinderne de små og kor, selvom de har bedre karakterer.			
Jeg har oplevet følgende kommentarer: "En pigebassist!? Nå da..." "Spiller du el-bas? Så må du være god." (Taget ud fra betragtning om at vedkommende ikke kendte mig eller havde hørt mig spille). "Du spiller som en pige" (I sammenhæng med en undervisningstime på Kons, hvor jeg ikke lagde særligt meget "grease" på min basgang. Altså jeg spillede måske mindre progressivt) Jeg har også oplevet, at mænd meget gerne vil slæbe mit gear. Det er selvfølgelig kun positivt, men jeg kan sagtens selv. Jeg har i de tilfælde sagt: "Bare rolig, jeg er ikke gravid endnu". Som sagt nogle meget forskellige grader af forskelsbehandling. Jeg har også tit haft svært ved at finde ud af om folk synes jeg spiller godt, bare fordi jeg er en pige med en bas eller om det faktisk er fordi de mener, at mit spil lyder godt.		X "Du spiller som en pige"" X Så må du være god." (Taget ud fra betragtning om at vedkommende ikke kendte mig eller havde hørt mig spille).	X "forskellige grader af forskelsbehandling. X "mænd meget gerne vil slæbe mit gear."	X "Jeg har også tit haft svært ved at finde ud af om folk synes jeg spiller godt, bare fordi jeg er en pige med en bas eller om det faktisk er fordi de mener, at mit spil lyder godt."		

(Formidler, 26 år)						
Det har ikke altid været negativt. Jeg har ikke noget imod en humoristisk omgangstone, men der er en helt klar stigmatisering, som delvist også følges med, hvilket instrument man spiller (i mit tilfælde som musiker) Tilnærmelser fra en dirigent i et ungdomsorkester har nok været den værste oplevelse. (musikskaber, 30 år)	X "Tilnærmelser fra en dirigent i et ungdomsorkester har nok været den værste oplevelse."			X "helt klar stigmatisering, som delvist også følges med, hvilket instrument man spiller (i mit tilfælde som musiker)"		
Igenennem musik skole systemer, sociale sammenhænge og under koncerter. Jeg har ikke været ude for de rigtig grove oplevelser men gennem årene samler der sig en bunke af små oplevelser der skaber en mindre byrde inde mellem. Det jeg bliver mødt mest af er sætningen " jamen det var jo bare noget dumt noget at sige" men det andre ikke helt forstår det er at de ting der bliver hentydet til sker ikke en gang, det sker næsten hver uge og i alle situationer. Men en konkret ubehagelig oplevelse jeg har haft var at der kommet rygte i ■■■ om at jeg var en dårlig trommeslager, da jeg kom ind på ■■■ Det rygte startede fordi nogle var misundelige over de ikke kom ind og så er det enormt nemt at lægge skylden på at jeg kom ind fordi jeg er kvinde og at jeg spillede dårligt. Det ubehagelige ved det er ikke hvad folk synes (for det må de jo selvom) det er at jeg som instrumentalist er afhængning af mit ry som en god trommeslager for artisterne skal hyre mig. Så når andre uden grund skaber et dårligt ry om mig uden belegg, så ødelægger det min karriere. Der er forskel på at være instrumentalist og trist i musikbranchen. Instrumentalisterne har en noget andet arbejdes form og oplevelser som endnu ikke rigtig er fremme i lyset. Artisterne kæmper med nogle helt andre ting. (Musikskaber, 29 år)			X " sociale sammenhænge og under koncerter."	X " rygte i Århus om at jeg var en dårlig trommeslager, da jeg kom ind på MGK Ø. Det rygte startede fordi nogle var misundelige over de ikke kom ind og så er det enormt nemt at lægge skylden på at jeg kom ind fordi jeg er kvinde og at jeg spillede dårligt."	X " gennem årene samler der sig en bunke af små oplevelser der skaber en mindre byrde inde mellem."	X " Det jeg bliver mødt mest af er sætningen " jamen det var jo bare noget dumt noget at sige""
ved min bacheloreksamen på konservatoriet hvor en ekstern censor kommenterede på mit køn. ved min eksamen på konservatoriet hvor en ekstrem censor kommenterede mere på mit køn og mente jeg skulle lade være med at prøve at være "en af drengene" (selvom jeg havde kjole på) (musikskaber, 37 år)	X " ved min eksamen på konservatoriet hvor en ekstrem censor kommenterede mere på mit køn"			X " mente jeg skulle lade være med at prøve at være "en af drengene""		
Jeg har svaret måske ovenfor, da jeg synes det kan være svært at vurdere om de afslag/negative oplevelser jeg har haft, har været forbundet med mit køn. Det er jo meget sjældent at der er nogen, der siger højt at man bliver valgt fra pga. sit køn. Til gengæld viser alle statistikker, at der bliver gjort forskel på køn i musikbranchen. Bl.a afspilningslisterne fra radio og jeg læste også for kort tid siden at KODA har lavet en optegnelse over køn, alder og indtjening, der viser at kønnene tjener lige meget indtil		X "En af de sejlivede er at kvinder ikke kan spille instrumenter og selvfølgelig		X " da jeg synes det kan være svært at vurdere om de afslag/negative oplevelser jeg har haft, har været forbundet med mit køn.		"viser alle statistikker, at der bliver gjort forskel på køn i musikbranchen. Bl.a

omkring 20 års alderen og derfra stikker mændene af. Der er sikkert et komplekst og mange facetteret svar på hvorfor det er, men skævt det er det. Som sagt har jeg svært ved at sige noget præcist om forskelsbehandling, men jeg møder fordomme som kvinde og jeg har dem på sin vis måske også selv. En af de sejlivede er at kvinder ikke kan spille instrumenter og selvfølgelig må være sangere. (musikskabende, 33 år)		må være sangere."				afspilningslisterne fra radio og jeg læste også for kort tid siden at KODA har lavet en optegnelse over køn.... X " men jeg møder fordomme som kvinde og jeg har dem på sin vis måske også selv"
Antal:	2	3	3	5	1	2
Indspillet musik	1 <u>Objektivisering(t)</u>	2 <u>Tvivl på evner(t)</u>	3 <u>Forskelsbehandling(v)</u>	4 <u>Forkert kønsadfærd(x)</u>	5 <u>Tid (y)</u>	6 <u>Bagetallisering af oplevelser(z)</u>
Har flere gange oplevet at samarbejder med fx mandlige producere går skævt. De tager ikke en seriøst og tager ikke mine råd og evner med i processen. Har flere gange brudt samarbejder da de ikke ønsker at lytte til MINE produktions tanker og ideer til MINE sange. (musikskabende, 25 år)		X " samarbejder med fx mandlige producere går skævt. De tager ikke en seriøst og tager ikke mine råd og evner med i processen. Har flere gange brudt samarbejder da de ikke ønsker at lytte til MINE produktions tanker og ideer til MINE sange. "				
Fra starten til nu.		X			X	

Når jeg har skrevet produceret og indspillet alt og inviterer mandlige musikere med på div instrumenter- har de lige pludselig "lavet" musikken eller bliver nævnt som komponist før mig.. (Musikskabende, 41, år)		" Når jeg har skrevet produceret og indspillet alt og inviterer mandlige musikere med på div instrumenter- har de lige pludselig "lavet" musikken eller bliver nævnt som komponist før mig.. "			"Fra starten til nu."	
Jeg oplever at jeg ikke passer ind, taler ikke det "rigtige" sprog - kuratorer fremmer deres eget netværk og det er rigtig svært at være "alenestående" independent Så jeg har brugt mange kræfter på selv at producere og har haft succes med det Jeg har oplevet at blive ignoreret - særligt i DK til trods for forskellige meget succesfulde produktioner (som jeg selv har fundraiser og produceret) i DK og også opførelser i udlandet med super anmeldelser, store priser etc.... alligevel har jeg ikke på nogen måde mødt interesse for min musik på festivaler, oplagte institutioner osv (komponist, 60 år)			X " Jeg oplever at jeg ikke passer ind, taler ikke det "rigtige" sprog - kuratorer fremmer deres eget netværk" x "ignoreret - særligt i DK	X "(...)jeg selv har fundraiser og produceret) i DK, ikke på nogen måde mødt interesse for min musik på festivaler, oplagte institutioner"		
Antal:	0	2	1	1	1	0

Bilag 8 Musiks betydning i grupperinger.

Hvert x, tæller for en markering. F.eks. "Jeg elsker at skrive, spille og høre musik" har 2 markeringer: (n) og (s)

Betydning af musik: citater	(n) 1) <i>Det personlige rum</i> er barndomserfaringer som vidner om en følelsesmæssig opladning og tryghed som er forbundet til musikken.	(o) 2) <i>Det sociale rum</i> er typisk oplevelser af brugen af musik som identitetsmarkør, som omhandler køn, grupperinger og subkulturer.	(p) 4) <i>Det transpersonelle rum</i> er grænseoverskridende, transcenderende oplevelser, hvor musikken åbner til en dybere forståelse og forbundenhed	(q) <i>Arbejde eller levevej</i>	(r) <i>Essentielt og uundværlig bestanddel af respondenternes liv!</i>	(s) <i>Hobby eller mindre betydningsfuld del af liv</i>
Jeg elsker at skrive, spille og høre musik!	X" elsker"					X Italesættelse
Som at trække vejret eller blinke eller sove					X: Livnødvendighed for respondent	
Hele mit liv drejer sig om musik, alt fører tilbage til musikken.	X "alt fører tilbage til musikken."				X" Hele mit liv drejer sig om musik"	
Det er ret meget det der fylder mest. Lever af at skrive sange og optræde med min musik.	X " det der fylder mest."			X " Lever af at skrive sange og optræde med min musik."	X " Det er ret meget det der fylder mest."	
Jeg ved ikke hvad jeg skulle bruge mit liv til hvis jeg ikke havde musikken. De få gange jeg har stoppet op og tænkt; "er det overhovedet det her værd", har jeg grint lidt for mig selv ved tanken om hvad fane jeg så skulle finde på.					X " har jeg grint lidt for mig selv ved tanken om hvad fane jeg så skulle finde på."	
Alt - det er mit arbejde, min hobby og min mands lige så, så det fylder hele min hverdag.	X " et fylder hele min hverdag."			X " mit arbejde,"	X" Alt –"	
Det er et had/kærlighedsforhold. Nogle dage kan jeg ikke slippe det jeg arbejder med, andre dage ville jeg ønske at jeg aldrig havde valgt det.				X " Nogle dage kan jeg ikke slippe det jeg arbejder med"		X "andere dage ville jeg ønske at jeg aldrig havde valgt det."
Det er mit liv og min identitet					X " min identitet"	
Det er jo umuligt at fælde ned på få linjer! Udover at det er en ventil, et sprog, en måde at udtrykke sig på, så er det for mig også et stærkt værktøj som kan skabe bro mellem både kulturer og generationer. Vi forstår hinanden på et dybere plan, og ræsonnerer når vi synger med på den samme sang, eller tapper med foden til den samme rytme. Så bliver vi forbundet på en måde som rækker ud over identitet og omstændigheder. Musik er liv, håb, synkronitet og samhørighed.			X " vi forbundet på en måde som rækker ud over identitet og omstændigheder."		X " Musik er liv, håb, synkronitet og samhørighed."	
Det er mit arbejdsredskab og passion				X " mit arbejdsredskab"	X " passion"	
Musik har faktisk ikke den store betydning - jeg kunne i princippet lige så godt være maler eller danser. Så længe jeg kunne udtrykke mig kunstnerisk.						X " Musik har faktisk ikke den store betydning"
Det er min passion, min levevej og mit holdepunkt i livet. Et transformativt rum hvor jeg kan udtrykke mig frit			X " Et transformativt rum hvor jeg kan udtrykke mig frit"	X " min levevej"	X " min passion"	
Det betyder alt, at der er musik i mit liv					X " Det betyder alt,"	
Jeg er trommeslager og bliver færdig uddannet til sommer. Så det er både mit arbejde og en del af min person. Min kanal til at skabe er nødvendig for mig.	X " Min kanal til at skabe er nødvendig for mig."			X " mit arbejde"	X " en del af min person."	
Det er mit studiejob og min yndlings-hobby.	X " yndlings-"					X " mit studiejob og min yndlings-hobby."
Musik er hele mit liv, bortset fra familie og venner og den slags	X " hele mit liv,"				X " Musik er hele mit liv"	

Det er mit arbejde, min passion og mit talerør.	X "mit talerør."			x "mit arbejde"	X "min passion"	
Det er min hobby, min levevej, mit liv, mit åndehul, mine forløste og uforløste drømme.	X "mine forløste og uforløste drømme."			x "min levevej,"	X "mit liv,"	
Det er min passion, men pga. manglende selvtilid er jeg ikke selv artist. Jeg er nærmere sideman i forskellige bands og projekter. Dertil underviser jeg i musik på flere skoler.				X "underviser jeg i musik på flere skoler."	X "min passion"	
Alt - arbejder m det privat og prof.				X "arbejder m det privat og prof."	X "Alt –"	
Det er jo det jeg gerne vil leve af, så ikke nok med at være det jeg brænder for følelsesmæssigt er det også en karrierevej	X "jeg brænder for følelsesmæssigt"			X "karrierevej"	X "jeg brænder for"	
Jeg er musiker. Det er mit fag, håndværk og smertesbarn.				X "håndværk"	X : identitet ligger i musiker	
Alt?					X "Alt?"	
Det er mit liv.					X "Det er mit liv."	
meget!						X "meget!"
Det fylder hele mit liv, mit personlige og professionelle liv	X "mit personlige"			X "professionelle liv"	X "Det fylder hele mit liv"	
Stor						X "Stor"
Musik er vigtigt for mig og har været en følgesvend det meste af mit liv	X "har været en følgesvend det meste af mit liv"				X "Musik er vigtigt for mig"	
Mit liv, mit arbejde				X "mit arbejde"	X "Mit liv,"	
<i>Det er en stor del af mit liv, min person, mit arb</i>				X "mit arb"	X "stor del af mit liv, min person"	
<i>Musik er både min hobby og mit arbejde, det er herigennem de fleste af mine relationer er skabt enten via interessefællesskaber, frivilligtarbejde m.m.. Igennem koncertproduktion og booking føler jeg at jeg kan give mit bidrag til at gøre musikscenen mere mangfoldig.</i>		X "herigennem de fleste af mine relationer er skabt enten via interessefællesskaber, frivilligtarbejde"		X "mit arbejde,"	X "føler jeg at jeg kan give mit bidrag til at gøre musikscenen mere mangfoldig."	
ialt	12 (75%)	1 (7%)	2 (13%)	16 (52%)	25 (81%)	6 (19%)

Bilag 9 Diskurser fremkommet ved analyse i de forskellige dele af musikbranchen, opsat i tabel.

	Livemusik	Musikformidling	Indspillet musik
Objektivisering (t)	Sexchikane, forskelsbehandling ved job pga. barsel, booket for sexappeal, sarkastiske jokes med seksuelle undertoner, uønskede råd til udseendet fra mandlige kollegaer for at højne sexappeal	Tilnærmelser fra en person i en magt position	
Tvivl på evner(u)	Lave forventninger til evner, Manglende tiltro til teknisk viden, underminering af stilling, skulle kæmpe ekstra for chancer,	Kønnet sat i forbindelse med utilfredsstillende færdigheder, Ikke blive taget alvorligt som mænd,	Mandlige gæster på sang, får anerkendelse før kvindelig producer
Forskelsbehandling(v)	Manglende tilgang til samme rettigheder som mandlige kollegaer(mad) "Positiv" forskelsbehandling valgt til pga. køn	Mænd får ældste børn, kvinder får de yngste Forskelsbehandling gnm. Sociale sammenhæng etc.	Ikke taler det rigtige sprog, ikke passer ind
Forkert kønsadfærd (x)	Rygte om køn som adgangsbillet fremfor evner. Afslag på booking pga. køn "gode" råd til forbedring af spillestil,	Rygte om køn som adgangsbillet fremfor evner. Tvivl om evner eller køn er årsag til ros	
Tid (y)	Forbedringer er sket i branchen	De små oplevelser skaber mindre byrder.	
Bagatellisering (z)	Mistillid til beskrivelser af oplevelser: Behov for beviser til debatter Intern bagatellisering af oplevelser Tiden tendenser og alder tillader italesættelse af oplevelser	Negligering af oplevelser Brug af statistikker til at validere overbevisning	